

Numer 3 (50)

WIADOMOŚCI UNIwersyteckie

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Maj 1998
Rok 8, Cena 1 zł
ISSN 1233-216X

*Mamy nowy Wydział w naszej Uczelni – Wydział Artystyczny.
Jubileuszowy, 50 numer „WU” poświęcamy tej jednostce dydaktyczno naukowej.*

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

RADA WYDZIAŁU ARTYSTYCZNEGO: (siedzą, pierwszy rząd) prof. Mieczysław Herman, prodziekan adi. II° Gabriela Klauza, dziekan prof. Maksymilian Snoch, prodziekan adi. dr Romuald Tarasiuk; prof. Sławomir Mielezsko, adi. II° Zdzisław Niedźwiedź; (drugi rząd) adi. Zofia Bernatowicz, adi. Beata Dąbrowska, adi. II° Corelli Świeca, adi. II° Urszula Bobryk, stud. Małgorzata Trawińska, prof. Andrea Jaworska, prof. Bogumil Zagajewski, adi. dr Andrzej Trzciniński; (stoją) adi. II° Stanisław Żukowski, adi. II° Grzegorz D. Mazurek, mgr Kazimierz Parfianowicz, adi. Władysław Żukowski, mgr Kazimierz Kopiński, adi. II° Piotr Lech, mgr Róża Szacawa, prof. Lucjan Jaworski, adi. Tomasz Zawadzki, adi. II° Jacek Wojciechowski, mgr Jan Różański.

Immatrikulowani przez prorektora prof. dr. hab. Wojciecha Witkowskiego studenci, rozpoczęli studia już na pełnoprawnym wydziale akademickim. Redakcja „WU” życzy wszystkim pracownikom i studentom Wydziału wiele sukcesów.

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

STAN I PERSPEKTYWY

Od czasu powstania Instytutu Wychowania Artystycznego do powołania Wydziału pracownicy naukowo-dydaktyczni wykazali wzmoczoną aktywność na polu zdobywania stopni naukowych i w zakresie badań naukowo-artystycznych. Kadra Wydziału to 120 nauczycieli akademickich w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym 68 ze stopniem doktora i doktora habilitowanego – przewodami kwalifikacyjnymi I i II stopnia.

W latach 1993-1997 nastąpił dynamiczny rozwój kadry. W tym czasie zakończyło swoje przewody 26 pracowników (16 na I stopień, 5 na II stopień, 5 – doktora) a 3 uzyskało tytuły naukowe profesora. Kadra ta postrzegana jest w głównych ośrodkach akademickich w kraju jako silny trzon artystycznego środowiska lubelskiego. I są to opinie wybitnych przedstawicieli współczesnej sztuki, którzy byli u nas i w Lublinie wystawiali: prof. Adama Myjaka, prof. Wiesława Dembskiego, prof. Zbigniewa Lutomskiego, prof. Rafała Strenta, prof. Andrzeja Piet-scha i prof. Ryszarda Otręby.

Pracownicy naszego Wydziału bardzo często odnoszą sukcesy artystyczne przed kolegami z Akademii. Wystawiali i koncertowali w 48 krajach świata. Corocznie biorą udział w około 250 wystawach, konkursach i koncertach, w dużej mierze międzynarodowych. Ma to ogromne znaczenie dla ich pracy w Uczelni i rzutuje na potencjał możliwości studentów. Wydział kształci ponad 850 studentów w trybie stacjonarnym i zaocznym, z tego aż 576 osób na kierunku Wychowanie Plastyczne. Nauka odbywa się w trzech wygodnych budynkach, dogodnie położonych za miasteczkiem uniwersyteckim.

Absolwenci dawnego IWA są sprawdzonymi fachowcami, zarówno po Wychowaniu Muzycznym, jak i Wychowaniu Plastycznym. Szczególnie plastycy są zauważani w świecie sztuki i jest to nasz powód do dumy.

Powstanie Wydziału podniosło i utrwaliło prestiż naszej placówki nie tylko w Uniwersytecie, ale w mieście i kraju. Stało się też motywacją wyboru naszej

Dziekan Wydziału Artystycznego – prof. art. graf. Maksymilian Snoch

uczelni przez kandydatów starających się na studia. Wydział Artystyczny ma obecnie przed sobą szersze horyzonty. Dobiegają końca prace nad strukturą dwóch instytutów wewnątrz-wydziałowych: kierunku Wychowanie Muzyczne z 60 pracownikami, w tym 9 samodzielnymi nauczycielami akademickimi stanie się Instytutem Muzyki, a kierunek Wychowanie Plastyczne z 61 pracownikami, w tym 13 samodzielnymi pracownikami naukowo-dydaktycznymi – Instytutem Plastyki. Usprawni to funkcjonowanie Wydziału.

Dąży się do unowocześnienia programów kształcenia oraz powołania specjalności na obu kierunkach. Konieczne jest utworzenie Pracowni Grafiki Komputerowej.

Do roku 2000 kadra habilitowanych pracowników zwiększy się o 6. Łącznie w obu instytutach będzie 27 samodzielnych pracowników naukowych.

Wydział dojrzeje do powołania równoległego kierunku studiów - Sztuka Użytkowa, którego program obejmie zagadnienia z zakresu reklamy, grafiki telewizyjnej, scenografii, wzornictwa przemysłowego i problematyki plastycznej potrzebnej dla regionu południowo-wschodniej Polski. Akademicki program kształcenia, początkowo niewielkiej, kilkunastoosobowej grupy studentów, uwieńczy dyplom magistra sztuki.

W związku z tym niezbędne będzie odzyskanie pomieszczeń Zakładu Geologii i Zakładu Ochrony Środowiska, zlokalizowanych w budynku Wychowania Plastycznego oraz ewentualne uzyskanie dodatkowej powierzchni w jednym z sąsiadujących budynków należących do UMCS, a mieszczących obecnie różne firmy i hurtownie.

Podłączenie obu budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej pozwoliłoby uzyskać dodatkowe pomieszczenia po dwóch kotłowniach znajdujących się na Wydziale. Równocześnie należałoby zaadaptować okazały strych w budynku Wychowania Muzycznego. A w przyszłości mogą zaistnieć warunki do ukonstytuowania się Lubelskiej Akademii Sztuki (LAS). Wierzę, że Wydział Artystyczny w niedługim czasie zrealizuje te zamierzenia.

Maksymilian Snoch

Pierwsze próby badań naukowych podjęli pracownicy kierunków Wychowanie Plastyczne i Wychowanie Muzyczne na Wydziale Pedagogiki i Psychologii w Zakładzie Wychowania Plastycznego i Muzycznego.

Jednak bardziej wzmoczoną aktywność w zakresie badań naukowych zauważamy od czasu powołania Instytutu Wychowania Artystycznego w 1976 roku. Kadra dydaktyczna składała się wówczas z 4 samodzielnych pracowników artystycznych i naukowych, 6 adiunktów, 20 asystentów i starszych asystentów, 20 wykładowców i starszych wykładowców oraz kilkunastu osób zatrudnionych w

daktycy plastyki pracowali w zespołach innych jednostek organizacyjnych. Jednym z poważniejszych tego typu przedsięwzięć były badania nad wdrożeniem nowego programu plastyki w ramach kompleksowych badań nad koncepcją programowo-organizacyjną dziesięcioletniej szkoły średniej, organizowane przez Instytut Programów Szkolnych w szkołach eksperymentalnych IPS. W badaniach uczestniczyli pracownicy IPS, zespół IWA UMCS oraz odpowiedzialni za badania w poszczególnych województwach wizytatorzy – metodycy Kuratorium Oświaty i Wychowania.

BADANIA NAUKOWE

wymiarze 1/2 etatu. To właśnie młodszy pracownicy naukowcy od momentu powołania Instytutu biorą aktywny udział w seminariach doktoranckich z zakresu: historii sztuki, historii, historii oświaty i wychowania, psychologii twórczości, a także teorii wychowania estetycznego. Kolejne lata to wzmoczony czas pracy nad otwarciem przewodów doktorskich, ale też ożywionych kontaktów z innymi uczelniami o podobnym profilu (konferencje, sympozja, warsztaty naukowe).

Od czasu powstania Instytutu do powołania Wydziału przewody doktorskie obroniły następujące osoby: H. Pogorzelski, A. Weyssenhoff, R. Tarasiuk, A. Białkowski, Z. Koter, I. J. Kamiński, A. M. Żukowska, A. Trzciniński, E. Letkiewicz, J. Żywicki, A. Boguszewska.

W tym początkowym okresie z braku możliwości interdyscyplinarnych, dy-

Kierownikiem prac zespołu badawczego IWA UMCS był J. Cynke-Widalis, współpracujący z B. Gul-Olszewską, K. Bągińską, E. Łuszczakiewicz, R. Tarasiukiem, S. Żukowskim. Zespół badania przeprowadził w latach 1979-1984 na zlecenie Instytutu Programów Szkolnych Ministerstwa Oświaty i Wychowania'.

Podobną rangę miały badania nad skutecznością nauczania początkowego w Polsce w latach 1976-1990, prowadzone w ramach problemu węzłowego pod kierunkiem prof. M. Cackowskiej. W ramach tego przedsięwzięcia prof. A. Jaworska badała poziom osiągnięć muzycznych, dr R. Tarasiuk – poziom osiągnięć w plastyce uczniów klas I-III'. Badania w zakresie plastyki w następnych latach kontynuowała dr A. Boguszewska. W latach 1995-1996 brała udział w pracach nad programem nowego przedmiotu „ekspresja” dla kl. I-IV, którego koncepcję opracował prof. dr hab. S. Popek.

W 1976 roku powołano czasopismo naukowe „Colloquium Artisticum”, którego redaktorem naukowym został prof. S. Popek. Czasopismo pełniło funkcje integracyjno-rozwojowe, szczególnie w stosunku do pracowników nowo powołanego Instytutu, którzy w dziedzinie sztuki kontynuowali drogę rozwoju naukowego. Do 1993 roku w ramach oficyny wydawniczej UMCS ukazało się 5 tomów tego czasopisma.

W okresie istnienia Instytutu tematyka badań własnych pracowników naukowych jest dość zróżnicowana. W Zakładzie Dydaktyki Muzycznej dużym dorobkiem naukowym wyróżnia się prof. M. Przychodzińska, która opublikowała 26 książek i ponad 200 artykułów, ekspertyz i programów w czasopismach naukowych i metodycznych w zakresie teorii i praktyki powszechnej edukacji muzycznej. W kręgu zainteresowań dr. A. Białkowskiego znajduje się głównie problematyka psychodiagnostyki muzyki (opublikowane 4 książki i wiele artykułów). Ponadto publikacje książkowe wydali: prof. L. Jaworski, dr S. Dąbek, a liczna grupa pracowników opublikowała artykuły i doniesienia naukowe o znaczącej randze naukowej w kraju oraz za granicą.

Patrząc na osiągnięcia w zakresie badań własnych pracowników Zakładu Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego wśród historyków sztuki wyróżnia się dorobkiem naukowym dr I. J. Kamiński, który opublikował 10 książek i liczący się zestaw poważnych publikacji dotyczących historii lubelskiego środowiska plastycznego (wybitne postacie), a także historii polskiej awangardy artystycznej; jest również aktywnym krytykiem sztuki.

W kręgu zainteresowań innych historyków sztuki znajduje się głównie sztuka nowożytna. Dr E. Letkiewicz bada polskie malarstwo nowożytne (a w szczególności witraże i szkło malowane emalią), dr J. Żywicki studiuje architekturę XIX wieku (przeprowadził drobiazgową analizę obiektów neogotyckich na Lubelszczyźnie), dr A. Trzciniński zajmuje się zabytkami sztuki żydowskiej w Polsce. Starszy wykładowca K. Parfianowicz prowadzi badania archiwalne (źródła do historii kultury i sztuki w Kazimierzu Dolnym), pracuje nad monografiami artystów i obiektami sztuki nowożytnej oraz symboliką masonską. Wymienieni autorzy mają w swoim dorobku pozycje książkowe oraz inne cenne publikacje w kraju i za granicą.

Również wśród dokonanych metodyków możemy spotkać interesujące rozprawy naukowe. Dr A. Weyssenhoff zajmuje się psychologicznymi aspektami odbioru barwy, dr A. Boguszewska i dr A. M. Zukowska badają historię nauczania i kształcenia estetycznego, dr R. Tarasiuk prowadzi badania w zakresie rozwoju i kształtowania wyobraźni plastycznej dzieci młodzieży oraz sprawdza możliwości stosowania metody gier i zabaw dydaktycznych na zajęciach z plastyki. Zagadnienia percepcji sztuki współczesnej wśród młodego pokolenia są w kręgu zainteresowań badawczych mgr A. Mazur. Metodocy mają na swoim koncie wydawniczym publikacje książkowe, artykuły i doniesienia badawcze, opublikowane w kraju i za granicą.

W 1994 roku Instytut złożył propozycję problematyki badań własnych KBN, a w 1995 rozpoczął badania statutowe.

Do badań własnych oraz statutowych włączyły się: Zakład Grafiki, Zakład Malarstwa, Zakład Rzeźby, Zakład Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego oraz Zakład Dydaktyki Muzycznej.

Ze względu na charakter niniejszego opracowania przedstawię wybrane problemy badawcze, realizowane w ostatnich latach przez poszczególne zakłady, pracownie lub indywidualne osoby, charakteryzujące specyfikę zadań stawianych przed zakładem lub pracownią. Problematyka ta została uznana przez komisję wydziałową ds. badań za szczególnie ważną.

Zakład Grafiki

Oryginalność języka plastycznego (graficznego), jego wpływ na różnorodną i ciągle wzbogacaną nowymi dokonaniem wypowiedź plastyczną. Eksperymentalne metody druku – uzyskanie większych walorów i precyzji w tworzyw o charakterze żelazowym. Szeroka gama jakości walorowych i linearnych w zastosowaniu narzędzi elektrotechnicznych w technice suchorytu.

Tworzenie obrazu komputerowego przy zastosowaniu programów komputerowych i łączenia ich w technice litografii i serigrafii.

Uzyskanie specjalnych efektów artystycznych w wyniku stosowania różnych materiałów: blacha miedziana, wykładzina PCW, różnej jakości papier, oraz różnych narzędzi klasycznych i elektronicznych.

Zakład Malarstwa

Nowe formy wypowiedzi w obszarze malarstwa. Reperkusje postaw twórczych – próba porównania i systematyka różnorodnych wartości prezentowanych przez konkretnych artystów.

Zakład Rzeźby

Szkicowe rozpracowanie poszczególnych fragmentów otoczenia IWA wraz z propozycją rzeźb plenerowych.

Prace nad badaniem struktury spoiwości, trwałości, twardości, barwy i innych właściwości różnorodnych materiałów i tworzyw w rzeźbie:

a) inspiracja kamieniami rzecznyymi (rzeka Ourthe w Belgii) o fantastycznych przekrojach; powstanie przestrzennych kompozycji z otoczków tylko nieznacznie obrobionych dłem,

b) doświadczenia przy pracy z olbrzymimi blokami wapieni; harmonijne łączenie rzeźb z otaczającą przestrzenią zieleni,

c) rozwinięcie środków ekspresji poprzez łączenie właściwości przestrzennych konstrukcji rzeźbiarskich z walorami barwnymi.

Zakład Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego

Wpływ wyobrażeń na twórczość plastyczną dzieci i młodzieży w okresie szkoły podstawowej.

Możliwości stosowania metody gier i zabaw dydaktycznych na zajęciach z plastyki w klasach I-VIII.

Percepcja sztuki współczesnej przez uczniów kl. V-VIII szkoły podstawowej.

Zakład Dydaktyki Muzycznej

Opracowanie szczegółowego programu eksperymentu pedagogicznego wraz z harmonogramem badań nad percepcją muzyki przez dzieci w 10 szkołach podstawowych Lublina.

Badania rozwoju doświadczeń muzycznych uczniów klas IV-VIII.

Prace nad nowym programem przedmiotu „Muzyka” w klasach IV-VIII.

Polskie adaptacje testów muzycznych Winga, Gordona. Opracowanie normy testów oraz określenie parametrów psychometrycznych testów.

Inne projekty badawcze

Projekt badawczy zamawiany PBZ-023-07 na temat: „Model kształcenia nauczycieli muzyki w wyższych szkołach pedagogicznych i uniwersytetach” realizujący prof. dr hab. M. Przychodzińska i dr A. Białkowski (1996-1998).

Grant indywidualny Tempus Phare 1997 Europejskiej Fundacji Rozwoju Systemu Edukacyjnego Szkolnictwa Wyższego na temat „Tradycyjne oraz niekonwencjonalne środki usprawnienia aparatu głosotwórczego”. W ramach grantu cykl konsultacji badawczych w Kopenhadze (Dania) odbywa adi. E. Bagińska-Rydzak.

Grant indywidualny KBN – przedmiot umowy między rządem RP a rządem USA o współpracy naukowej i technicznej – przyznano w 1997 r. adi. M. Rydzakowi. W ramach problemu badawczego na temat „Mój świat w strukturach czasu i przestrzeni” odbyły się pobyty artystyczno-twórcze w rezydencjach dla artystów w USA (zakwalifikowanie według konkursu międzynarodowego).

Uzyskane rezultaty badawcze – formy prezentacji

Pracownicy Zakładu Grafiki, Malarstwa i Rzeźby prezentowali swoje osiągnięcia badawcze na licznych ekspozycjach w kraju oraz za granicą.

Oto niektóre z nich:

1. Wschodni Salon Sztuki 1994, wystawa, katalog.
2. Zehn aus Lublin UMCS, Bevern, Niemcy 1995, wystawa, katalog.
3. Wystawa prac pracowników Zakładu Rzeźby i Pracowni Rysunku, Galeria BWA 1996, katalog.
4. 15 (piętnastu) z Lublina 1997, wystawa objazdowa: Jarosław, Zamość, Lublin, Sandomierz, katalog.
5. Trochę Xylonu, Zakopane, Nowy Sącz (Polska), Dolny Kubin, Banská Bistrica (Słowacja), 1997, katalog.
6. Wystawa serigrafii pt. „Pracownia na 122”, prezentują prace wykładowcy i absolwenci WA, Lublin 1998, katalog.

Pracownicy Zakładu Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego oraz Zakładu Dydaktyki Muzycznej prezentowali swoje osiągnięcia badawcze na konferencjach i sympozjach zarówno w kraju, jak i za granicą.

Wybrane publikacje z ostatnich lat:

1. M. Manturzevska, K. Miklaszewski, A. Białkowski, *Psychology of Today Music F.C. AM*, Warszawa 1995.
2. A. Białkowski, R. Tarasiuk (red.), *Zeszyty Naukowe IWA, UMCS Lublin 1/1995*.
3. A. Białkowski (red.), *Wychowanie muzyczne. Stan badań a praktyka edukacyjna*, UMCS, Lublin 1995.
4. S. Popek, R. Tarasiuk (red.), *W kręgu teorii i praktyki edukacji plastycznej*, UMCS, Lublin 1995.
5. J. Kida (red.), *Sztuka a świat dziecka*, WSP, Rzeszów 1996.
6. J. Plisiecki (red.), *Film i kultura współczesna*, UMCS, Lublin 1996.
7. E. Zwolińska (red.), *Sposoby kierowania rozwojem muzycznym dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym*, WSP, Bydgoszcz 1997.
8. A. Jusko (red.), *Projektowanie obszaru wytrawnej wychowywania a praca z umiłowaniem dielom*. Presa Univerzity Slovensko 1997.
9. M. Przychodzińska, *Program przedmiotu „muzyka” dla szkół podstawowych i średnich*, WSiP, Warszawa 1997.
10. A. Białkowski, R. Tarasiuk (red.), *Edukacja estetyczna*, UMCS, Lublin 1/1998.

11. Czasopismo „Wychowanie Muzyczne w Szkole”.

W tekście wykorzystano informacje zaprezentowane przez A. Mazur na I Lubelskim Forum „Sztuka-Edukacja” na temat IWA, a opublikowane w książce *W kręgu teorii i praktyki edukacji plastycznej*, pod red. S. Popeka, R. Tarasiuka, Wyd. UMCS, Lublin 1995, s. 57-62.

Romuald Tarasiuk

¹ Patrz: *Raport z badań nad nowymi programami do kl. IV-V*, Biblioteka IPS, Warszawa 1980; „Plastyka w Szkole” 1980, nr 7/8 oraz *Raport z badań nad nowym programem plastyki w kl. VI*, oprac. L. Chmielewska, J. Cynke-Widalis, E. Łuszczakiewicz, A. Pełzowski, R. Tarasiuk, Biblioteka IPS, Lublin-Warszawa 1982.

² Patrz: A. Jaworska, R. Tarasiuk, *Osiągnięcia muzyczne i plastyczne uczniów kl. I-III, w: Skuteczność nauczania początkowego w Polsce w latach 1976-1990*, red. M. Cackowska, t. III, UMCS, Lublin 1991, s. 4-88.

W wysoce prawdopodobnej perspektywie rychłego przyjęcia Polski do zjednoczonej Europy szczególnego znaczenia nabiera problem przystosowania naszych uczelni do standardów zachodnich. Jest rzeczą oczywistą, że w przyszłości nasi absolwenci będą musieli konkurować zawodowo, na warunkach świata zachodniego, z fachowcami wykształconymi przez uczelnie zachodnie. Między innymi z myślą o tym kontakty zagraniczne wydają się aktualnie sprawą szczególnie żywotną dla polskich uczelni.

Wydział Artystyczny jest młody, toteż jego kontakty z uczelniami zagranicznymi nie mają szczególnie bogatej historii. Dużo lepiej w tym względzie przedstawia się sprawa związków naszych pracowników z różnego rodzaju instytucjami artystycznymi, organizującymi przeglądy, wystawy, konkursy czy plenery. Większość tych przedsięwzięć jest wynikiem indywidualnych poszukiwań arty-

Także w roku 1995 odbyła się w Wesserrenaissance Schloß w Bevern wystawa prac artystów Instytutu Wychowania Artystycznego, w której uczestniczyli: Jan Ferenc, Stanisław Górecki, Danuta Kołwzan-Nowicka, Piotr Lech, Zbigniew Liwak, Grzegorz Dobiesław Mazurek, Irena Nawrot-Trzczińska, Zdzisław Niedźwiedz, Artur Popek, Maksymilian Snoch. Wystawiających reprezentowali na wernisażu: profesor grafik Maksymilian Snoch i adiunkci w pracowni grafiki: Grzegorz Dobiesław Mazurek i Jan Ferenc.

W maju 1996 roku Mirosław Rydzak przebywał w Fontainess sur Soane koło Lyonu, gdzie po raz trzeci organizowano Międzynarodowe Biennale Sztuki Rzeźbiarskiej „Les Mains d'Or”. Oprócz udziału w wystawie zbiorowej zaprezentował artysta zebranej publiczności własną metodę pracy nad rzeźbą.

W sierpniu tego samego roku Mirosław Rydzak był po raz kolejny uczestni-

ARTYSTYCZNE I NAUKOWE KONTAKTY ZAGRANICZNE

ków, a związane z tym wyjazdy w dużej części finansowane są ze środków innych niż uniwersyteckie.

Ich pełne zestawienie przekroczyłoby ramy niniejszego artykułu, zresztą próby takie podejmowane były wcześniej, przy innych okazjach (*Grafika UMCS. Laureaci wystaw międzynarodowych. Katalog*, wstęp I. J. Kamiński, Lublin 1997) i w tym miejscu wydaje się to niecelowe. Tu ograniczymy się głównie do tych poczynań, w których finansowo partycypował nasz Uniwersytet.

W roku 1991 Mikołaj Smoczyński, adiunkt w pracowni malarstwa, zaprezentował w Quint – Krichman Projects w San Diego swoje prace na dwóch wystawach.

Potwierdzeniem wysokiej oceny prac Mikołaja Smoczyńskiego było zaproszenie do uczestnictwa w warsztatach artystycznych organizowanych przez Asociacion d'Art: De La Napoule Memorial Henry Clews w La Napoule we Francji, gdzie artysta pozostawił kilka ze swoich prac.

W 1995 roku w ośrodku pracy twórczej New York Mills Arts Retreat w pobliżu Minneapolis przebywał na stypendium Mirosław Rydzak, adiunkt w pracowni rzeźby. Po dwutygodniowym pobycie artysty w Arts Retreat pozostało pięć dwumetrowych rzeźb w drewnie i kilkanaście rysunków.

W roku 1995 Mikołaj Smoczyński po raz kolejny wyjeżdża do Stanów Zjednoczonych. Tym razem wystawia za pośrednictwem Arts Link Fondation w Nowym Jorku.

W lipcu tego samego roku dwaj nasi rzeźbiarze Mirosław Rydzak i Władysław Zukowski uczestniczyli w I Międzynarodowym Sympozjum Rzeźby Monumentalnej w Combblain-au-Point w Belgii. Poza rzeźbami monumentalnymi w kamieniu pozostały tam liczne rzeźby kameralne.

Miesiąc później, w sierpniu, obaj artyści byli uczestnikami Międzynarodowego Sympozjum Rzeźby w Kamieniu w miejscowości Truskawiec na Ukrainie. Efekty swych prac, rzeźby kamienne, pozostawili organizatorom.

kiem Międzynarodowego Sympozjum Kamienia w Sprimont w Belgii, gdzie pozostawił rzeźbę w granicie.

Także w roku 1996 dr Ewa Letkiewicz brała udział w sesji naukowej poświęconej sztuce polskiej w latach 1500-1650, zorganizowanej przez Polski Uniwersytet Na Obczyźnie w Londynie, gdzie wygłosiła dwa referaty: „Wawel i jego recepcja w sztuce polskiej” i „Architektura w Polsce w drugiej połowie XVI wieku”.

W 1997 roku odbyła się organizowana przez „Štatna Galeria” w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji wystawa zbiorowa, w której udział wzięli profesor Maksymilian Snoch i adiunkt Grzegorz Dobiesław Mazurek.

We wrześniu 1997 roku dr Romuald Tarasiuk brał udział w międzynarodowej sesji organizowanej przez Muzeum Sztuki Współczesnej Andy Warhola w Medzilaborcie i Uniwersytet Słowacki pt. „Edukacja przez sztukę”. Wygłosił tam referat „Wpływ wyobraźni na sztukę dzieci i młodzieży”.

Adiunkt w pracowni malarstwa Jacek Wojciechowski i adiunkt w pracowni grafiki Grzegorz Dobiesław Mazurek w 1997 roku zaprezentowali swoje prace w Akademii Katolickiej w Hamburgu.

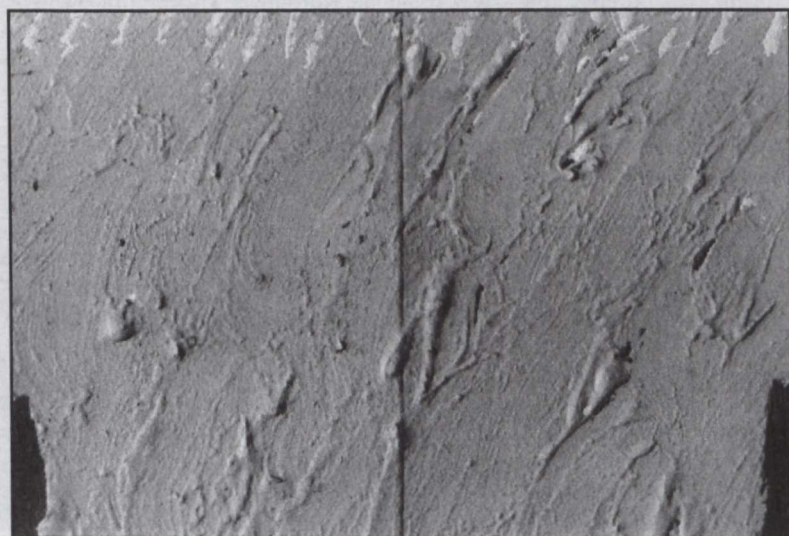
Dwukrotnie w 1997 roku uczestnikiem sesji poświęconych sztuce polskiej, organizowanych przez Polski Uniwersytet Na Obczyźnie w Londynie, była dr Ewa Letkiewicz. Podczas sesji kwietniowej wygłosiła referaty: „Architektura klasycystyczna w Polsce” oraz „Malarstwo Anotniego Brodowskiego i Aleksandra Kokulara”, a podczas sesji grudniowej „Józef Chełmoński i jego ucieczka w świat natury” oraz „Secesja w architekturze polskiej”.

W tym samym roku dwukrotnie prezentował prace w Stanach Zjednoczonych Mikołaj Smoczyński: w Omi, gdzie artysta pozostawił dla Arty Omi jedną z prac i w Apex Art w Nowym Jorku, gdzie przedstawił prace na wystawie zbiorowej.

Ewa Letkiewicz

Donat Kowalski – „Bez tytułu”.

Tomasz Zawadzki – „Zieleń”, akryl.

W kwietniu 1994 roku Instytut Wychowania Artystycznego UMCS zorganizował I Lubelskie Forum „Sztuka – Edukacja”, które zainaugurowało obchody 50-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Organizatorzy zakładali, że będzie to impreza cykliczna, o charakterze ogólnopolskim i formule odbiegającej od wzorów standardowej sesji naukowej.

Specyficzny charakter Forum wymagał szczególnie starannego przygotowania zarówno organizacyjnego, jak i merytorycznego. Grupa pracowników, wśród których zrodziła się idea Lubelskiego Forum „Sztuka – Edukacja”, podjęła się żmudnych i nie zawsze wdzięcznych prac przygotowawczych, trwających niemal rok. Członkowie komitetu organizacyjnego dr Andrzej Białkowski i dr Romuald Tarasiuk pod przewodnictwem dyrektora IWA prof. art. graf. Maksymiliana Snocha czuwali nad nadaniem ostatecznego kształtu imprezie. Opracowali założenia programowe, zabiegali o wsparcie finansowe, dążyli do zapewnienia najlepszych warunków bytowych uczestnikom, czuwali nad terminowym przygotowaniem materiałów konferencyjnych itd. Nad stroną merytoryczną sesji naukowych w poszczególnych sekcjach pieczę objęli członkowie Rady Naukowej Forum: prof. dr hab. Maria Przychodzińska, prof. dr hab. Stanisław Popek oraz dr Tadeusz Szkołut.

dziejnie estetyki i wychowania estetycznego, jak prof. dr hab. Krystyna Wilkoszewska z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. art. plast. Lidia Chmielewska z Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, prof. dr hab. Katarzyna Olbrycht z Uniwersytetu Śląskiego. Przyjechał też do Lublina doc. Anton Jusko, dziekan Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu w Prešovie i jednocześnie przewodniczący sekcji słowackiej międzynarodowej organizacji INSEA, skupiającej teoretyków i praktyków wychowania przez sztukę. Dwa referaty (w sekcji estetycznej i plastycznej) wygłosił reżyser filmów oświatowych Mirosław Salicki, który propaguje ideę włączenia edukacji filmowej w program wychowania estetycznego realizowanego w polskiej szkole.

II Lubelskie Forum „Sztuka – Edukacja” odbyło się 20-24 maja 1997 roku i kontynuowało założenia programowe poprzedniego. Miało też równie uroczysty charakter, uświetniało bowiem obchody 25 lecia istnienia kierunków artystycznych na UMCS.

Ponad sto referatów wygłoszono w czasie obrad, na które złożyły się: sesja plenarna „Sztuka i edukacja kulturalna w czasie przemian” oraz osiem sesji problemowych: „Sztuka wobec wyzwań edukacyjnych epoki współczesnej”, „U podstaw kształtowania się edukacji plastycznej w Polsce”, „Percepcja sztuk pla-

LUBELSKIE FORUM „SZTUKA-EDUKACJA”

Integralną częścią Lubelskiego Forum, obok sześciu sesji naukowych, były imprezy artystyczne – wystawy i koncerty. Organizatorzy chcieli stworzyć optymalne warunki dla zaprezentowania stanowisk uczonych i artystów wobec problemów sztuki i edukacji na tle kształtowania nowej rzeczywistości edukacyjnej. W obradach wzięli udział najwybitniejsi przedstawiciele polskiej estetyki, teorii wychowania estetycznego, teorii i krytyki sztuki, psychologii twórczości oraz pedagogiki artystycznej. Do udziału w sesjach plenarnych zaproszono m.in.: prof. dr hab. Irenę Wojnar, prof. dr hab. Marię Gołaszewską, prof. dra hab. Stefana Morawskiego. Sesjom problemowym przewodniczyli naukowcy związani z naszą uczelnią: prof. dr hab. Stanisław Popek i prof. dr hab. Maria Przychodzińska.

W ciągu czterech dni trwania I Lubelskiego Forum „Sztuka – Edukacja” odbyły się dwie sesje plenarne: „Sztuka i strategie edukacyjne w epoce kultury postmodernistycznej” oraz „Trwałość i zmienność sztuki a edukacja estetyczna”, cztery sesje problemowe: „Dylematy wychowania estetycznego w epoce ponowoczesnej”, „Wychowanie muzyczne – stan i kierunki badań naukowych”, „Kierunki i stan badań naukowych w uczelniach kształcących nauczycieli plastyki”, „Percepcja sztuk plastycznych ze szczególnym uwzględnieniem sztuki współczesnej”. Podczas obrad referaty wygłosiło 70 prelegentów z niemal wszystkich ośrodków naukowych w Polsce, zajmujących się problemami pedagogiki artystycznej, estetyki oraz teorii wychowania estetycznego.

Każdego dnia uroczysto otwierano kolejne wystawy: pracowników IWA, wystawę rzeźb Adama Myjaka, wystawę prac studentów IWA oraz Międzynarodowe Forum Małej Formy Graficznej. Wernisażom towarzyszyły koncerty kameralne w wykonaniu pracowników lub studentów IWA. Zorganizowano również trzy odrębne koncerty w Trybunale Koronnym: koncert pracowników IWA, recital skrzypcowy Henryka Tritta oraz recital fortepianowy Jerzego Bonia. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne przygotowały kiermasz swoich książek, a pracownia metodyki plastyki zaprezentowała wystawę pomocy dydaktycznych, wykonanych przez studentów.

Należy nieskromnie podkreślić, że uczestnicy bardzo pochlebnie ocenili Lubelskie Forum zarówno ze względu na rangę naukową, jak i sprawność organizacyjną.

Każdy z uczestników Forum otrzymał komplet materiałów, na który składały się: szczegółowy program wszystkich sesji i imprez artystycznych, broszura z wydrukowanymi głównymi tezami zaplanowanych wystąpień, program koncertów z sylwetkami głównych wykonawców oraz kolorowy katalog wystawy Artyści UMCS '94, w którym przedstawiono historię Instytutu Wychowania Artystycznego UMCS i biogramy artystów.

W ciągu roku po zakończeniu Forum zostały wydane trzy obszernie tomy z tekstami wygłoszonymi w czasie obrad w sekcji plastycznej, muzycznej i estetycznej. Przyczyniły się one do popularyzacji idei Forum.

Gdy po trzech latach zorganizowano II Lubelskie Forum „Sztuka-Edukacja”, zaproszenie do uczestnictwa przyjęli niemal wszyscy prelegenci występujący na poprzedniej sesji (szczególnie dotyczy to sekcji plastycznej i estetycznej). Pojawiły się również nowe postaci o znaczącym dorobku naukowym w

stycznych. Mechanizm i wartości edukacyjne”, „Problemy wartości plastycznej twórczości dzieci i młodzieży”, „Metody i nowe formy edukacji plastycznej”, „Wychowanie muzyczne – propozycje programowe i metodyczne”, „Nauczyciele wychowania muzycznego – wybrane problemy badań”, „Zainteresowania i preferencje muzyczne współczesnej młodzieży a program muzyki w szkole”. Odbyła się również dyskusja panelowa nt.: „Problemy edukacji nauczycieli plastyki”. Duże zainteresowanie wzbudziły warsztaty metodyczne z zakresu upowszechniania kultury muzycznej, które poprowadził Cees van Loon z Holandii.

W ramach Forum zorganizowano 5 wystaw: na Zamku Lubelskim jubileuszową artystów UMCS i malarstwa Antoniego Fałata, w Trybunale Koronnym prac lubelskich laureatów międzynarodowych nagród Grand Prix, w Muzeum Literackim im. J. Czechowicza „Lubelski Xylon” oraz „Graficy UMCS – Laureaci Wystaw Międzynarodowych”, w Galerii MatMarT prac wykładowców Europejskiej Akademii Sztuk z Warszawy.

II Lubelskie Forum „Sztuka – Edukacja” zainaugurował uroczysty jubileuszowy koncert oratoryjno-organowy. W Trybunale Koronnym można było wysłuchać recitalu fortepianowego Adama Wodnickiego (profesora Uniwersytetu Teksańskiego), a w sali widowiskowej „Chatki Zaka” odbył się koncert „Artyści UMCS”.

Uczestnicy Forum ocenili, że jest ono największą imprezą w Polsce, podejmującą problem teorii i praktyki wychowania estetycznego. Forum przyczyniło się do ożywienia dyskusji i polemik na temat edukacji i sztuki w ujęciu interdyscyplinarnym, miało też wpływ na popularyzację osiągnięć naukowych i artystycznych środowiska lubelskiego.

Organizatorzy żywią nadzieję, że Lubelskie Forum „Sztuka – Edukacja” w kolejnych latach będzie nadal dawało szansę spotkania i wymiany myśli ludziom zainteresowanym sztuką i jej walorami wychowawczymi.

Skład komitetów organizacyjnych i rad naukowych Lubelskiego Forum „Sztuka – Edukacja”

I Lubelskie Forum – Komitet Organizacyjny:

Przewodniczący: prof. art. graf. Maksymilian Snoch, członkowie: dr Andrzej Białkowski, dr Romuald Tarasiuk, dr Tadeusz Szkołut, mgr Mirosław Grusiewicz, sekretarze: mgr Anna Mazur, mgr Renata Gozdecka.

Rada Naukowa:

Prof. dr hab. Irena Wojnar, prof. dr hab. Maria Gołaszewska, prof. dr hab. Maria Przychodzińska, prof. dr hab. Jadwiga Mizińska, prof. dr hab. Stanisław Popek.

II Lubelskie Forum – Komitet Organizacyjny:

Przewodniczący: prof. art. graf. Maksymilian Snoch, członkowie: adi. II° art. muz. Gabriela Klauza, dr Romuald Tarasiuk, dr Tadeusz Szkołut, dr Henryk Pogorzelski, adi. Elżbieta Krzmińska, adi. Waldemar Szysz, sekretarze: mgr Anna Mazur, mgr Monika Mielko.

Rada Naukowa:

Prof. dr hab. Maria Przychodzińska, prof. dr hab. Irena Wojnar, prof. dr hab. Maria Gołaszewska, prof. dr hab. Stanisław Popek, prof. dr hab. Janusz Plisiecki.

Anna Mazur

WYCHOWANIE PLASTYCZNE

Ireneusz J. Kamiński

Uchwałą Senatu UMCS z 23 kwietnia 1997 r., wchodzącą w życie z dniem 1 września 1997 r., dotychczasowy Instytut Wychowania Artystycznego został przekształcony w Wydział Artystyczny.

Jak wcześniej IWA, tak i nowa jednostka posiada dwa kierunki edukacji: wychowanie muzyczne i wychowanie plastyczne, w zasadzie przygotowujące absolwentów do pracy w szkolnictwie podstawowym i średnim, w odpowiednich placówkach kultury, a ponadto wpajające im zasady i umiejętności konieczne do samodzielnego uprawiania twórczości artystycznej – z nierzadko wartościowym skutkiem, lapidarnie opisanym np. w notach biograficznych indywidualności wyróżniających się w tej mierze spośród ok. 1850 magistrów wykształconych dotąd w IWA, z czego przytaczającą większość stanowili wychowankowie plastyki.

Nie zmieniły się również warunki lokalowe edukacji. Podobnie jak jego poprzednik, Wydział Artystyczny zajmuje dwa budynki duże i jeden niewielki acz zgrabny – łącznie 4000 m² – przy al. Kraśnickiej 2a i 2b, gdzie panuje suwerennie (prawie) na terenie przekazanym uczelni przez wojsko jeszcze w latach osiemdziesiątych, a tak rozległym i na swój sposób teatralnym, że zachęcającym studentów do rozmaitych popisów: wesolego wymalowania betonowego ogrodzenia śmietnika w postaci pajacyków, wystawienia kilkumetrowej kolumny, zmysłnie uformowanej z plastikowych butelek po niegazowanej i zagazowanej wodzie mineralnej z Na-łączowa... Ekspresja takich obiektów traci jednak na sile w konfrontacji z lasem betonowych figur – damskich, męskich, nagich i odzianych, patetycznych i groteskowych – które wykonali i posadowili na trawie studenci z pobliskiej „cerkiewki”, czyli autonomicznej pracowni rzeźbiarskiej, kierowanej przez osobowość zwaną niegdyś przez wychowawców „Szeryfem”.

Nie uległa też zmianie, w wartym uwagi stopniu, liczba słuchaczy na obu kierunkach. Tylko więc dla porządku odnotujemy, że w bieżącym roku akademickim wychowanie muzyczne studiuje 237 osób (z czego 154 w trybie stacjonarnym), a plastyczne – 576 (309).

Lata temu, kiedy za wybujałe marzenia płacono stosunkowo niską cenę, na jedno z 35-40 miejsc na I roku stacjonarnego wychowania plastycznego przypadało nawet 13 kandydatów, zdecydowanie najwięcej w skali całego UMCS, choć warunki edukacji były chędogie, dosłownie barakowe. Dzisiaj, kiedy młodzieńcze marzenia tkane są ostrożniej, na kanwie cyfrowego pragmatyzmu, liczba takich amatorów sztuk pięknych nie przekracza 3 – ale przecież miejsc oferuje się więcej: ponad 60.

Wewnętrzna struktura Wydziału Artystycznego również opiera się na tradycyjnym ładzie. W przypadku wychowania plastycznego, które jest odąd jedynym przedmiotem naszej uwagi, obejmuje ona następujące Zakłady: Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego, Malarstwa, Grafiki,

Rzeźby, które łącznie zatrudniają 61 nauczycieli akademickich, w tym 6 profesorów sztuk plastycznych, 8 historyków sztuki i metodyków – adiunktów z tytułem doktora, 5 plastyków – adiunktów II stopnia (odpowiednik doktora habilitowanego), 25 plastyków – adiunktów I stopnia, 13 asystentów i 4 wykładowców...

W pierwszym czytaniu, takie porównywanie i konfrontowanie zdaje się być pozbawione sensu. Wszak IWA, działający zresztą na prawach wydziału, z dnia na dzień przeobraził się w Wydział Artystyczny, a w takim czasie można się ewentualnie wyspać smacznie, a nie zbudować faktycznie nową jakość akademicką. Jeśli jednak wszystko jest tak, jak było w istocie, to czy umysł krytyczny nie dojdzie aby do nieufnego wniosku, iż powody wiadomej transformacji związane są z inwencją lingwistyczną dostojnego ustawodawcy, z jego hipotetyczną skłonnością do mnożenia bytów coraz ładniej dekorowanych?! Wiadomo przecież, że „wydział” brzmi lepiej niż „instytut”, uruchamia bardziej dostojne skojarzenia...

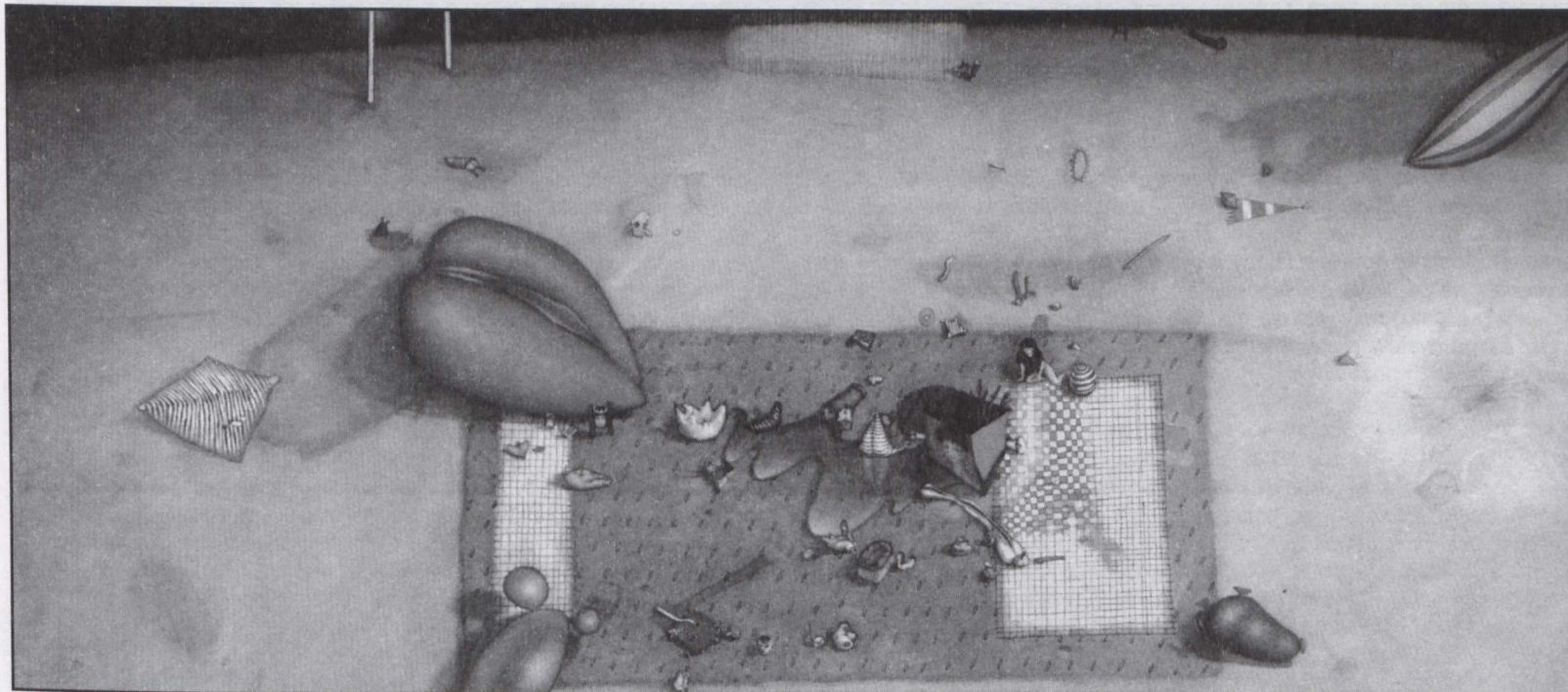
Takie symulowane rozumowanie, swawolnie uwodzicielskie, nie wytrzymuje jednak próby faktów, wyznaczających długie dzieje kształcenia artystycznego w Lublinie, poddanego rygorom akademickim dopiero w ramach UMCS. Pozwalamy sobie sformułować tezę, że powstanie Wydziału Artystycznego stanowi logiczne i sprawiedliwe zwieńczenie pewnego procesu historycznego, a jednocześnie otwiera nowe perspektywy edukacyjne przed tym kierunkiem studiów. Nie zapominajmy, że „Świat człowieka jest światem historycznym, a świat historyczny jest światem człowieka”.

Historia czyli prolog

Pierwsze próby autonomicznego kształcenia w dziedzinie sztuk pięknych, poza szkolnymi lekcjami rysowania, podejmowano w Lublinie od ostatnich dziesięcioleci minionego wieku. Ich „wolumeny” były z reguły kameralne, ograniczone do wnętrza prywatnej pracowni takiego czy innego malarza o zacięciu pedagogicznym i portfelu po części pustym, a sposoby nauczania chwaliły się wdziękiem prowincjonalnym, charakterystycznym dla miasta, w którego pejzażu społecznym, aż do końca pierwszej wojny światowej, wyróżniały się oddziały wojska i biurokracji.

Niejaką powagę i cechy względnej trwałości miała dopiero szkoła malarstwa, rysunku i rzeźby Krystyna Henryka Wiercieńskiego, założona po wspomnianej wojnie. W najlepszych latach uczęszczało do niej co najwyżej kilkunastu uczniów, co chyba odpowiadało mistrzowi, wziętemu portreciście osób ze sfer ziemiańskich, burżuazyjnych, a jak Bóg dał, to i kapłańskich.

Znacznie więcej słuchaczy i w ogóle wyższy status miał kolejny zakład: Wolna Szkoła Malarstwa i Rysunku, otwarta w 1927 roku przez Ludwikę Mehofferową (bratową wybitnego artysty), jako lubelska filia macierzystej placówki krakowskiej, co warte jest zapamiętania.

Jacek Wojciechowski – malarstwo

Piotr Zieleniak – rzeźba, beton patynowany

Po śmierci Mohefferowej, w początkach lat trzydziestych szkołę przejęła jej absolwentka a swego czasu uczennica Wiercieńskiego, Janina Miłosiowa, która z przejściem malowała pejzaże, kwiatki i martwe natury. Kobieta niewysoka, krucha, chowająca gromadkę kotów, na dodatek kolorystka – Miłosiowa odważnie i zręcznie przeprowadziła swoją szkołę przez niemal cały okres okupacji hitlerowskiej, by po wyzwoleniu utrzymać ją przy życiu, pod różnymi zresztą szyldami. Na koniec (1949) była świadkiem urzędowo zadekretowanej przemiany placówki w Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, które po czasie zyskało opinię pierwszorzędnej placówki, ochrzczonego – zapewne z zachęty jakiegoś szaradzysty – imieniem, owszem, skądinąd świetnym: Cypriana Kamila Norwida.

PLSP ukończyło wielu obecnych pracowników Wydziału Artystycznego UMCS, wyposażonych nadto, rzecz jasna, w dyplomy akademickie.

Średnia szkoła plastyczna, choćby znakomita, nie zaspokajała jednak aspiracji lubelskiego środowiska artystycznego, które co pewien czas, po raz pierwszy już w latach pięćdziesiątych, występowało z propozycją powołania w Lublinie wyższej szkoły sztuk pięknych. Taki wniosek wprowadzono nawet do oficjalnego programu rozwoju kultury w województwie, ale w materialnych i kadrowych warunkach lat siedemdziesiątych był to postulat utopiijny, potwierdzający jedynie żywotność Mickiewiczowej idei „mierz siły na zamiary”, czy hipnotyczną siłę ludowego porzekadła „więcej przeora niż klasztor”, excuse me. Nie lekceważmy jednak tych niegdyś pomysłowych, albowiem nie ulega wątpliwości, że jakiś ślad inspirujący w umysłach pozostawiły.

Wspomniane szkółki, szkoły i pomysły miały różne znaczenie, ale wespół nieustannie aktualizowały kwestię edukacji estetycznej społeczeństwa, pozostającą wszak na etapie kamienia łupanego bez poczucia jego formy. Taką też funkcję spełniało m.in. dwuletnie pedagogium, Studium Nauczycielskie im. Andrzeja Struga, zajmujące budynek przy ul. Narutowicza 12, w którym owocnie, do pewnego poziomu, rozwijano kierunek „zajęcia praktyczno-techniczne i wychowanie plastyczne”. Zwróćmy uwagę, że tu właśnie po raz pierwszy pojawia się termin „wychowanie plastyczne”, przejęty później przez UMCS i do dziś identyfikujący jeden z głównych nurtów dydaktyki Wydziału Artystycznego.

W tymże Studium Nauczycielskim (i okresowo w SN II przy ul. Krzywej) wykładał grafik Zdzisław Niedźwiedź, do niedawna wicedyrektor IWA, adiunkt wyżej wspomnianego Wydziału. Warto też chyba wiedzieć, że obecny dziekan WA profesor Maksymilian Snoch również pracował w takim

Andrzej Kulak i Grzegorz Gustaw – rzeźby, beton patynowany

pedagogium – w Elku. „Eseny” kształcili sumiennie, ale na poziomie niezbyt widowiskowym, jak na wymagania polityki z początku lat siedemdziesiątych, dążącej do spektakularnych sukcesów za wszelką cenę. Zatem zlikwidowano je, by oczyścić miejsce pod nowy twór: trzyletnie Wyższe Studium Nauczycielskie, mające status wyższej szkoły zawodowej.

W strukturze UMCS

W Lublinie WSN powołano w 1971 roku, przyjmując później (1972) słuchaczy m.in. na „wychowanie plastyczne” w systemie zaocznym oraz na stacjonarny kierunek „nauczanie początkowe z wychowaniem plastycznym”. Na naszą pamięć zasługuje też fakt zatrudnienia w WSN (Narutowicza 12) Maksymiliana Snocha oraz Mariana Stelmasika, później pierwszego profesora IWA, i Mieczysława Hermana (profesora IWA i Wydziału Artystycznego), a następnie Zdzisława Niedźwiedzia.

Powiedzmy jednak wreszcie, że Wyższe Studium Nauczycielskie działało już w strukturze UMCS. Jego powstanie to początek uniwersyteckich studiów plastycznych o profilu pedagogicznym. Dodatkowo uwierzytelnia to rychło... rozwiązanie WSN i wchłonięcie go, z całym dobrodziejstwem inwentarza żywego i martwego, przez nowo utworzony (1973) Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS, zlokalizowany oczywiście w gmachu przy ul. Narutowicza 12 oraz tu i ówdzie.

Niejako z marszu, albowiem już w roku akademickim 1973/1974 w strukturze owego wydziału uruchomiono jednolite studia magisterskie w zakresie wychowania plastycznego...

Mawiają, że diabeł tkwi w szczegółach, ale naszym zdaniem szwenda się on między ludźmi i namawia ich – na przykład – do omijania Lublina. Wychowanie plastyczne można było powołać mocą urzędowej decyzji, można było wydzielić dla jego potrzeb jakiś pokój i piwniczkę (rzeźba) przy Narutowicza 12, a nawet pakamerę w budynku przy pobliskiej ul. Osterwy (dziś Kapucyńska), ale nie można było wyposażyć go z miejsca w odpowiednią kadre dydaktyczną. Wspomniani plastycy lubelscy i młody, pięknie rozwijający się malarz Jan Popek (zatrudniony od 1 grudnia 1973) nie byli w stanie realizować całego programu nauczania, a poza tym, co tu ukrywać, na ogół nie mieli jeszcze na swoich kontaktach osobistych poważniejszych sukcesów artystycznych, ani też tytułów akademickich przewyższających poziom magistra. Inni znani członkowie ZPAP raczej stronili od belferki, bo wielokrotnie bardziej opłacało się zbierać żniwo na rozległym

wtedy i płodnym rynku plastycznych robót użytkowych. Chcąc rozwikłać ów problem, posłużono się starą, wypróbowaną techniką młodych, wstępujących uczelni: importem.

Ówczesny i wieloletni (1973-1984) dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii doc. dr hab. Karol Poznański, człowiek w ogóle życzliwy sztukom pięknym, nawiązał stosowny kontakt z krakowską i warszawską ASP, a także, o czym mało kto już pamięta, z Politechniką Krakowską, prosząc o wyrażenie zgody na zatrudnienie w UMCS, na drugim etapie, wybranych pracowników, zresztą bez wyjątku magistrów. W tym też czasie (1973), zachęcony ofertą Lublina pojawił się nad Bystrzycą wybitny grafik krakowski, prorektor tamtejszej ASP, prof. Andrzej Pietsch, który z tego rekonesansu wywiózł dobre chyba wrażenie, skoro wkrótce na „wychowanie plastyczne” dotarła artystyczna fala krakowska: Stanisław Górecki, Roman Müller, Maria Siuta-Górecka, Janusz Tarabula, Witold Urbanowicz, Janusz Wysocki i Bogumił Zagajewski, który zresztą wiele lat wcześniej dał się tu poznać, z najlepszej strony, jako autor pomnika pamięci Żydów zamordowanych na Lubelszczyźnie w latach wojny i okupacji hitlerowskiej.

Pierwszym kierownikiem Zakładu Wychowania Plastycznego, wyodrębnionego z innej jednostki, został również krakowianin, malarz Jerzy Wroński, niegdyś wykładowca tamtejszego Studium Nauczycielskiego, który bezpośrednio przed objęciem wspomnianego stanowiska (z dniem 1 listopada 1974 r.) pracował właściwie w handlu, jako że był kierownikiem artystycznym Zakładów ZPAP „Art”. Dodajmy, że ten absolwent podwawelskiej ASP i członek „Grupy krakowskiej” urodził się w podlubelskich Ciechankach i miał odznakę „Budowniczy Nowej Huty”.

Wroński kierował Zakładem krótko, zaledwie 11 miesięcy, poczem odszedł z UMCS.

Kolejnym szefem ZWP został, z dniem 1 października 1975 roku, docent Bronisław Kierzkowski, znany i ceniony malarz, człowiek o niekonwencjonalnych obyczajach, który dla UMCS porzucił Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie pracował kilkanaście lat. I on także piastował funkcję miesiąc 11, by zaraz potem objąć przeciwieństwo stanowisko wicedyrektora Instytutu Wychowania Artystycznego.

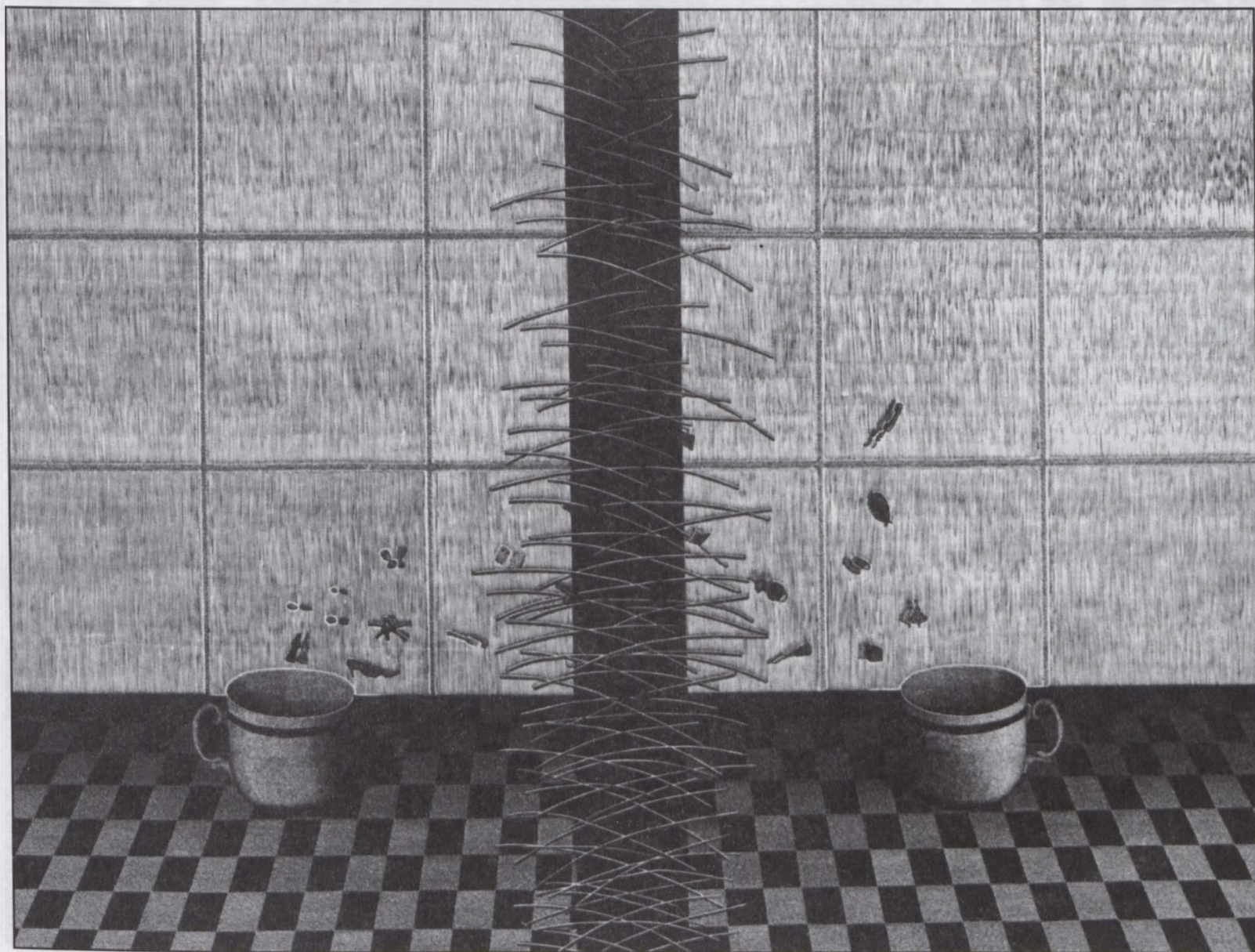
Instytut Wychowania Artystycznego

Instytut ten powołano z dniem 1 września 1976 roku, skupiając pod jego szyldem dwa kierunki: wychowanie muzyczne i wychowanie plastyczne (ufundowane na bazie wiadomego Zakładu). Trzy powody główne zadecydowały o utworzeniu IWA: rosące zainteresowanie młodzieży studiami pedagogiczno-artystycznymi UMCS, zdecydowana poprawa warunków lokalowych dydaktyki, rozwój ilościowy i jakościowy kadry nauczycielskiej.

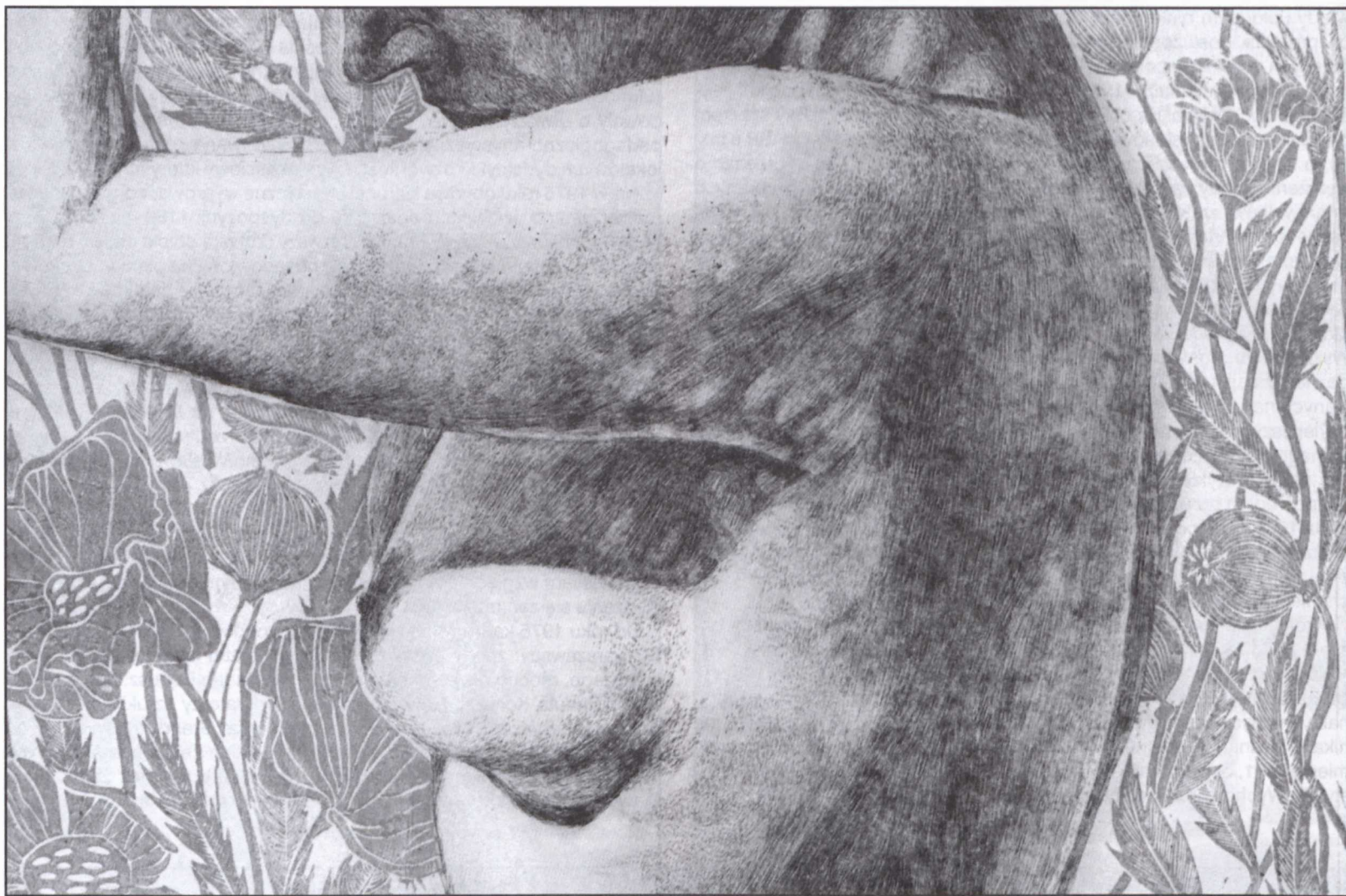
Już w 1975 roku obydwaj kierunki artystyczne wyprowadzono z budynku macierzystego wydziału, oddając im do dyspozycji 1180 m² zadaszonej powierzchni przy ul. Zana 11a. Na pierwszy rzut oka obiektów, od góry do dołu obitych płytami eternitu, parterowy, posadowiony na planie ostrokątnej podkowy otaczającej łączkę z warzywnikiem, otóż takie barakowe coś uprzednio nie chciało kojarzyć się ze stereotypowym wyobrażeniem siedziby szkoły wyższej. Osoby z ironią dystansujące się wobec artystycznych studiów UMCS, a nie brakowało ich również w łonie samej uczelni, przezwwały wtedy IWA „Sorboną”. Z różnych wesołych powodów, ale także na pohybel prześmiewcom, użytkownicy baraku przybili na ścianie zewnętrznej tablicę ze znakiem informującym, iż mamy oto przed sobą obiekt zabytkowy, podlegający ochronie z mocy prawa. A pani Wiesława Kotkowska, długoletnia kierowniczką sekretariatu IWA (1977-1997), jakby nigdy nic uprawiała z koleżankami warzywa, kwiaty i zioła w owym podręcznym ogródku artystycznym.

W porównaniu z dotychczasową siedzibą naszych studiów barak okazał się miejscem względnie przestronnym i wygodnym, zwłaszcza po wyprowadzeniu się zeń muzyków.

Od roku 1975 kadrę wychowania plastycznego zaczęli wzmocniać artyści warszawscy: znany szeroko malarz i animator polskiego ruchu artystycznego, mocno przy tym ekstrawagancki Marian Bogusz, ceniona graficzka Danuta Kołżan-Nowicka, subtelni operatorzy sztuki pojęciowej i pokrewnej: Ryszard Winiarski, nota bene laureat Grand Prix wystawy po ważnym sympozjum ogólnopolskim w puławskich Zakładach Azotowych '66, oraz naturalizowany Japończyk Koji Kamoji. Wtedy też zatrudniono Sławomira Mieleškę, autora licznych pomników na Lubelszczyźnie, i wro-

Krzysztof Szymanowicz – „Rozmowa ze sobą” (grafika)

Grażyna Łojewska – linoryt i akwaforta.

clawskiego plastyka i metodyka w jednej osobie, Jerzego Cynke-Widalisa, znakomitego fachowca, człowieka spolegliwego, urodzonego zresztą w Lublinie. W tym czasie zaczął wykładać (od 1976) Juliusz Kłeczek, wybitny architekt wnętrz, poza tym malarz i rzeźbiarz, komisarz licznych plenerów i wystaw.

Powiedzmy krótko: profesjonalne kompetencje kadry dydaktycznej wychowania plastycznego zwiększały się wyraźnie, ale nadal, w poważnym stopniu, odbywało się to drogą importu, co zwykle nie gwarantuje personalnej stabilizacji.

Z Warszawy dojeżdżał też do Lublina pierwszy dyrektor IWA doc. dr hab. Kazimierz Dobrzyński, niegdyś pracownik redakcji muzycznej Polskiego Radia, wreszcie UW, który doktoryzował się z problematyki fonograficznej. Instytutem kierował od 1 listopada 1976 roku, przez cztery kolejne lata, pod koniec kadencji czyniąc bezskuteczne starania o zatrudnienie się w Instytucie Historii UMCS. Ostatecznie, z dniem 1 października 1981 roku, przeniesiony został służbowo, na własną prośbę, do Instytutu Krajów Socjalistycznych PAN w Warszawie.

Jeszcze wcześniej, bo wiosną 1978 roku, oddalił się z IWA Bronisław Kierzkowski, który na zasadzie porozumienia stron podjął pracę w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Wychowanie plastyczne opuścił również Marian Bogusz, zbyt może niekonwencjonalnie uprawiający trudny zawód nauczyciela, m.in. przez telefon. W innych okolicznościach odszedł Ryszard Winiarski, który po uzyskaniu docentury podjął pracę w warszawskiej ASP.

Krótko, bodaj ostatnie trzy miesiące 1980 roku, obowiązki dyrektora IWA pełnił metodyk Jerzy Cynke-Widalis, którego na tym stanowisku zastąpił ceniony malarz lubelski Jan Ryszard Lis, cieszący się wówczas, w okresie gwałtownych przeobrażeń politycznych w Polsce, poparciem zdecydowanej większości środowiska. Dyrektorem Instytutu Lis był jednak krótko, od 1. 01. do 31. 08. 1981 roku. Mianowany później docentem (1982), z powodu ciężkiej choroby zmuszony został do rezygnacji z pracy w UMCS (1988).

Niewiele dłużej, bo tylko 12 miesięcy (1 września 1981 – 31 sierpnia 1982) funkcję dyrektora pełniła adiunkt Teresa Księżka-Falger, absolwentka krakowskiej Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej, pianistka. Odeszła na własną prośbę, by objąć dyrekturę średniej szkoły muzycznej. Od niedawna, po wygraniu stosownego konkursu, kieruje Filharmonią Lubelską.

Częste zmiany na stanowisku dyrektora nie zakłócały procesu dydaktycznego, niemniej wskazywały jednoznacznie, że Instytut ciągle jest in statu nascendi. Niewykluczone przy tym, że przed kryzysem organizacyj-

nym uchroniły go psychologiczne i socjotechniczne umiejętności długoletniego wicedyrektora IWA, Jerzego Cynke Widalisa, który ponadto, w latach 1976-1984, kierował Zakładem Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego, przejętym później przez profesora Juliusza Kłeczka. Należy też pamiętać o mierzonej licznymi faktami życzliwości, jaką darzyli IWA wspomniani już Karol Poznański i prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, rektor UMCS w okresie 1972-1981, a później doc. dr hab. Stanisław Popek, kolejny dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii, kierujący zresztą seminarium magisterskim w Instytucie, nadto malarz i poeta.

Nowe przestrzenie

Początki personalnej stabilizacji datuje rok 1982, kiedy to dyrektorem IWA mianowano artystę rzeźbiarza (obecnie profesora) Sławomira Mieszkę, absolwenta poznańskiej PWSSP, człowieka o wyrazistej osobowości, który pod krawatem pojawiał się bodaj tylko na posiedzeniach Senatu uczelni i na stypach. A kierował firmą energicznie i wyjątkowo długo, bo aż 11 lat (1982-1993), podczas których doszło w IWA do zasadniczych przeobrażeń organizacyjno-przestrzennych. Otóż, z dniem 1 lutego 1989 roku Instytut zaczął działać na prawach samodzielnego wydziału UMCS, zarządzeniem ówczesnego rektora, prof. dr hab. Zdzisława Cackowskiego, który doprowadził nadto do przejęcia przez uczelnię nieruchomości przy al. Kraśnickiej, należącej dotychczas do wojska. W tych manewrach uczestniczył również prorektor, prof. dr hab. Zygmunt Mańkowski, przed laty – wspomnijmy – zajadły miłośnik sztuki filmowej i protagonista plastyki nowej po roku 1956.

Realnie Instytut zawiądnął tym terenem dopiero po remoncie znajdujących się na nim budynków, przeprowadzonym w okresie rektoratu prof. dr hab. Eugeniusza Gąsiora. Jako pierwsi przy al. Kraśnickiej urządzili się muzycy, albowiem przyznany im obiekt nie wymagał większych prac adaptacyjnych. Znacznie później, w końcu 1992 roku, rozpoczęły się zajęcia artystów, którzy otrzymali dwa budynki, przy czym jeden z nich, o wiele większy, przeszedł kapitalny remont adaptacyjny i otrzymał piętro.

Nowa siedziba wychowania plastycznego spełnia funkcjonalne kryteria wyższej szkoły artystycznej. Odnotujmy, że powierzchnia użytkowa budynku głównego mierzy 2796,9 m², z czego pracownie malarskie z zapleczem mają łącznie 364,1 m², rzeźbiarskie – 229,9 m², graficzne – 381,1 m², a sala wykładowa/aula – 125,7 m². Inna sprawa, że potrzebą chwili jest odzyskanie obszernego pomieszczenia, które niefortunnie „udostępniono” swego czasu wydziałowi z zupełnie innego świata.

Drugi budynek – parterowy, o znacznie mniejszej kubaturze – wypełnia po sufit pracownia rzeźby, której część robocza liczy 154,4 m². Tutaj właśnie, pod wymagającym spojrzeniem Sławomira Mielezki, studenci formują owe wielkie postaci i struktury przestrzenne, zwykle z patynowanego cementu. Wybrane egzemplarze rozbiegają się potem po dookólnych trawnikach, by znieruchomieć w surrealistycznej pantomimie.

W okresie, kiedy pracownicy i studenci aklimatyzowali się w nowej siedzibie, dyrektorem IWA wybrano profesora Maksymiliana Snocha. Obejmując stanowisko z dniem 1 września 1993 roku, był on już jednym z czołowych artystów grafików polskich, laureatem ponad 30 najwyższych nagród i wyróżnień, otrzymanych na międzynarodowych i krajowych wystawach/konkursach sztuki powielanej. Jemu właśnie przypadło m.in. zadanie technicznej modernizacji Instytutu, któremu obce były dotąd takie zmyślne urządzenia, jak komputer, kamery i projektory wideo, a nawet kserokopiarki. I Snoch to wszystko „załatwił”, w swoich staraniach znajdując zresztą zrozumienie u rektora i prorektora UMCS prof. prof. Kazimierza Goebela i Wojciecha Witkowskiego.

Do historii uczelni Snoch przejdzie jednak zapewne jako idealista, czyli ten, który tak długo i sugestywnie obnosił się z ideą powołania wydziału artystycznego, że ostatecznie przekonał do niej odpowiednie gremia. Rzecz można, że kiedy został pierwszym dziekanem WA (od 1 września 1997), sprawiedliwości stało się zadość.

Wydział Artystyczny

Postrzegany w perspektywie personalnej, Wydział jest już w zasadzie lubelski. Z dawnego naboru krakowskiego ostał się jedynie Bogumił Zagajewski, zresztą chełmianin z urodzenia. Po przejściu na emeryturę (1997) Danuty Kołwzan-Nowickiej tylko profesor Adam Styka reprezentuje tu stolicę, gdzie wykłada w ASP. Ale cóż z niego za warszawiak, skoro swoją długoletnią pierwszą młodość spędził w Lublinie, gdzie dał się poznać jako malarz i energiczny animator miejscowego środowiska plastycznego?! Zatrudniony w IWA roku 1995 (drugi etat), owocnie prowadzi jedną z pracowni Zakładu Malarstwa, którym kieruje profesor Mieczysław Herman.

Zwróćmy przy tym uwagę, że znaczną większość plastyków-adiunktów obydwu stopni kwalifikacji i asystentów stanowią wychowankowie IWA. Niemniej istotne, że niektórzy z nich posiadają już poważny i publicznie honorowany dorobek twórczy. Przykładowo: działający w rejonach instala-

cji, fotografii i w ogóle innych mediów, adiunkt Mikołaj Smoczyński notuje w swojej biografii prestiżowe narody artystyczne oraz wystawy indywidualne i trzykrotne pobyty stypendialne w USA i raz we Francji. Aktywny i nagradzany jest również Walenty Wróblewski, malarz i grafik pokoleniowo bliski autorowi *Akcji równoległej*. Jego aluzyjno-figuratywne obrazy charakteryzuje bujna, ekspresyjna grafologia.

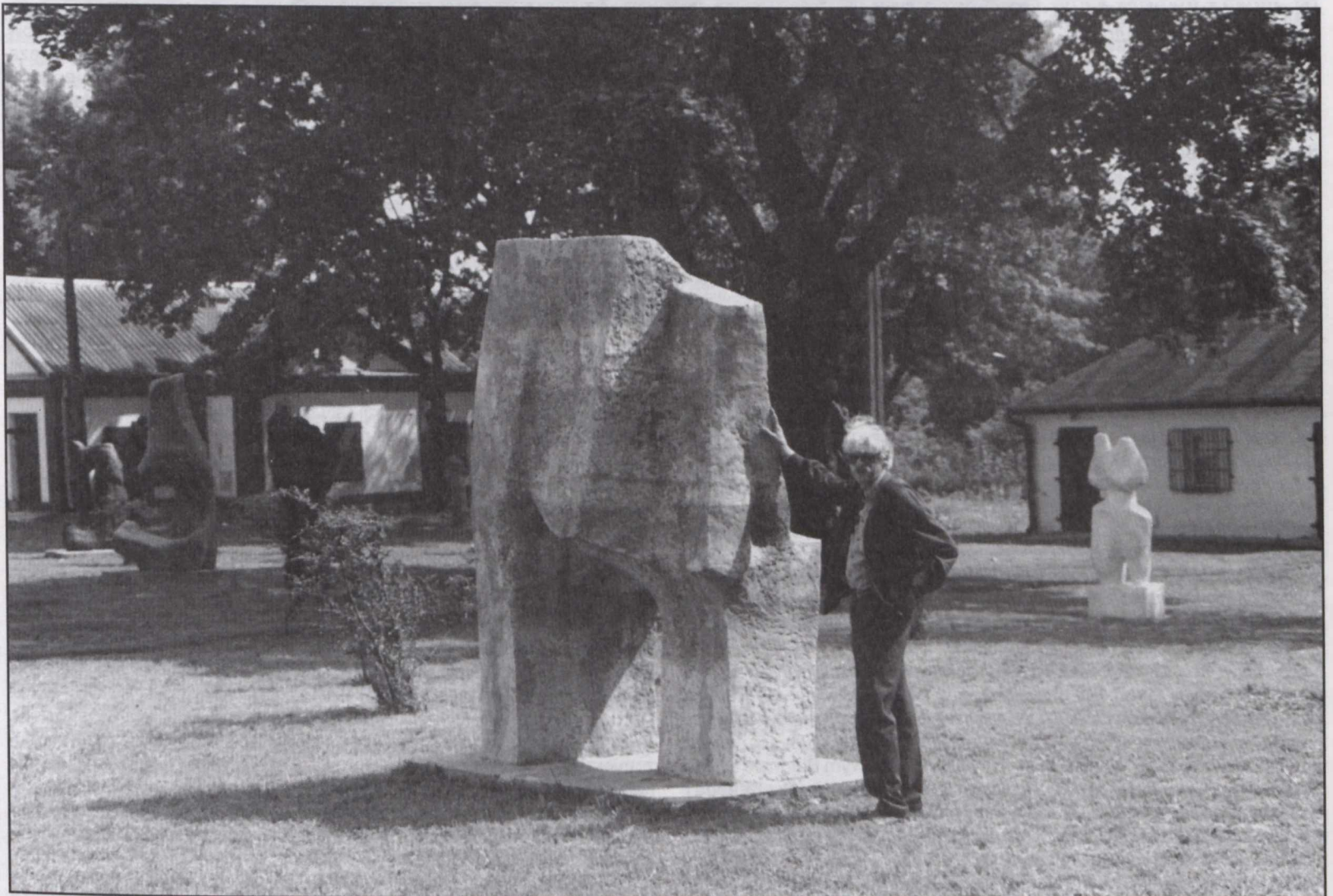
Najbardziej chyba spektakularne, ale i zasłużone sukcesy odnosi przecież ostatnio Krzysztof Szymanowicz, absolwent studiów zaocznych (!) IWA, od 1 października 1997 roku zatrudniony wreszcie w Zakładzie Grafiki, kierowanym przez Maksymiliana Snocha. Dość wspomnieć, że w minionych kilkunastu miesiącach ten autor prostych w zamyśle acz niebywale wyrafinowanych warsztatowo linorytów otrzymał: Grand Prix Międzynarodowej Wystawy Małych Form Graficznych w Seulu, wyróżnienie honorowe ogólnopolskiej wystawy autoportretu w Radomiu i nagrodę IV Międzynarodowego Biennale Grafiki w japońskim Sapporo (1997). A pomyśleć, że Szymanowicz uprawiał niegdyś malarstwo, wielce obiecujące!, którego po magisterium zaniechał, bo w jego ciasnym mieszkaniu nie starczało miejsca na rozstawienie sztalugi.

Interesujące: efektownie dekorowany wątek dalekowschodni przewija się również w biografii dwóch innych, wybitnych grafików WA. Jako pierwszy pojawił się w tamtym rejonie świata Snoch – i już w 1984 roku zdobył Grand Prix 3 Międzynarodowej Wystawy Małych Form Graficznych w Seulu (zob. Szymanowicz), by w kolejnych latach zebrać jeszcze cztery wysokie nagrody na wystawach w Seulu, Tokio i Wakayama.

Tę prestiżową tradycję kontynuował adiunkt II° Grzegorz Dobiesław Mazurek, znany w Polsce zwłaszcza z serii linorytów *Wszyscy moi Przyjaciele*, w których w sposób nowatorski i sugestywny rozstrzygnął kwestię portretu współczesnego. Mazurek otrzymał nagrody w Seulu, Tokio i Sapporo (zob. wyżej), w tym Grand Prix IX Międzynarodowego Biennale Grafiki w Seulu (1994). Wspomnijmy, że artysta zajmuje się okazynie również malowaniem obrazów o nader przejrzystych intencjach i treściach.

Graficy to w ogóle silna grupa wychowania plastycznego, w której skład wchodzi jeszcze inni plastycy, laureaci wystaw międzynarodowych, adiunkci: Dariusz Dessauer (nagroda w Tokio!), Piotr Lech, Waldemar Szysz (wykłada ponadto w Europejskiej Akademii Sztuk w Warszawie) oraz asystent Alicja Snoch-Pawłowska.

Poza dwoma osobami z innych roczników, wszyscy wymienieni artyści,

Galeria rzeźb plenerowych Wydziału Artystycznego. Przy jednej z prac prof. Sławomira Mielezki

od Smoczyńskiego do Szysza, reprezentują dynamiczną, średnią generację pracowników Wydziału. W tym przedziale pokoleniowym mieszczą się także malarze: Donat Kowalski, Marek Mazanowski, Jacek Wojciechowski, Tomasz Zawadzki i Stanisław Żukowski; rzeźbiarze: Jerzy Kierski (m.in. twórca pomników), Mirosław Rydzak (stypendium w USA '97), Leszek Rymczuk i Władysław Żukowski; uprawiająca fotografię Irena Nawrot-Trzcińska; autor lirycznych i oryginalnych w skali kraju instalacji Jan Gryka; grafik Artur Poppek; realizujący się głównie w rysunku Jan Ferenc i Bernard Homziuk i in.

Najbardziej utytułowanym wśród nich jest adiunkt II° Jacek Wojciechowski (ur. 1954), absolwent wrocławskiej PWSSP, laureat kilku prestiżowych nagród na ogólnopolskich wystawach malarstwa, w tym nagrody ZPAP na XVI Festiwalu Polskiego Malarstwa Współczesnego w Szczecinie, którego dzieje oznaczają najlepsze nazwiska polskiej sztuki współczesnej. Twórczość Wojciechowskiego utrzymana jest w poetyce nadrealizmu, ale konkretne rozwiązania ikoniczne i klimat obrazów to już wartości własne autora, który zresztą z upodobaniem drażni (lub raduje) widownię rozwiniętymi tytułami w rodzaju: *Vacek zaleca się do ryby* (notabene w towarzystwie różnych członków)...

Zdajemy sobie sprawę, że nie zawsze liczba czy wysokość nagród trafnie definiują jakość twórczości danego artysty. Ale wiemy też, że w zasadzie takich premii nie przyznaje się za byle co. A poza tym: jakim innym sposobem, w syntetycznym szkicu, określić można status artystyczny przedstawianych autorów

Animatorzy

Pracownicy wychowania plastycznego występują też w odmiennej roli: organizatorów ruchu artystycznego.

Znana już szeroko w kraju, istniejąca od stycznia 1988 roku w siedzibie lubelskiego Muzeum Literackiego im. Józefa Czechowicza – Mała Galeria Grafiki od początku działa pod merytorycznym kierunkiem Snocha, przewodniczącego jej rady programowej, i dlatego zapewne można było tam obejrzeć 35 dobrych lub wręcz znakomych wystaw artystów z różnych ośrodków kraju.

Z kolei Galerię Białą, związaną z Centrum Kultury przy ul. Peowiaków (do niedawna: Pstrowskiego), prowadzi od 1985 roku absolwentka IWA Anna Nawrot, wspomagana przez męża Jana Grykę i siostrę Irenę Nawrot-Trzcińską. Szefowa instytucji, co najmniej od czasów studenckich żarliwa protagonistka sztuki alternatywnej, nadała galerii rangę miejsca znanego i uznanego w odpowiednich środowiskach twórczych kraju. Ogółem w GB urządzono dotąd ponad 160 wystaw i spotkań, przy czym cykl imprez *Nowe przestrzenie sztuki lat 90.* rozwijany jest permanentnie od października 1996 roku i obejmuje prezentacje indywidualne (zwykle są to instalacje) i pokazy programów polskich galerii autorskich.

Odnotujemy też, że autorem założeń programowych i komisarzem trzech pierwszych edycji (1985-1991) cenionego w świecie Międzynarodowego Triennale Sztuki *Przeciw Wojnie* na Majdanku (to hasło wykreślono później z nazwy wystawy) był dr Ireneusz J. Kamiński, który poza tym sprawował funkcję kuratora działu polskiego na 2. Międzynarodowym Biennale Sztuki „Azja-Europa” w Ankarze (1988), gdzie m.in. prezentował grafikę Snocha i rysunki Góreckiego. Kamiński zasiadał nadto w pierwszej radzie programowej Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, w jury ogólnopolskich i międzynarodowych wystaw plastycznych itp.

Dalej: przewodniczącym komitetu organizacyjnego V Międzynarodowego Triennale Sztuki – Majdanek '97 był M. Snoch, a komisarzem tej wystawy – G.D. Mazurek. Natomiast malarz, adiunkt Mariusz Drzewiński pełnił

funkcję komisarza V Ogólnopolskiego Triennale Akwareli w Lublinie '96, którego Grand Prix otrzymał adiunkt Zbigniew Woźniak. Od kilku lat komisarzem konkursowej wystawy lubelskiego ZPAP „Grafika roku” jest adiunkt II° Piotr Lech, uprawiający głównie litografię, a ostatnio zainteresowany też grafiką komputerową.

Studenckie prace i pomysły

W studenckim ruchu artystycznym widoczne miejsce zajmuje Galeria KONT. Ulokowana w domu akademickim przy ul. Zana 11 i prowadzona

przez słuchaczy wychowania plastycznego, działa już kilkanaście lat, podczas których przedstawiała zazwyczaj prace studentów IWA: malarstwo, grafikę, instalacje, wideo, performances.

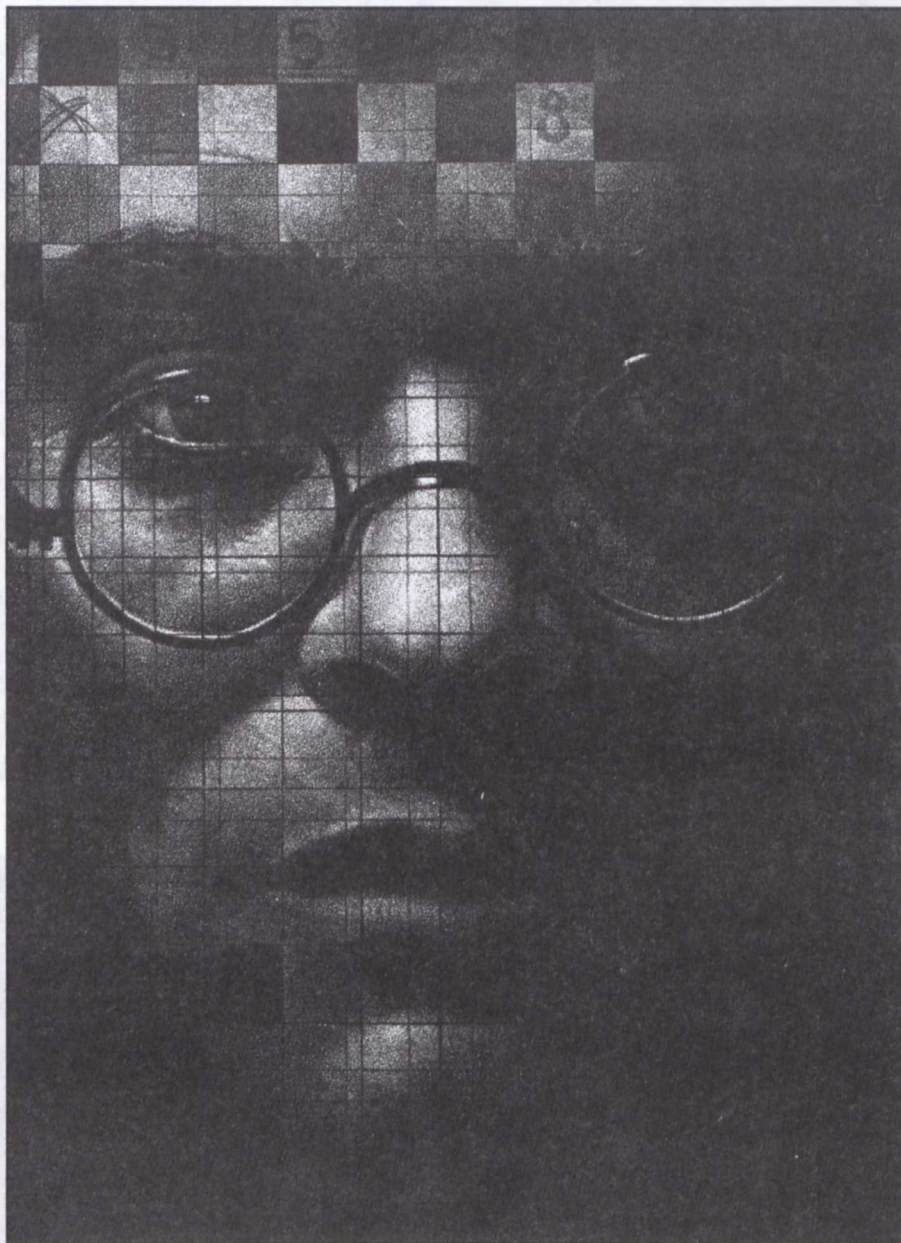
Tymczasem podjęto starania w celu uruchomienia, w budynku Chatki Żaka, galerii Wydziału Artystycznego. Jej oficjalne otwarcie przewidziano w styczniu 1998 roku, ale faktycznie działa ona już od 23 października poprzedniego roku. Wtedy właśnie, w kolejną rocznicę powstania UMCS, otwarto tam wystawę prac rysunkowych studentów IV roku, z pracowni Adama Styki, który zresztą, wytrawny pedagog, wkrótce potem zachęcił świeżo upieczonych magistrów wydziału do swoich wychowanków do pokazania w galerii (od 27 listopada) kilkunastu obrazów, chwalać się zresztą godną uznania kulturą malarską.

Inny rodzaj studenckiej ekspresji oferowały Intermedialne Wypadki Artystyczne, urządzone w grudniu 1997 roku w ramach III Festiwalu Studentów WA jako niezależna impreza młodzieży, dyskretnie tylko wspomaganą przez Jana Grykę. „Wypadki” były różne, głównie instalacyjne i w manierze performances, w jednym bodaj przypadku poetyckie, ale w naszej pamięci pozostał witraż z malowanych słoiczek i imponująca kolumna z butelek po wodzie mineralnej, zmontowana pięknie na wolnym powietrzu, a następnie obalona niestety (przez kogo, co?) i żałośnie pokawałkowana niczym

wizualny przyczynek do sentencji „sic transit gloria mundi”...

Należy przy tym wiedzieć, że pierwsze próby studenckiej obecności w publicznym polu sztuki miały charakter całkiem poważny, co wcale nie znaczy, iż brakowało im dowcipu i nadrealnego wręcz rozmachu. Zapisano je pod datą 1976 roku, kiedy to w osiedlach mieszkaniowych LSM, liczących wówczas 40 000 mieszkańców, rozpoczęła się wielka ogólnopolska impreza pn. Lubelskie Spotkania Plastyczne, mająca na celu swoiste dowartościowanie estetyczne lub semantyczną identyfikację wspomnianych terenów za pomocą malarstwa i rzeźby oraz technik specyficznych dla komunikacji wizualnej. Za sprawą Mariana Bogusza, komisarza I etapu LSP, w imprezie uczestniczyła też kilkunastoosobowa grupa studentów IWA, która przygotowała – dla jednych rewelacyjny, dla innych ekstrawagancki – projekt interwencji plastycznej w dzielnicę uniwersytecką (UMCS), określonej przez autorów mianem „wielkiej pszczelarni”, podzielonej na cztery rejony: „nektarium, owocarnia, pasieka, matecznik”... Elewacje rektoratu zamierzano pomalować à la walorowy plaster miodu, na ściany dwóch najstarszych domów akademickich miała „wjechać” ogromna barwna lokomotywa, w różnych miejscach chciano posadzić formy z barwionego betonu, noszące m.in. nazwy: „pszczelarz” (w postaci niedźwiedzia), „botaniczek” (ślimak), „owoce nauki”. Poza tym zaprojektowano „bramy szczęścia”, „ścieżkę węży”, „wyspę żółwia”, „pomnik fał” – z kamieni, roślin, ziemi, ceramiki itp.

Chwalony m.in. przez superarbitra LSP, wybitnego architekta Jerzego

Grzegorz Dobiesław Mazurek – „Wszyscy moi przyjaciele IX” – linoryt

Hryniewieckiego, projekt studentów IWA nie doczekał się realizacji, ale przecież coś z jego generalnej idei „kapie” od czasu do czasu na uniwersytecką ziemię, co sprawia zapewne niejaką satysfakcję adiunktom Walentemu Wróblewskiemu i Ireneuszowi Wydrzyńskiemu, którzy jako jedyni z tamtej grupy Bogusza do dziś związani są z wychowaniem plastycznym WA. Zresztą, obaj pozostawili swój ślad w LSM, bezpośrednio uczestnicząc w realizowaniu dekoracji malarskiej w prześwitach wybranych bloków Osiedla im. Słowackiego.

Historia sztuki i metodyka

Osobny rozdział kroniki wychowania plastycznego piszą historycy sztuki (5) i metodycy (6), których przeważająca większość prowadzi seminaria magisterskie, wieńczone pracami dyplomowymi spełniającymi na ogół kryteria uniwersyteckiej humanistyki.

Doktorzy: Anna Boguszewska, Ireneusz J. Kamiński, Ewa Letkiewicz, Romuald Tarasiuk (prodziekan WA i kierownik Pracowni Metodyki Plastyki), Andrzej Trzciniński, Agnieszka Weyssenhoff, Anna Żukowska, Jerzy Żywicki oraz magistrowie: Anna Mazur i Kazimierz Parfianowicz – wszyscy oni mają też w dorobku publikacje w wydawnictwach zwartych recenzowanych, w czasopismach naukowych, artystycznych i popularnych. Kilka osób regularnie pisze wstępy do katalogów wystaw, niektórzy są autorami broszur i książek.

Ireneusz J. Kamiński opublikował 11 książek z zakresu kultury artystycznej. Są wśród nich monografie, opracowania problemowe i antologia tekstów własnych z dziedziny krytyki sztuki... Ostatnio ukazały się dwa efektowne, bogato ilustrowane albumy z obszernymi esejami monograficznymi jego autorstwa: *Tomek Kawiak* (St. Antoine de Grasse 1997, w języku francuskim) i *Duda Grac* (Warszawa 1997).

Ewa Letkiewicz ogłosiła *Polskie witraże nowożytnie malowane emaliami* (Wydawnictwo UMCS, 1995), których problematyka określa główny nurt zainteresowań naukowych autorki, aczkolwiek jej indywidualny program badawczy jest szerszy.

Kazimierz Parfianowicz, wytrawny znawca kazimierskiej tradycji kulturowej, wydał ostatnio oryginalną rozprawę *Według liczby. Masoński duch symboliki puławskiej kaplicy pałacowej* (Kazimierz Dolny-Puławy 1993) i zwięzłą broszurę *Kościół farny w Kazimierzu nad Wisłą* (wyd. II, Kazimierz Dolny 1996).

Z kolei Andrzej Trzciniński, absolwent IWA, opublikował: *Śladami zabytków kultury żydowskiej na Lubelszczyźnie* (Lublin 1990), *A guide to jewish Lublin and surroundings* (Lublin-Warszawa 1991) i *Symbole i obrazy. Treści symboliczne przedstawień na nagrobkach żydowskich w Polsce* (Wydawnictwo UMCS 1997).

Agnieszka Weyssenhoff jest autorką książki *Preferencje barw w diagnozowaniu stanów emocjonalnych osób zdrowych i chorych* (Wydawnictwo UMCS, 1991).

Na wydanie czeka monumentalny tom Jerzego Żywickiego (*Architektura neogotycka na Lubelszczyźnie*, rezultat długoletnich badań (m.in. terenowych) tego historyka sztuki, który niegdyś regularnie a obecnie okazynie uprawia też krytykę artystyczną).

W naukowej strefie działalności IWA mieściło się również Lubelskie Forum „Sztuka-Edukacja”, czyli ogólnopolskie sympozjum z udziałem wielu wybitnych lub wstępujących estetyków, pedagogów, filozofów, psychologów, muzykologów, historyków i krytyków sztuki oraz artystów, zainicjowane i programowo przygotowane przez Instytut i sprawnie zorganizowane przez jego pracowników.

Pierwsza edycja imprezy odbyła się w kwietniu 1994 roku, a jednym z jej wartościowych rezultatów okazał się tom *Sztuka i edukacja w epoce ponowoczesnej* (Wydawnictwo UMCS, 1995), zredagowany przez dr. Tadeusza Szkolę (prowadzi seminarium magisterskie na wychowaniu plastycznym),

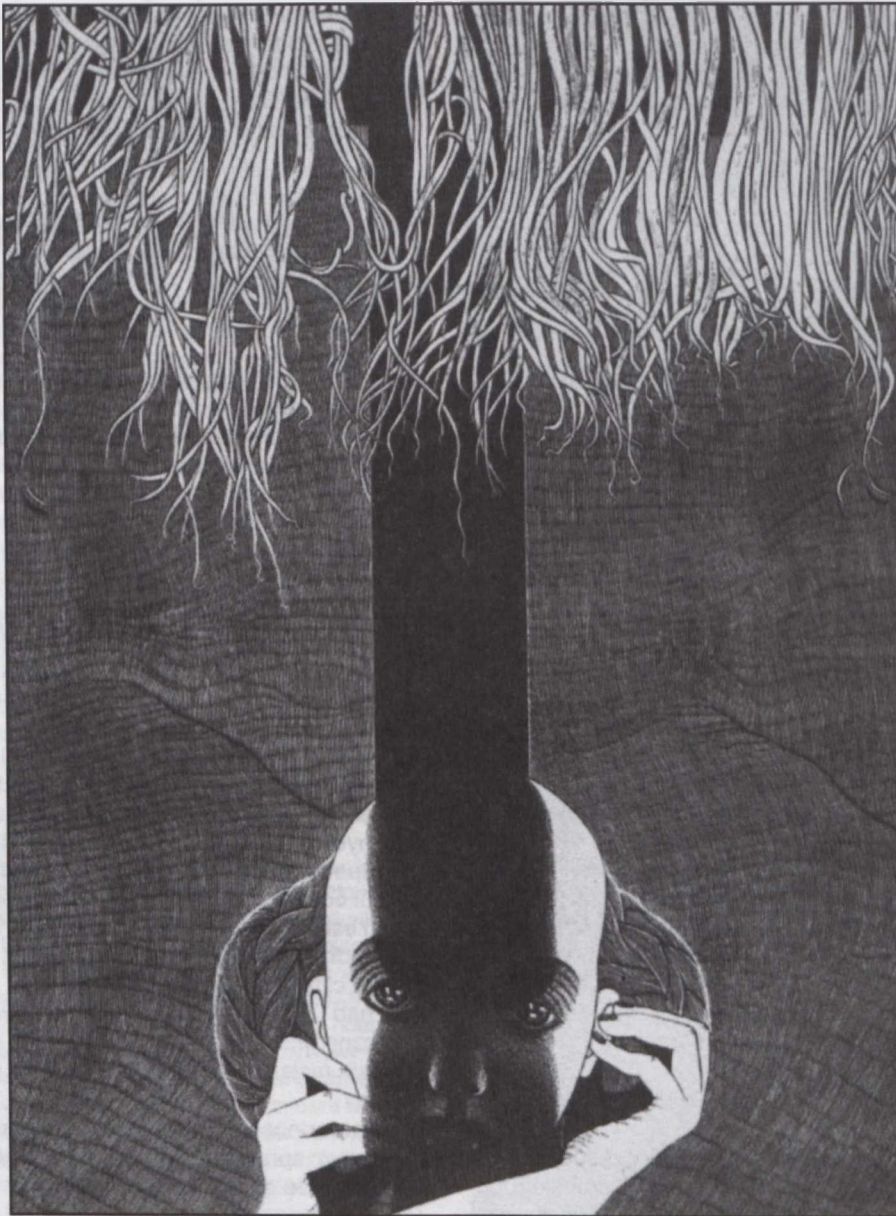
a zawierający 17 referatów z sympozjum, autoryzowanych m.in. przez Irenę Wojnar, Stefana Morawskiego, Annę Zeidler-Janiszewską, Marię Gołaszewską, Jana P. Hudzika (też kieruje seminarium jw.)... II Forum odbyło się w maju 1997. Należy odnotować, że podczas sesji problemowych referatów, sporadycznie komunikaty, wygłosili też metodycy: Anna Boguszewska, Anna Mazur, Roman Tarasiuk i Anna Żukowska (na obydwu sympozjach) oraz Agnieszka Weyssenhoff (na pierwszym).

Forum miało bardzo atrakcyjny kontekst artystyczny, w postaci wystaw plastycznych i koncertów muzycznych, przygotowanych przez pracowników obu kierunków IWA. Duże ekspozycje pn. *Artyści UMCS '94*, a później *Artyści UMCS. Wystawa jubileuszowa* (w 25-lecie studiów pedagogiczno-artystycznych) prezentowały malarstwo, grafikę i rzeźbę. Tym zbiorowym pokazom, urządzonym m.in. w Muzeum Lubelskim i w siedzibie Instytutu, towarzyszyły wystawy indywidualne zaproszonych artystów warszawskich: Adama Myjaka (1994) i Antoniego Fałata (1997).

Warsztat naukowy i dydaktyczny metodyków, a zwłaszcza historyków sztuki coraz bardziej wzbogaca biblioteka wychowania plastycznego, z której wreszcie swobodnie i pożytecznie korzystają też oczywiście studenci – mimo panującej tam ciasnoty: powierzchnia całego pomieszczenia liczy zaledwie 42,6 m², a czytelnia ma tylko 20 miejsc.

Tymczasem księgozbiór powiększa się z miesiąca na miesiąc i obecnie (połowa grudnia 1997) obejmuje 4057 woluminów, z czego aż 445 przybyło, drogą zakupów i darów, od maja 1997 roku, kiedy w IWA pracowała, już od stycznia, mgr Joanna Wasilewska, bibliotekarka z powołania, służąca pomocą czytelnikom i z wielką energią zabiegająca o powiększenie zbioru. Oprócz wydawnictw książkowych, nierzadko unikatowych, biblioteka posiada około 500 katalogów wystaw plastycznych oraz 30 tytułów czasopism polskich i 4 obcojęzyczne. W roku 1998 liczba tych ostatnich zwiększyła się odpowiednio do 41 i 11.

Tymczasem księgozbiór powiększa się z miesiąca na miesiąc i obecnie (połowa grudnia 1997) obejmuje 4057 woluminów, z czego aż 445 przybyło, drogą zakupów i darów, od maja 1997 roku, kiedy w IWA pracowała, już od stycznia, mgr Joanna Wasilewska, bibliotekarka z powołania, służąca pomocą czytelnikom i z wielką energią zabiegająca o powiększenie zbioru. Oprócz wydawnictw książkowych, nierzadko unikatowych, biblioteka posiada około 500 katalogów wystaw plastycznych oraz 30 tytułów czasopism polskich i 4 obcojęzyczne. W roku 1998 liczba tych ostatnich zwiększyła się odpowiednio do 41 i 11.

Maksymilian Snoch – „Widok nr 3”, linoryt

Finis coronat opus

Czy potrzeba jeszcze dowodzić, przywołując na świadka inne fakty i rekonstruując inne mechanizmy, że powstanie Wydziału Artystycznego UMCS to logiczne zwieńczenie długiego procesu historycznego?! Jego dukt wyznaczał wysiłek różnych ludzi i instytucji, także tych naszych kolegów, którzy odeszli już z tego świata: Konrada Szurowskiego (1977), Jana Popka (1980), Jerzego Kursy (1992), Mariana Stelmasika (1995), Wojciecha Maja (1997) i Jana Ryszarda Lisa (1997).

Powiedzmy na koniec to, co może należałoby oznajmić na początku: że status uniwersyteckiego wydziału otwiera przed nami szanse przekształceń programowych, podporządkowanych zwłaszcza idei modernizacji dydaktyki i wzbogacenia jej celów.

Źródła i literatura

I. Archiwum UMCS:

Akta osobowe b. pracowników Zakładu Wychowania Plastycznego i Instytutu Wychowania Artystycznego UMCS, sygn.: K 4365, K 5151, K 6035, K 6096, K 8481, K 8533.

Akta Wyższego Studium Nauczycielskiego i Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS: materiały nie uporządkowane oraz sygn.: S 4/145, S/480, S 4/481, S 4/929.

II. I.J. Kamiński, *Droga do Szkoły*, [w:] *Katalog wystawy Artyści UMCS '94*, b.m. i r.w. (1994).

I.J. Kamiński, Wstęp bez tytułu, [w:] *Katalog wystawy Grafika UMCS. Laureaci wystaw międzynarodowych*, Jarosław. b.r.w. (1997).

Artyści UMCS. Wystawa jubileuszowa, katalog, Jarosław 1997.

Studenci wychowania plastycznego mogą uczestniczyć w seminariach magisterskich o szerokim zakresie tematycznym.

Zagadnienia metodyki plastyki są przedmiotem prac magisterskich przygotowywanych pod kierunkiem dra Romualda Tarasiuka, dr Anny Żukowskiej i dr Anny Boguszewskiej. Seminarzyści dra R. Tarasiuka zajmują się badaniem uwarunkowań realizacji programu nauczania plastyki, charakterystyką twórczości plastycznej dzieci i młodzieży, możliwościami stosowania metody gier i zabaw dydaktycznych w procesie edukacji plastycznej.

Problematyka seminarium dr A. Żukowskiej obejmuje zagadnienia dotyczące historii oświaty – nauczania i wychowania (monografie szkół, placówek kulturalno-oświatowych, sylwetki wybitnych twórców: artystów, nauczycieli, twórców ludowych, dzieje nauczania plastyki), zagadnienia dotyczące metodyki plastyki (korelacja plastyki z innymi przedmiotami nauczania, techniki plastyczne, wiedza uczniów na temat konkretnych obiektów, dzieł

poświęcone artystom, malarstwu, grafice, rzeźbie i innym mediom, sztuce stosowanej, instytucjom artystycznym).

Dr Ewa Letkiewicz prowadzi seminarium z historii sztuki nowożytnej powszechnej i polskiej, którego zakres obejmuje sztukę europejską renesansu, manieryzmu i baroku.

Seminarium magisterskie prowadzone przez dr. Jerzego Żywickiego poświęcone jest przede wszystkim sztuce XVII-XX wieku. Na seminarium podejmowane są zagadnienia dotyczące wszystkich dziedzin sztuki, a ponadto związane z muzealnictwem, wystawiennictwem, kolekcjonerstwem, upowszechnianiem plastyki, ochroną zabytków, badaniami nad sztuką. Opracowywane są tematy wąskie – monograficzne oraz szerokie – syntetyzujące niektóre problemy plastyki na przestrzeni dłuższego okresu.

Pod kierunkiem dra Andrzeja Trzcíńskiego powstają prace magisterskie poświęcone kulturze artystycznej mniejszości narodowych i wyznaniowych – monograficzne opracowania dotyczące obiektów architektonicznych,

SEMINARIA MAGISTERSKIE

itp.) oraz zagadnienia dotyczące skuteczności zajęć plastycznych w terapii zajęciowej.

Prace magisterskie przygotowywane w ramach seminarium dr A. Boguszewskiej rozpatrują znaczenie wychowania estetycznego dla rozwoju osobowości, prezentują wyniki badań nad relacjami między wiedzą a umiejętnościami plastycznymi uczniów oraz nad uwarunkowaniami realizacji treści kształcenia i wychowania przez sztukę w złożonej sytuacji szkolnej i pozaszkolnej. Pod kierunkiem dr Boguszewskiej powstają również opracowania dotyczące kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli plastyki oraz koncepcji i programów kształcenia plastycznego w Polsce.

Studenci zainteresowani psychologią sztuki i psychologią twórczości mogą uczestniczyć w seminarium magisterskim prowadzonym przez prof. dr. hab. Stanisława Popka i dr Różę Popkę. Zajmują się tam analizą sylwetek twórczych artystów plastyków oraz wybitnych twórców ludowych, zagadnieniami percepcji i upodobań kolorystycznych oraz wpływem kolorystyki na ekspresję dzieci i młodzieży, a także psychospołeczną analizą procesu twórczego w kreacji plastycznej.

Szeroki zakres tematyczny proponuje na zajęciach seminaryjnych dr Agnieszka Weyssenhoff. Interesuje się ona barwą we wszystkich jej aspektach: psychologicznym, artystycznym, symbolicznym itp. oraz analizą osobowości twórczej wybranego artysty (szkoły, grupy, okresu historycznego). Pod kierunkiem dr Weyssenhoff powstają też prace dotyczące charakterystyki twórczości dziecięcej i czynników ją determinujących, problemów sztuki adresowanej do dziecka oraz zagadnień arteterapii i twórczości ludzi chorych i niedostosowanych społecznie.

Na Wydziale Artystycznym seminaria magisterskie prowadzone są też przez historyków sztuki.

Dr Ireneusz J. Kamiński zajmuje się historią sztuki nowoczesnej polskiej i powszechnej od lat 70. po czasy najnowsze. Pod jego kierunkiem powstają prace monograficzne, syntetyczne, problemowe i porównawcze,

elementy wyposażenia lub wystroju obiektów sakralnych, sprzętów kultowych, obrzędowych.

Sluchacze Wydziału Artystycznego mają też szansę przygotowania opracowań z dziedziny filozofii i teorii estetyki.

Dr hab. Tadeusz Szkołut prowadzi seminarium poświęcone studiom nad sztuką XX wieku ujmowaną w kontekście przeobrażeń kulturowych. Przedmiotem podejmowanych badań są zwłaszcza zjawiska artystyczne i twórcy z kręgu awangardy, neoawangardy i postmodernizmu. Preferowane są tematy z zakresu pogranicza sztuki i innych dziedzin kultury: filozofii, polityki, nauki, religii, moralności i obyczajowości. Tematem seminarium są również kwestie z zakresu kultury i sztuki masowej. Uczestnicy seminarium przygotowują także monograficzne opracowania dorobku wybranych twórców.

Tematem seminarium dr Teresy Pękali jest „Sztuka i estetyka współczesna w kontekście przemian kulturowych”. Poruszane są tu następujące zagadnienia: zmiany pojęcia i granic sztuki na przykładzie kierunków artystycznych neoawangardy i postmodernizmu, wartości eklektyzmu w sztuce współczesnej, reklama i moda w czasie ekspansji kultury masowej, odwrót od wartości estetycznych łagodnych (piękna i śliczności) ku wartościom estetycznym ostrym (wzniosłość, brzydota), szok jako wartość i reakcja odbiorcza w sztuce współczesnej, życie artystyczne i kulturalne Lublina w czasie przemian.

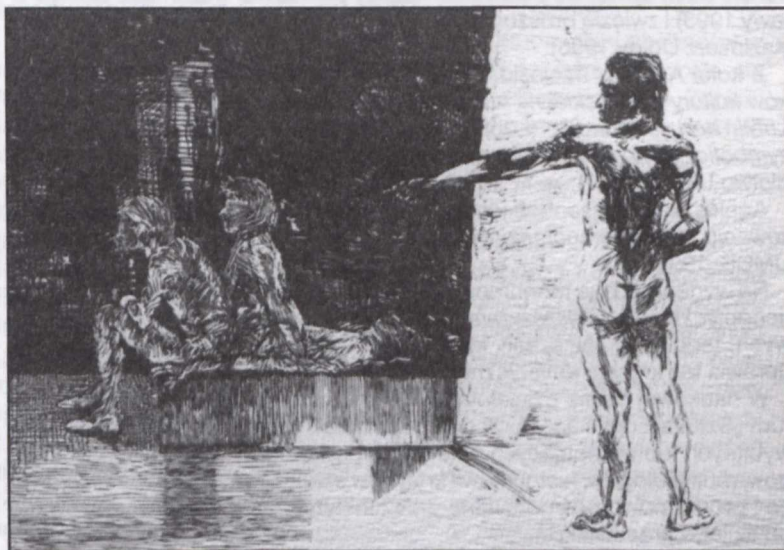
Dr hab. Jan Hudzik proponuje na seminarium z estetyki cztery bloki tematyczne: monografie z zakresu sztuki nieprofesjonalnej (ludowej i amatorskiej), malarstwo ikonowe, twórczość plastyczna dzieci, scenografia teatralna.

Różnorodność problematyki seminariów magisterskich na Wydziale Artystycznym sprawia, że każdy student ma szansę opracowywać zagadnienia naprawdę go interesujące.

Anna Mazur

Bożena Liszewska – „Notatki z podróży” – akwatynta

Adam Kowalewski – „Kompozycja z postacią ludzką” – linoryt

STUDENCKIE PLENERY

Już od dawna plenery malarskie – związane z koncepcją malarstwa pejzażowego, opartego na bezpośrednim studium natury – wpisane są w programy niemalże wszystkich typów uczelni plastycznych. I nic dziwnego, gdyż trudno przecenić ich znaczenie. Po pierwsze – malowanie w plenerze wyostża zmysł obserwacji i uwrażliwia na refleksy światła oraz barw, zmieniających się zależnie od warunków atmosferycznych. Po drugie – połączone z szybkim malowaniem, nie tylko uczy biegłości technicznej, ale i służy tworzeniu dzieł o swobodniejszej i zarazem bardziej autentycznej formie, określonej najczęściej ekspresyjną kolorystyką i szeroką fakturą. Po trzecie – istotne jest to, że kilkunastodniowe zgrupowanie (czyt. skazanie na siebie) studentów oraz pracowników dydaktycznych, pełniących rolę opiekunów merytorycznych, nie tylko sprzyja częstym i wnikliwym korektom oraz swobodniejszym wymianom poglądów dotyczących zagadnień artystycznych, ale i owocuje nawiązywaniem bardziej partnerskich niż jest to na uczelni kontaktów.

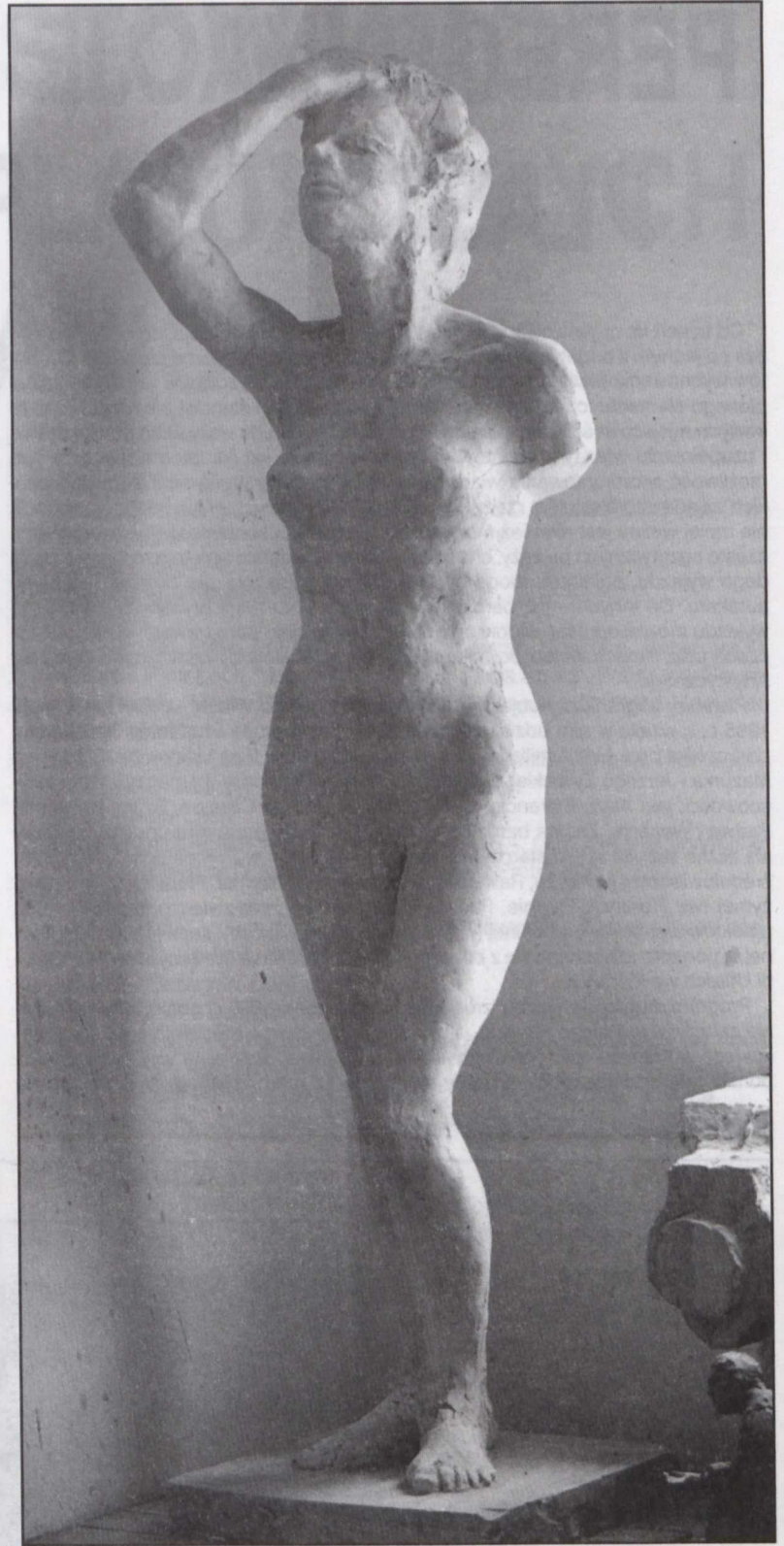
Dobrze więc się stało, że po kilkuletniej przerwie powrócono na Wydziale Artystycznym do organizowania corocznych studenckich plenerów malarskich. Pierwszy z nich odbył się w lipcu 1994 r. w Kęble, gdzie jego uczestników zakwaterowano w malowniczo położonym starym dworze – siedzibie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. Plener w Kęble przeznaczony był dla studentów III roku, podzielonych na trzy grupy. Rolę opiekunów dydaktycznych grupy pierwszej sprawowali asystenci Jan Gryka (kierownik grupy), Alicja Snoch i Wiesław Proć, drugiej as. Waldemar Szysz (kierownik) oraz ad. Piotr Lech, a trzeciej ad. Stanisław Żukowski (kierownik) oraz as. Jan Ferenc. Tematycznie plener malarski dotyczył „Natury i jej kategorii”. Przyjęto trzy podstawowe kategorie: PRZESTRZEŃ, STRUKTURA, BARWA. Wszystkie działania plastyczne odnosiły się więc do poszukiwań wewnątrz uwypuklonych tematów. Według założeń każdy ze studentów miał wykonać pięć skończonych obrazów olejnych. Dzięki temu plonem pleneru stało się grubo ponad trzysta obrazów olejnych i jeszcze liczniejsze szkice w ołówku, węglu, kredkach. Część z tego dorobku można do dziś oglądać we wnętrzach dworu w Kęble, gdyż każdy ze studentów miał obowiązek zostawić jeden ze swoich obrazów do jego dekoracji.

Plener w lipcu 1995 r., przeznaczony dla dwóch grup (złożonych ze studentów I oraz II roku), zorganizowano na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim, w Szkole Podstawowej w Urszulinie. Opiekunami studentów pierwszego roku byli adiunkci Tomasz Zawadzki (kierownik) i Mariusz Drzewiński oraz as. Tomasz Świerbutowicz, a drugiego adiunkci Donat Kowalski i Maria Polakowska-Prokopiak oraz as. Anna Waszczuk. Tak jak poprzedni, tak i ten plener zaowocował licznymi olejnymi pejzażami, z których zdecydowana większość została oceniona najwyższymi notami.

W lipcu 1996 r. plener zorganizowano w pięknie położonym i zabytkowym Sandomierzu. Wzięła w nim udział bardzo liczna, niemalże stuosobowa, grupa studentów trzech pierwszych lat, pod opieką: adiunktów Mariusza Drzewińskiego, Jana Gryki, Wiesława Procia, Zbigniewa Woźniaka, Tomasza Zawadzkiego, Stanisława Żukowskiego oraz asystentów Alicji Snoch, Anny Waszczuk i Krzysztofa Bartnika. Plener ten miał nieco inny charakter, gdyż oprócz naturalnego dla takich imprez malowania obrazów, których tematem stało się przede wszystkim sandomierskie Stare Miasto, przybrał szerszą formułę, określoną przez jej pomysłodawcę ad. J. Grykę jako „warsztat artystyczny”, rozegrany „na wielu medialnych i subkulturowych płaszczyznach”. Jego efektem stały się liczne instalacje plastyczne (co ciekawe wykonywane nie tylko przez studentów, ale i ich opiekunów), tworzące interesujące struktury wizualne. Plener uwieńczyła wystawa obrazów w Muzeum Sandomierskim. Zaś mniej trwałe prace – te o charakterze instalacji plastycznych porzucanych po całym Sandomierzu – znalazły utrwalenie w postaci zdjęć i opisów w broszurce autorstwa J. Gryki, opublikowanej przez Galerię Białą w Lublinie pt. *Plener malarski w Sandomierzu 1996*.

W tym samym 1996 r. miała miejsce jeszcze jedna impreza – zagraniczna, w Nowogródku na Białorusi, pod szyldem: Międzynarodowego Pleneru Malarskiego – Nowogródek '96. Wzięło w niej udział dwunastu studentów I roku oraz as. Tomasz Świerbutowicz, wszyscy zaproszeni przez Rejonowy Oddział Związku Polaków w Nowogródku oraz przez Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna Oddział w Lublinie. Uczestnicy pleneru – studenci UMCS oraz młodzi artyści białoruscy pochodzenia polskiego – od 7 do 17 września malowali zabytki Nowogródka, a ponadto realizowali pozaartystyczne założenia pleneru. Te drugie dotyczyły integracji z białoruskimi środowiskami polonijnymi; poznawania przeszłości Rzeczypospolitej podczas wycieczek do Nieświeża, Miru, Słonima, Wilna, Lidy, nad jezioro Litówka i Świtez, oraz nad Niemem; propagowania kultury polskiej itp. Plon pleneru – ok. 30 obrazów – był prezentowany w Akademickim Centrum Kultury „Chatka Żaka”. Następnie część obrazów została przekazana sponsorom pleneru, a z pozostałych utworzono stałą ekspozycję w siedzibie Oddziału Lubelskiego Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna. Wiadomości o nowogródzkiej imprezie zamieściła lubelska prasa („Kurier Lubelski” i „Dziennik Wschodni”), Radio Lublin, a także Telewizja Lublin.

W roku 1997 żacy z Wydziału Artystycznego brali udział w dwóch plenerach w Wilnie i Jarosławiu. W lipcowym Międzynarodowym Plenerze Malarskim Wilno (Vilnius '97) – zorganizowanym przez lubelski Oddział Towarzystwa Przyjaciół Grodna i

Andrzej Mierkowski, rzeźba, beton

Wilna – wzięła udział dwunastuosobowa grupa studentów Wydziału Artystycznego (pod opieką as. T. Świerbutowicza) oraz członkowie towarzystwa, w większości rodowici Wilnianie. Plener doszedł do skutku dzięki funduszom przekazanych przez UMCS, oraz dotacjom licznych sponsorów, m.in.: Ministerstwa Kultury i Sztuki, Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, Zakładu Energetycznego w Lublinie, lubelskiemu Klubowi „Rotary”, Spółdzielni Pracy „Solidarność”, Fundacji SOS Ziemi Lubelskiej. Uczestnicy zwiedzali Wilno, Kowno, Troki, Rumszyski, nawiązywali kontakty z organizacjami działającymi na Litwie, a przede wszystkim malowali zabytki Wilna (wykonując ok. 40 obrazów olejnych). W październiku część dorobku plastycznego zaprezentowano na wystawie zorganizowanej w Wojewódzkim Domu Kultury w Lublinie. Wileński plener oraz poplenerowa wystawa doczekały się kilku wzmianek w lubelskiej prasie.

Plener w Jarosławiu, zorganizowany pomiędzy 14 a 30 lipca, przeznaczony był dla studentów trzech pierwszych lat, którymi opiekowali się (i udzielali codziennych korekt) adiunkci Jan Ferenc i Tomasz Zawadzki oraz asystenci Alicja Snoch i Mieczysław Kulczyński. Studenci, wypełniający obowiązek namalowania pięciu obrazów olejnych oraz wykonania szkiców w technice gwaszu, pasteli, ołówka itp., tematem swych prac uczynili głównie widoki urokliwej jarosławskiej starówki. Końcowy przegląd plenerowego dorobku przybrał charakter uroczystej wystawy, na którą zaproszono władze Jarosławia oraz nauczycieli tamtejszego Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych.

Jerzy Żywicki

PEREGRYNACJE PLASTYKÓW

Od trzech lat organizowane są na Wydziale Artystycznym objazdy zabytkoznawcze po jednym z bogatych w sztukę krajów europejskich. Przeznaczone dla studentów wychowania plastycznego pełnią rolę nie tylko istotnego, ale wręcz nie zastąpionego elementu ich kształcenia. Objazdy, których cel stanowi zwiedzanie zabytkowych miejscowości oraz muzeów i galerii, służą przede wszystkim powiększaniu i uzupełnianiu wiedzy studentów w zakresie historii sztuki. Istotną jest przy tym możliwość skonfrontowania wiadomości wyniesionych przez nich z uniwersyteckich zajęć historii sztuki z rzeczywistością. Dla przyszłych artystów z pewnością nie mniej ważną jest również możliwość zobaczenia i kontemplacji różnorodnych, często egzotycznych pejzaży, chociaż te, niestety, wobec napiętego programu każdego wyjazdu, oglądane mogą być najczęściej wyłącznie „po drodze” – z okien autokaru. Do innych – już bardziej wymiernych – korzyści płynących z każdego wyjazdu można odpisać widoki oglądanych zabytków, które utrwalone na przeźroczach oraz filmach wideo powiększają zbiór materiałów dydaktycznych Wydziału Artystycznego.

Pierwszy zagraniczny objazd zabytkoznawczy – do Włoch – odbył się w maju 1995 r., a wzięła w nim udział czterdziestoosobowa grupa Studentów III i IV roku, pod opieką prof. Maksymiliana Snocha oraz adiunktów Ewy Letkiewicz, Grzegorza Mazurka i Jerzego Żywickiego. Zasadnicze etapy jego trasy wyznaczyły takie miejscowości, jak: Asyż, Florencja, Capri, Pompeje, Monte Cassino, Rzym, Rawenna, Padwa i Wenecja. Zaś na bardziej szczegółowej liście programu podróży znalazły się liczne zabytki sztuki starożytnej (przede wszystkim w Pompejach i w Rzymie), średniowiecznej (w Asyżu, Rawennie, Pizie, Wenecji, Rzymie, Florencji) oraz nowożytnej (we Florencji, Rzymie, Padwie i Wenecji). Łącznie zwiedzono kilkadziesiąt obiektów architektury sakralnej (w tym ponad 40 kościołów!), sepulkralnej i publicznej, a ponadto zapoznano się z bezcennymi zbiorami Muzeów Watykańu oraz Galerii Uffizich we Florencji.

Program drugiego wyjazdu, zrealizowanego w maju 1996 r., obejmował zwiedzanie zabytków w Pradze i Paryżu, a ponadto barokowego założenia pałacowo-parkowego w Wersalu oraz gotyckich katedr w Chartres i Reims. W wyjeździe oprócz ponad czterdziestoosobowej grupy studentów IV roku wzięli udział profesorowie

Mieczysław Herman, Juliusz Kleczek i Maksymilian Snoch, a także adiunkci Grzegorz Mazurek i Jerzy Żywicki. Zwiedzanie Pragi (mimo że tylko jednodniowe) dzięki zawrotnemu tempu zaowocowało „zaliczeniem” głównych zabytków Hradczan, Małej Strany, Starego Miasta, Josefova oraz Nowego Miasta, a więc najstarszych i najciekawszych dzielnic stolicy Czech. Paryż zwiedzano w ciągu czterech dni, koncentrując się kolejno na zabytkach takich jego rejonów, jak: Ile de la Cite, Dzielnica Łacińska, Montparnasse, Montmartre, Invalides i Tour Eiffel, Champs-Elysees, Beaubourg i Les Halles, Tuileries, Luxembourg oraz La Defense. W programie znalazło się również zapoznanie się ze zbiorami Luwru, Muzeum d'Orsay oraz Muzeum Rodina.

Trasa trzeciego wyjazdu (zrealizowanego na przełomie maja i czerwca 1997 r.) prowadziła do Wiednia i kilku włoskich miast. W wyjeździe wzięła udział czterdziestoosobowa grupa studentów różnych lat pod opieką prof. Bogumiła Zagajewskiego oraz adiunktów Zdzisława Niedźwiedzia i Jerzego Żywickiego. Program jednodniowego pobytu w Wiedniu obejmował zwiedzanie historycznego Kahlenbergu, cesarskiego Hofburga, pałacowo-parkowego założenia Belwederu, kilku kościołów (m.in. Augustianów, Kapucynów, św. Karola Boromeusza, Votivkirche, katedry św. Stefana), Parlamentu, Pawilonu Secesji, Opery i jeszcze wielu innych ciekawych miejsc. Zwiedzanie Włoch rozpoczęto od Wenecji, gdzie grupa mogła obejrzeć między innymi pałace przy Canal Grande, budowle przy Piazza San Marco (Pałac Dożów, Bazylika św. Marka itd.) oraz kościoły Frari i San Giovanni e Paolo. Kolejnym etapem była Vicenza i dzieła słynnego szesnastowiecznego architekta Andrea Palladio. W Mediolanie uwaga „plastyków” skupiła się przede wszystkim na kościele Santa Maria delle Grazie i znajdującej się tam „Ostatniej Wieczerzy” Leonarda da Vinci, a ponadto na wspaniałej gotyckiej katedrze, kościele Sant Ambrogio, Zamku Sforzów, Galerii Vittorio Emanuele oraz operze La Scala. Główny cel przyjazdu do Pizy stanowiło zwiedzanie romańskiego zespołu architektonicznego na Campo dei Miracoli (ze słynną Krzywą Wieżą), a do Florencji – oglądanie tych zabytków, które odegrały kluczową rolę w rozwoju renesansu. Trasa zwiedzania Wiecznego Miasta, rozpoczęta od Bazyliki św. Piotra i Muzeów Watykańskich, prowadziła następnie do słynnych ruin, licznych kościołów, pomników, fontann i wielu innych zabytków, tak starożytnych, jak średniowiecznych czy nowożytnych. W Padwie, zgodnie z programem, najwięcej czasu poświęcono zabytkom najcenniejszym: Bazylice św. Antoniego, rzeźbom Donatella, freskom Giotta w kaplicy Scrovegnich oraz Uniwersyte-towi.

Objazdy zabytkoznawcze studentów Wydziału Artystycznego z lat 1995-1997 z pewnością należy uznać za w pełni potrzebne i udane. Program każdego z nich – nastawiony na jak największe korzyści dydaktyczne i poznawcze – był nie tylko bardzo urozmaicony, ale i niezwykle napięty. W praktyce łączyło się to z intensywnym zwiedzaniem, wielogodzinnymi jazdami autobusem, długimi (często wielokilometrowymi) wędrówkami „po zabytkach”, maksymalnym skróceniem czasu odpoczynku itd. Jednak wszystkie, nawet największe niewygody zawsze rekompensowało piękno i ranga oglądanych zabytków.

Jerzy Żywicki

Stawomir Mielezsko, relief

UDZIAŁ ARTYSTÓW UMCS W IMPREZACH PLASTYCZNYCH ZA GRANICĄ

AFRYKA PŁD

JOHANNESBURG, CAPE TOWN – Danuta Kołwzan Nowicka

ANDORA

Maksymilian Snoch, Artur Popek

ARGENTYNA

BUENOS AIRES – Danuta Kołwzan Nowicka

AUSTRIA

WIEDEN – Danuta Kołwzan Nowicka, Marian Stelmasik, Juliusz Kłeczek, Maksymilian Snoch, Grzegorz Dobiesław Mazurek, Adam Styka, Piotr Nakonieczny

BELGIA

BRUKSELA – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Stanisław Żukowski

COUVIN – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Maria Górecka, Stanisław Górecki, Maria Sękowska, Krzysztof Bartnik

CHARLEROI – Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch,

GANDAWA – Danuta Kołwzan Nowicka, Adam Styka

SINT NIKLAAS – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Tomasz Zawadzki, Artur Popek, Adam Panek, Waldemar Szysz

BIAŁORUS

BARANOWICZE – Artur Popek,

BRZEŚĆ – Artur Popek, Juliusz Kłeczek

BRAZYLIA

CABO FRIO – Maksymilian Snoch

CAMPINAS – Maksymilian Snoch, Zdzisław Niedźwiedź, Danuta Kołwzan Nowicka

RIO de JANEIRO: Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch

SALVADOR – Piotr Lech, Marek Mazanowski, Maksymilian Snoch

SANTOS – Danuta Kołwzan Nowicka,

BELO HORIZONTE – Danuta Kołwzan Nowicka

BUŁGARIA

SOFIA – Danuta Kołwzan Nowicka, PLEVEN – Grzegorz D. Mazurek, Zdzisław Niedźwiedź, Krzysztof Szymanowicz

VARNA – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch

CHILE

VALPARAISO – Piotr Lech

CHINY

PEKIN – Marian Stelmasik

CZECHY

PRAGA – Danuta Kołwzan Nowicka,

KARLOWE VARY – Juliusz Kłeczek

DANIA

KOPENHAGA – Mikołaj Smoczyński

EGIPT

KAIR – Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek

FINLANDIA

TURKU, HELSINKI – Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch

RAISIO, RAUMA, PORI – Maksymilian Snoch

FRANCJA

PARYŻ – Danuta Kołwzan Nowicka, Mięczyśław Herman, Mikołaj Smoczyński, Marek Mazanowski, Maksymilian Snoch, Adam Styka

GRENOBLE – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch

CLERMONT-FERRAND – Danuta Kołwzan Nowicka

CAGNES-SUR-MER – Adam Styka

MENTON – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch

MARSYLIA – Mirosław Rydzak

VICHY – Danuta Kołwzan Nowicka

BAGES – Maksymilian Snoch, Alicja Snoch, Waldemar Szysz, Maria Sękowska, Dariusz Dessauer, Adam Panek, Artur Popek, Bernard Homziuk

SALLAMINES – Grzegorz D. Mazurek

COLLIOURE – Maksymilian Snoch

TOULOUSE – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Dariusz Dessauer, Artur Popek

GRECJA

ATENY – Danuta Kołwzan Nowicka

HISZPANIA

CADAQUES, BARCELONA – Danuta Kołwzan Nowicka, Grzegorz D. Mazurek, Piotr Lech, Maksymilian Snoch, Alicja Snoch, Waldemar Szysz, Artur Popek, Maria Sękowska, Dariusz Dessauer, Bernard Homziuk, Adam Panek

MADRYT – Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch, Piotr Lech

OURENSE – Maksymilian Snoch, Alicja Snoch

IBIZA – Piotr Lech

MANRESA, TREMP, VALENCIA, TARRAGONA, GIRONA – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Artur Popek, Piotr Lech

HOLANDIA

AMSTERDAM – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch, Jacek Wojciechowski, Walenty Wróblewski,

ALTEM – Grzegorz D. Mazurek

ANTWERPIA – Danuta Kołwzan Nowicka

MAASTRICHT – Mięczyśław Herman, Grzegorz D. Mazurek, Piotr Lech, Artur Popek, Maksymilian Snoch

OSS – Adam Panek, GENK – Grzegorz D. Mazurek, Adam Styka

RAVENSTEIN – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch, Jacek Wojciechowski

ARNHEN – Danuta Kołwzan Nowicka

UTRECHT – Danuta Kołwzan Nowicka, Tomasz Zawadzki

DELFT – Danuta Kołwzan Nowicka, Zdzisław Niedźwiedź, Maksymilian Snoch

INDIA

BHOPAL – Maksymilian Snoch, Alicja Snoch, Zdzisław Niedźwiedź

CALCUTTA – Maksymilian Snoch, Alicja Snoch, Zdzisław Niedźwiedź

NEW DELHI: Danuta Kołwzan Nowicka,

MADRAS – Danuta Kołwzan Nowicka

IRAK

BAGDAD – Adam Styka

JAPONIA

JOKOHAMA – Grzegorz D. Mazurek, Piotr Lech, Mikołaj Smoczyński, Alicja Snoch, Maksymilian Snoch, Artur Popek

JOKOSUKA – Maksymilian Snoch

SAPPORO – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch, Krzysztof Szymanowicz

TOKIO – Grzegorz D. Mazurek, Dariusz Dessauer, Alicja Snoch, Maksymilian Snoch, Krzysztof Szymanowicz

WAKAYAMA – Maksymilian Snoch

JUGOSŁAWIA

ZAGRZEB, SKOPJE – Danuta Kołwzan Nowicka

KANADA

TORONTO – Dariusz Dessauer, Adam Panek, Waldemar Szysz, Alicja Snoch, Zdzisław Niedźwiedź, Maksymilian Snoch, Mirosław Rydzak, Marian Stelmasik

VANCOUVER, MONTREAL – Danuta Kołwzan Nowicka

KOLUMBIA

MANIZALES – Maksymilian Snoch

KOREA PŁD

SEUL – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Krzysztof Szymanowicz

KUBA

HAWANA – Danuta Kołwzan Nowicka

SAN ANTONIO DE LOS BANOS – Maksymilian Snoch

SANTIAGO DE CUBA – Danuta Kołwzan Nowicka

LITWA

WILNO – Maksymilian Snoch

ŁOTWA

RYGA – Grzegorz D. Mazurek, Piotr Lech, Zdzisław Niedźwiedź, Adam Panek, Artur Popek, Maksymilian Snoch

MALTA

VALLETTA – Waldemar Szysz

MEKSYK

MEKSYK – Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch

MONGOLIA

UŁAN BATOR – Danuta Kołwzan Nowicka

NIEMCY

BERLIN – Piotr Lech, Irena Nawrot Trzcińska, Maksymilian Snoch, Danuta Kołwzan Nowicka, Grzegorz D. Mazurek, Stanisław Górecki

BADEN-BADEN – Stanisław Górecki, Maksymilian Snoch

BEVERN – Jan Ferenc, Grzegorz D. Mazurek, Piotr Lech, Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch, Irena Nawrot Trzcińska, Zdzisław Niedźwiedź, Artur Popek, Zbigniew Liwak, Stanisław Górecki

BIELEFELD – Stanisław Żukowski

DARMSTADT – Piotr Lech, Zbigniew Liwak, STAUFEN – Walenty Wróblewski

HAMBURG – Jan Gryka, Irena Nawrot Trzcińska, Artur Popek, Grzegorz D. Mazurek, Jacek Wojciechowski

ESSEN – Adam Styka, DÜSSELDORF – Danuta Kołwzan Nowicka

FRECHEN – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch

OLDENBURG – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch, Waldemar Szysz

SCHWETZINGEN – Grzegorz D. Mazurek, Mikołaj Smoczyński, Maksymilian Snoch

MÜNSTER – Irena Nawrot Trzcińska, Grzegorz D. Mazurek, Jacek Wojciechowski

HEIDELBERG – Maksymilian Snoch, HALLE – Mieczysław Herman

MUNDENHEIM – Maksymilian Snoch, LAMBRECHT – Maksymilian Snoch

WEIMAR – Piotr Nakonieczny, LIPSK – Danuta Kołwzan Nowicka

NORWEGIA

FREDRIKSTAD – Maksymilian Snoch, Alicja Snoch

OSLO – Danuta Kołwzan Nowicka

NOWA ZELANDIA

WELLINGTON – Danuta Kołwzan Nowicka

PORTUGALIA

VILLA REAL – Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch

LIZBONA – Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch

ROSJA

MOSKWA – Danuta Kołwzan Nowicka, Maria Górecka, Adam Styka

AŁMA ATA – Danuta Kołwzan Nowicka, Maria Górecka

WOŁGOGRAD – Juliusz Kłeczek

RUMUNIA

JASSY – Juliusz Kłeczek, Marian Stelmasik, Piotr Lech

BUKARESZT – Danuta Kołwzan Nowicka

SŁOWACJA

BRATYSŁAWA – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch, Danuta Kołwzan Nowicka

BANSKA BISTRICA – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch, Stanisław Górecki, Zdzisław Niedźwiedź, Adam Panek

SŁOWENIA

LJUBLJANA – Danuta Kołwzan Nowicka, Maksymilian Snoch, Adam Panek

SZWAJCARIA

GENEWA – Grzegorz D. Mazurek, BULLE – Maksymilian Snoch

FRIBOURG – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Zdzisław Niedźwiedź

WINTERTHUR – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Zdzisław Niedźwiedź

LE LECOLE – Grzegorz D. Mazurek

SZWECJA

MALMÖ – Danuta Kołwzan Nowicka, Walenty Wróblewski

OLOFSTRÖM – Danuta Kołwzan Nowicka, Grzegorz D. Mazurek, Alicja Snoch, Maksymilian Snoch

SZTOKHOLM – Danuta Kołwzan Nowicka, LUND – Danuta Kołwzan Nowicka

RONNEBY – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch

SZKOCJA

GLASGOW – Danuta Kołwzan Nowicka, Artur Popek, Adam Styka

BATHGATE – Maksymilian Snoch

TURCJA

ANKARA – Danuta Kołwzan Nowicka, Stanisław Górecki, Maksymilian Snoch

UKRAINA

CHARKÓW – Alicja Snoch, Maksymilian Snoch, Zdzisław Niedźwiedź

LWÓW – Grzegorz D. Mazurek, Maksymilian Snoch

USA

ANCHORAGE (Alaska) – Maksymilian Snoch

ALABAMA (Auburn) – Stanisław Górecki, Maksymilian Snoch

BROWNSVILLE (Texas) – Maksymilian Snoch, Alicja Snoch

NAPA – Maksymilian Snoch

NOWY JORK – Maksymilian Snoch, Mikołaj Smoczyński, Danuta Kołwzan Nowicka

SAN FRANCISCO – Maksymilian Snoch

CHICAGO – Maksymilian Snoch, Adam Styka, Danuta Kołwzan Nowicka

ROCKFORD – Maksymilian Snoch

SAN DIEGO – Mikołaj Smoczyński

WARRENSBURG – Maksymilian Snoch

ORCHARD LAKE – Maksymilian Snoch

DETROIT, HAMTRAMCK – Maksymilian Snoch

WASHINGTON – Danuta Kołwzan Nowicka

TOLEDO, EL PASO – Maksymilian Snoch

LONG BEACH – Maksymilian Snoch

TACOMA – Maksymilian Snoch

FT. MYERS (Floryda) – Maksymilian Snoch

MONTGOMERY – Maksymilian Snoch

COLUMBUS (Nebraska) – Maksymilian Snoch

JEFFERSON CITY (Tennessee) – Maksymilian Snoch

VALDOSTA – Maksymilian Snoch

BOSTON – Maksymilian Snoch, Artur Popek

BEVERLY – Maksymilian Snoch

WIELKA BRYTANIA

CLEVELAND – Danuta Kołwzan Nowicka

LEICESTER – Maksymilian Snoch

LONDYN – Maksymilian Snoch, Danuta Kołwzan Nowicka

UXBRIDGE – Maksymilian Snoch

NEWBURY – Maksymilian Snoch

SHETLAND, RAMSGATE – Maksymilian Snoch

WĘGRY

BUDAPESZT – Danuta Kołwzan Nowicka, Adam Styka

DEBRECEN – Danuta Kołwzan Nowicka, Zdzisław Niedźwiedź, Stanisław Górecki, Maksymilian Snoch, Adam Styka, Juliusz Kłeczek, Marian Stelmasik, Mieczysław Herman, Piotr Lech, Grzegorz D. Mazurek, Artur Popek, Irena Nawrot Trzcińska, Władysław Żukowski, Mirosław Rydzak

HAJDUBESZERMENY – Juliusz Kłeczek, Jacek Wojciechowski, Mieczysław Herman

WŁOCHY

BIELLA, TURYN – Maksymilian Snoch

BOLONIA, GENUA – Maksymilian Snoch

MEDIOLAN – Maksymilian Snoch

PESCARA – Maksymilian Snoch, Adam Panek

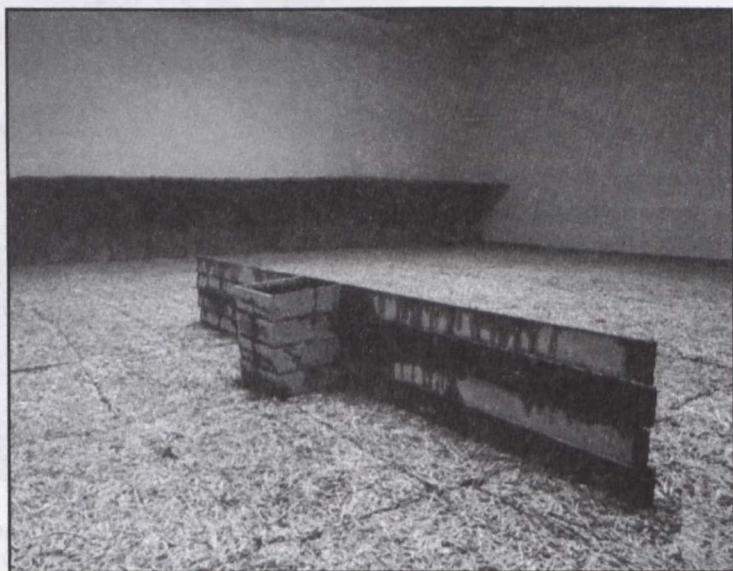
RHO – Maksymilian Snoch, Grzegorz D. Mazurek, Zdzisław Niedźwiedź

REGIO de EMILIA – Maksymilian Snoch, Danuta Kołwzan Nowicka

RAWENNA – Mirosław Rydzak

FLORENCJA – Adam Styka

NEAPOL – Adam Styka

Mikołaj Smoczyński – „Akcja Równoległa”, instalacja.

SYLWETKI NAUCZYCIELI

Bronisław Kierzkowski

Urodzony 28 sierpnia 1924 r. w Łodzi. W okresie II wojny światowej przebywał w Warszawie, walczył w oddziałach partyzanckich w Puszczy Kampinoskiej, brał udział w Powstaniu Warszawskim.

1946-1947 – po ukończeniu liceum plastycznego studia w Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi pod kierunkiem prof. Strzemińskiego.

1948-1950 – studia w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Sopocie, w pracowni prof. Juliusza Studnickiego, równocześnie pracuje jako asystent prof. Studnickiego).

1950-1951 – studia w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, dyplom z malarstwa u prof. Eibischa.

1961 – pracuje na stanowisku adiunkta w ASP w Warszawie.

1963-1975 – zatrudniony jako nauczyciel akademicki, na stanowisku docenta, w Katedrze Malarstwa Instytutu Artystyczno-Pedagogicznego na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (od 1965 na stanowisku docenta).

1964 – przewod kwalifikacyjny na docenta, przeprowadzony w ASP w Warszawie.

1975-1978 – pracuje jako nauczyciel akademicki, na stanowisku docenta, w Zakładzie Wychowania Plastycznego na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS, od 1975 pełni funkcję kierownika Zakładu Wychowania Plastycznego, 1976-1977 funkcję zastępcy dyrektora utworzonego właśnie Instytutu Wychowania Artystycznego. Od 1978 nauczyciel akademicki na ASP w Warszawie. Zmarł w roku 1993.

Wystawy (wybór)

1956 – indywidualna wystawa malarstwa, Warszawa, Klub Literatów

1959 – I Biennale Sztuki, Paryż

– *Wystawa sztuki polskiej*, Genewa

– indywidualna wystawa malarstwa, Warszawa, Klub Literatów

1960 – *6 współczesnych malarzy polskich*, Nowy Jork, Galeria Chalette

– wystawy indywidualne: Sopot, CBWA; Szczecin

1961 – *15 malarzy polskich*, Nowy Jork, Muzeum Sztuki Nowoczesnej

– *Painting and Sculpture Agguistiens*, Nowy Jork, Galeria Sztuki Nowoczesnej

– wystawa indywidualna, Warszawa, Galeria Krzywe Koło

1962 – *Assamblage*, Nowy Jork, Galeria Sztuki Nowoczesnej

– *Wystawa XV-lecia PRL*, Warszawa

1965 – *I Międzynarodowe Biennale Form Przestrzennych*, Elbląg (realizacje rzeźbiarskie)

1967 – *17 malarzy polskich*, Nowy Jork

– *Złote Grono*, Zielona Góra (realizacja aranżacji przestrzennej)

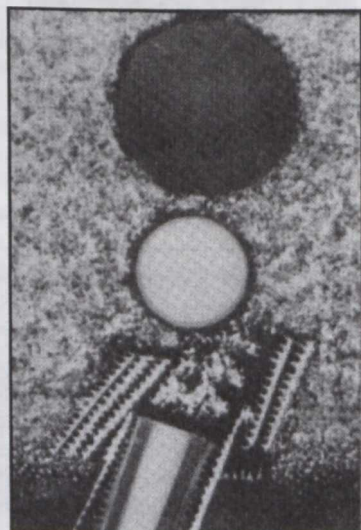
– realizacja rzeźby, Aalborg, Dania

1973 – *Nowoczesna sztuka polska*, Malmö, Szwecja

– *Polska sztuka*, Manheim, Niemcy

– *Polska sztuka*, Kopenhaga i Aalborg, Dania

– *Kopernik*, Grecja

Bronisław Kierzkowski – „Uniesienie”.

Marian Bogusz

Urodzony 25 marca 1920 r. w Pleśzowie, w Poznańskim. 1939 – matura w Gimnazjum Humanistycznym w Pleśzowie. W okresie II wojny światowej walczył w wojnie obronnej, następnie prowadził działalność konspiracyjną, aresztowany przez gestapo, więziony w Poznaniu, później w obozie w Mauthausen do 1945; po wojnie wraca do kraju i osiada w Warszawie.

1945 – pracuje w Warszawie w Ministerstwie Informacji i Propagandy.

1946-1949 – studia na Wydziale Malarstwa w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (w pracowniach profesorów Jana Cybisa, Jana Soko-

łowskiego, Feliksa Kowarskiego).

od 1947 – pracuje w Głównym Zarządzie Polityczno-Wychowawczym Wojska Polskiego jako współorganizator reprezentacyjnego Baletu i Teatru Domu Wojska Polskiego w Warszawie.

od 1948 – członek Związku Polskich Artystów Plastyków.

1975-1977 – pracuje jako nauczyciel akademicki, na stanowisku starszego wykładowcy, w Zakładzie Wychowania Plastycznego na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Zmarł 2 lutego 1980 w Warszawie

Wystaw indywidualnych – 54

Wystaw zbiorowych, w kraju i za granicą – ponad 170

Publikacje artysty (artykuły, wypowiedzi, wywiady) – 44

Publikacje o artyście – ponad 270 (do 1981 r.)

Działalność artystyczna (wybór)

1946 – opracowanie i realizacja projektu ekspozycji w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie

1947 – współzałożyciel Klubu Młodych Artystów i Naukowców w Warszawie (prowadzi sekcję malarską)

1948 – współorganizator I Ogólnopolskiej Wystawy Sztuki Nowoczesnej w Krakowie

– współorganizator Teatru Wojska Polskiego w Warszawie

od 1948 – szereg realizacji scenograficznych do spektakli teatralnych

1950-1953 – projekty pawilonu polskiego na Międzynarodowych Targach w Lipsku

1955 – zakłada „Grupę 55” (artyści malarze) oraz Galerię Krzywe Koło, którą prowadzi przez dziesięć lat

1963 – inicjator Pleneru Koszalińskiego w Osiekach

1965 – inicjator I Międzynarodowego Biennale Form Przestrzennych w Elblągu

1968 – realizacja monumentalnej formy przestrzennej, Aalborg, Dania

1969 – realizacje malarskie (obrazy sztalugowe) i rzeźbiarskie, Sant Margareta, Austria

1970 – sympozjum *Wrocław 70*, współinicjator imprezy, realizacja plastyczna – realizacje malarskie (obrazy sztalugowe), Roudnice i Morawany, Czechosłowacja

1971 – *Urbanum* – sympozjum artystyczne, Norymberga, Niemcy – realizacje monumentalnych form przestrzennych

1972 – inicjator sympozjum *Łosiów 1972* na Opolszczyźnie

1973 – inicjator sympozjum *Otmuchów 1973* na Opolszczyźnie

– inicjator „Galerii XXX-lecia malarstwa Polskiego” w Krapkowicach na Opolszczyźnie

– inicjator wystaw „Rzeźbiarze w Wisłostradzie” i „Propozycje dla Warszawy”, Warszawa

1976-1978 – inicjator i komisarz „Lubelskich Spotkań Plastycznych”

Wystawy indywidualne

1949 – Warszawa

1957 – Warszawa, Katowice

1958 – Lipsk, Warszawa, Lublin, Szczecin, Łódź

1959 – Warszawa

1960 – Warszawa

1962 – Warszawa, Koszalin, Bydgoszcz, Stuttgart

1963 – Zielona Góra, Poznań, Koszalin

1965 – Wrocław, Warszawa, Bydgoszcz, Toruń

- 1966 – Olsztyn, Poznań
 1967 – Warszawa, Zachęta (duża, retrospektywna) Lublin, Zielona Góra, Aalborg
 1968 – Toruń
 1971 – Warszawa, Norymberga
 1972 – Zielona Góra, Wrocław, Warszawa, Opole
 1974 – Szczecin, Stargard Szczeciński; Warszawa, Łódź
 1976 – Warszawa, Łódź
 1977 – Lublin, Toruń, Warszawa
 1978 – Warszawa, Berlin
 1979 – Rawka, Toruń, Słupsk
 1980 – Chełm, Szczecin, Warszawa
 1981 – Rawka, Toruń
 1982 – Poznań, Muzeum Narodowe (duża wystawa monograficzna)

Udział w wystawach zbiorowych w kraju (wybór)

- 1948 – I Wystawa malarzy nowoczesnych, Kraków
 1956 – I Ogólnopolska Wystawa Grafiki Artystycznej i Rysunku, Warszawa
 1957 – II Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa
 1958 – II Ogólnopolska Wystawa Młodego Malarstwa, Rzeźby i Grafiki, Sopot
 – Salon Marcowy, Zakopane
 – Od Młodej Polski do naszych dni, Warszawa
 1959 – III Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa
 1960 – 9 Konfrontacje, Warszawa
 1962 – Polskie dzieło plastyczne w XV-lecie PRL, Warszawa
 – Metafory, Warszawa, Sopot
 1963 – I Międzynarodowy Plener w Osiekach – wystawa poplenerowa
 1964 – Konfrontacje, Warszawa
 – II Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin (wyróżnienie ZPAP)
 1965 – Konfrontacje, Warszawa
 – I Biennale Form Przestrzennych w Elblągu – wystawa makiet, Warszawa
 – Porównania, Sopot
 – II Wystawa Plastyki. Sympozjum „Złotego Grona”, Zielona Góra
 – Przeciw Wojnie, Lublin
 1966 – Konfrontacje, Warszawa
 1968 – 25-lecie Ludowego Wojska Polskiego, Warszawa
 1973 – Rzeźbiarze Wisostradzie, Warszawa
 – Propozycje dla Warszawy, Warszawa
 1974 – VII Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin (Grand Prix)
 1975 – Konfrontacje, Warszawa
 – Plastyka na zamówienie społeczne w XXX-lecie PRL, Warszawa (I nagroda)
 1976 – Struktury, Warszawa
 1977 – Osieki 1963-1976, Koszalin
 – Warszawa w sztuce, Warszawa
 1978 – VII Festiwal Sztuk Pięknych, Warszawa
 1979 – Myśl i kształt teatru, Warszawa
 – 35 lat malarstwa w Polsce Ludowej, Poznań
 – Elementy, Warszawa
 1980 – Zapiecek, Warszawa
 – Plenery osieckie, Rzeszów, Piła, Słupsk

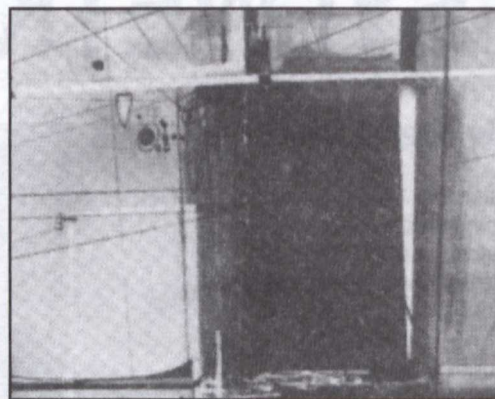
Udział w międzynarodowych wystawach zbiorowych za granicą

- 1948 – Karlove Vary
 1956 – Berlin, Lipsk, New Dehli, Kalkuta, Madras, Bombaj
 1957 – Belgrad, Lublana, Zagrzeb, Aleksandria
 1958 – Wuppertal, Duisburg
 1959 – Wenecja, Genewa, Monachium, Bonn, Karlsruhe, Frankfurt n. Menem
 1961 – Waszyngton
 1962 – Kopenhaga
 1964 – Sydney
 1965 – Tel Awiw, Kopenhaga, Kolonia
 1967 – Aalborg

Udział w wystawach zbiorowych, prezentujących sztukę polską za granicą

- 1964 – Międzynarodowa Wystawa Sztuki Współczesnej, Monaco
 1966 – Międzynarodowa wystawa dla uczczenia śmierci Bertolda Brechta, Berlin
 1968 – Współczesne Malarstwo Polskie, Finlandia, Norwegia, Dania
 Prace w Zbiorach muzealnych i kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą (Szwajcaria, Szwecja, Niemcy, USA)
 Obszernym i szczegółowym opracowaniem o życiu i twórczości artysty jest katalog wystawy w Muzeum Narodowym w Poznaniu: *Marian Bogusz. 1920-1980. Wystawa monograficzna. Poznań 1982.*

Marian Bogusz – „Napięcie”, akryl.

Konrad Szurowski

Urodzony 13 lipca 1941 w Opolu Lubelskim.

1959 – matura w Liceum Ogólnokształcącym w Kraśniku Fabrycznym; rozpoczyna studia na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, które wkrótce przerywa ze względu na stan zdrowia.

1960-1962 – studia w Studium Nauczycielskim w Lublinie (na kierunku biologia).

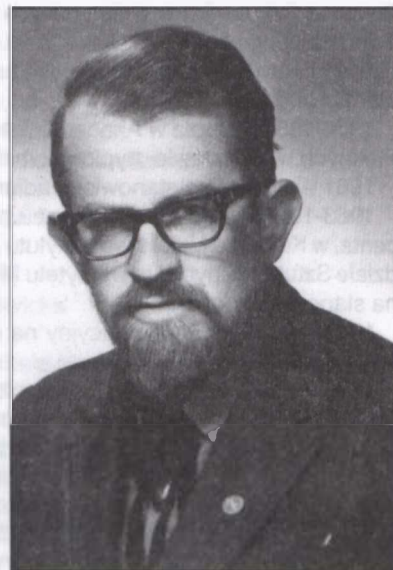
1962-1974 – pracuje jako nauczyciel wychowania plastycznego w Szkole Podstawowej nr 29 w Lublinie, dokształcając się w Ośrodku Metodycznym.

1965-1973 – studiuje eksternistycznie historię sztuki na Wydziale Humanistycznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

1974-1977 – pracuje jako nauczyciel akademicki, na stanowisku wykładowcy, w Zakładzie Wychowania Plastycznego Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS (zajęcia z metodyki nauczania wychowania plastycznego oraz z historii sztuki).

1973 – nagroda I stopnia Ministra Oświaty i Wychowania za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej.

Zmarł 3 kwietnia 1977 w Lublinie (pochowany w Lublinie na cmentarzu przy ul. Unickiej).

Konrad Szurowski, Autoportret, olej

Od 1958 brał udział w wystawach plastyków amatorów. Twórczość głównie w zakresie malarstwa. Kilka wystaw indywidualnych i zbiorowych na terenie kraju, głównie w Lublinie. Od 1971 był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Lublinie a także członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki. W 1977 przyjęty został, na podstawie prac, do Związku Polskich Artystów Plastyków. Publikował artykuły w ogólnopolskich czasopiśmiech metodycznych i czasopiśmie lokalnych. W 1992, w piętnastą rocznicę jego śmierci, w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych w Lublinie prezentowana była wystawa prac Szurowskiego (katalog).

Jan Popek

Urodzony 29 stycznia 1942 w Kolonii Józefin koło Hrubieszowa.

1961 – matura w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Zamościu.

1961-1967 – studia na Wydziale Malarstwa i Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (m.in. w pracowni Artura Nachta-Samborskiego).

od 1965 – przez osiem lat prowadzi zajęcia z malarstwa i grafiki na kursach dla nauczycieli w Ośrodku Metodycznym w Lublinie.

1967-1968 – pracuje jako nauczyciel w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Zamościu.

1968 – przenosi się do Lublina.

1968-1970 – pracuje jako nauczyciel rysunku i malarstwa w Zaocznym Studium Nauczycielskim w Chełmie.

1970-1971 – jako nauczyciel w III Liceum Ogólnokształcącym w Lublinie.

1973-1980 – pracuje jako nauczyciel akademicki, na stanowisku wykładowcy, od 1976 na stanowisku adiunkta, w Zakładzie Wychowania Plastycznego Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS; po zmianie struktury organizacyjnej, od 1979, w Zakładzie Malarstwa Instytutu Wychowania Artystycznego, prowadził pracownię malarstwa.

1975 – przewodnik kwalifikacyjny I° na Wydziale Malarstwa ASP w Warszawie.

Zmarł 25 grudnia 1980 w Lublinie (pochowany na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie).

Wystawy indywidualne

1965 – Warszawa, Galeria Dziekanka

1968 – Zamość, Galeria BWA

– Lublin, Klub MPiK

1971 – Lublin, Galeria BWA

1972 – Lublin, Klub Osiedlowy LSM

1973 – Rzeszów, Galeria BWA

– Zamość, Galeria BWA

– Debreczyn, Węgry, Galeria Sztuki

– Lublin, Sklep „Plastyka”

1976 – Lublin, Galeria BWA

1977 – Białystok, Galeria BWA

1978 – Warszawa, Galeria MDM

1980 – Lublin, Galeria BWA

– Zamość, Galeria BWA

1985 – Lublin, Galeria Biała

1986 – Lublin, Muzeum Okręgowe (wystawa retrospektywna)

Wystawy zbiorowe w kraju

1967 – *Debiut absolwentów Warszawskiej ASP*, Warszawa, Galeria Stara Kordegarda

– *Wystawa Prac Plastyków Środowiska Zamojskiego*, Zamość, Galeria BWA

1969 – *Wystawa Okręgowa Malarstwa i Rzeźby*, Lublin, Galeria BWA

– *II Ogólnopolska Wystawa Młodego Malarstwa*, Rzeszów, Galeria BWA (brązowy medal)

– *Ekslibris Lubelski w XXV-leciu PRL*, Lublin, Klub MPiK

1970 – *V Jubileuszowy Festiwal Współczesnego Malarstwa Polskiego*, Szczecin, BWA Zamek (nagroda WRN)

– *Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Grafiki i Rzeźby Młodych*, Sopot, Galeria BWA (nagroda WRN)

1971 – *Portret człowieka*, Warszawa, Galeria CBWA Zachęta

– *Okręgowa Wystawa Malarstwa i Rzeźby*, Lublin, Galeria BWA

– *Poplenerowy Pokaz Plastyczny*, Hrubieszów, Kozacki Róg

1972 – *IV Ogólnopolska Wystawa Plastyki „Przeciw wojnie”*, Lublin, Państwowe Muzeum na Majdanku

– *Lubelski Ekslibris Szkolny*, Lublin, Klub MPiK; Warszawa Klub ZNP

– *Ogólnopolska wystawa „Kopernik – Kosmos”*, Toruń, Muzeum Okręgowe

– *III Konfrontacje Jesienne*, Rzeszów, Galeria BWA

1973 – *Malarstwo Lubelskie*, Lublin, Galeria Labirynt

– *Plastyka Lubelska*, Warszawa, Galeria BWA

– *Okręgowa Wystawa Malarstwa i Rzeźby*, Lublin, Galeria BWA

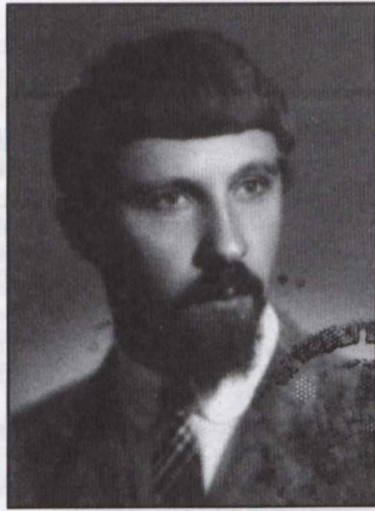
– *Ogólnopolska Wystawa „Złote Grono”*, Zielona Góra, Galeria BWA

– *Międzynarodowy Plener Malarski* – wystawa poplenerowa, Kazimierz Dolny, Muzeum

– *Bielska Jesień*, Bielsko-Biała, Galeria BWA

– *Wystawa Czterech Województw*, Lublin, Galeria BWA

– *IV Jesienne Konfrontacje*, Rzeszów, Galeria BWA

1974 – *Panorama Lubelska*, Warszawa, Galeria MDM

– *Konkurs im. J. Sychalskiego*, Poznań, Galeria BWA

– *Przeciw wojnie* (ze zbiorów Muzeum na Majdanku), Warszawa, Muzeum Lenina

– *Wystawa Czterech Województw*, Rzeszów, Galeria BWA

– *IV Triennale Rysunku*, Wrocław, Galeria BWA

– *VII Festiwal Współczesnego Malarstwa Polskiego*, Szczecin, Galeria BWA

– *V Jesienne Konfrontacje*, Rzeszów, Galeria BWA

1975 – *Pokolenie 30-40, Malarstwo, Grafika*, Łódź, Galeria BWA

1976 – *Kontakt 76*, Lidzbark Warmiński, Desa

– *VI Festiwal Sztuk Pięknych*, Warszawa, Galeria CBWA Zachęta

1978 – *Międzynarodowe Triennale Rysunku*, Wrocław, Galeria BWA

– *VII Festiwal Sztuk Pięknych*, Warszawa, Galeria CBWA Zachęta

1979 – *Międzynarodowa Wystawa „Przeciw wojnie”*, Lublin, Państwowe Muzeum na Majdanku

– *Porównania – Logika – Zmysły. XXXII Festiwal Sztuk Pięknych*, Sopot, Galeria BWA

1980 – *Wystawa prac artystów plastyków wywodzących się z Zamojszczyzny*, Zamość, Galeria BWA

– *Artyści UMCS*, Lublin, Galeria BWA

– *Zamość w sztuce*, Zamość, Galeria BWA

– *Salon Zimowy, Radom*, Galeria BWA

Wystawy zbiorowe za granicą

1967 – *Festiwal Młodej Grafiki*, Bejrut, Liban (srebrny medal)

1971 – *Wystawa 9 Malarzy Lubelskich*, Debreczyn, Węgry

1973 – *Kopernik – Kosmos*, Tokio, Japonia

– *Ateny*, Grecja

– *Debreczyn*, Węgry

1974 – *Megnityo*, Węgry

1976 – *Hajdu-Bihar*, Węgry

1979 – *Skopje*, Jugosławia

Prace w w zbiorach muzealnych i kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą (Austria, Wielka Brytania, Szwecja, Francja, Kanada, Niemcy, Rosja, Czechy, Węgry).

Jan Popek, „Śruba”, tempera

Jan Ryszard Lis

Urodzony 25 listopada 1935 w Kurowie koło Lublina.

1956 – matura w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Nałęczowie.

1956-1958 – służba wojskowa.

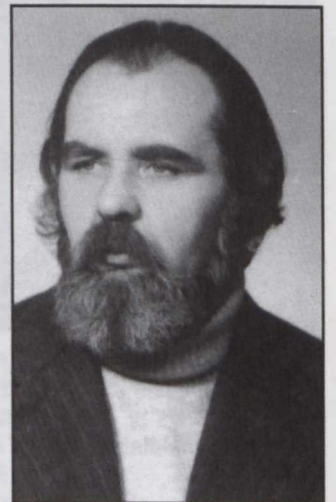
1958-1964 – studia na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (w pracowniach prof. Jana Cybisa i Aleksandra Kobzdeja).

1964 – osiada w Lublinie.

1964-1966 – nauczyciel w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Lublinie.

1966-1968 – nauczyciel w Studium Nauczycielskim w Lublinie.

1977-1988 – nauczyciel akademicki, na stanowisku wykładowcy, od 1981 starsze-

go wykładowcy, od 1982 docenta, w Zakładzie Malarstwa Rzeźby i Grafiki (od 1979 Zakład Malarstwa) Instytutu Wychowania Artystycznego na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS, prowadził pracownię malarstwa; od 1981 pełni funkcję dyrektora Instytutu.

1981 – przewod kwalifikacyjny na stanowisko docenta, przeprowadzony w ASP w Warszawie.

1986-1988 – poważna choroba i rekonwalescencja.

Zmarł 19 listopada 1997 w Lublinie (pochowany w rodzinnym Kurowie).

Wystawy indywidualne

1965 – Warszawa, Galeria Debiutów

1966 – Lublin, Galeria WDK

1970 – Lublin, Galeria BWA

– Koszalin, Galeria BWA

1973 – Debreczyn, Węgry, Galeria Miejska

1974 – Zamość, Galeria BWA

1976 – Debreczyn Węgry, Galeria Miejska

1980 – Lublin, Galeria ABC

– Białystok, Galeria BWA

1981 – Zamość, Galeria BWA

1984 – Radom, Muzeum Okręgowe

1991 – Lublin, Andzelm Galery

Wystawy zbiorowe w kraju

1965 – Wystawa *Czterech Województw*, Lublin

– *Lenin i jego idea*, Olsztyn

1966 – *I Sympozjum Artystów Plastyków i Naukowców*, Puławy

– *Przeciw wojnie*, Lublin

1967 – *Ogólnopolska Wystawa Malarstwa „Eksperyment 66”*, Lublin, Galeria BWA

1968 – *Ogólnopolski Festiwal Malarstwa, Grafiki i Rzeźby*, Sopot (I nagroda w dziale malarstwa)

1969 – *Bielska Jesień*, Bielsko-Biała

1972 – *Wystawa Czterech Województw*, Lublin

1975 – *Ogólnopolska Wystawa „Przeciw wojnie”*, Lublin (I nagroda w dziale malarstwa)

1979 – *Międzynarodowa Wystawa „Przeciw wojnie”*, Lublin (II nagroda w dziale malarstwa)

1980 – *Ogólnopolski „Salon Zimowy”*, Radom (Grand Prix)

Szereg wystaw okręgowych ZPAP; realizacje malarstwa monumentalnego

Wystawy zbiorowe prezentujące sztukę polską za granicą

1971 – Debreczyn, Węgry

1973 – Montreal, Kanada

1974 – Tokio, Japonia

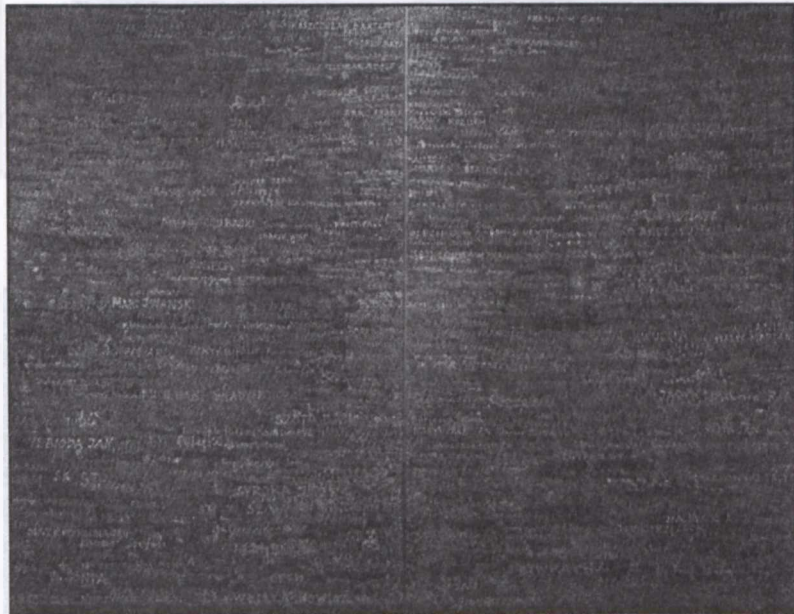
– Eseen i Brema, Niemcy

1975 – Sztokholm, Szwecja

1980 – Jassy, Rumunia

1982 – Sofia i Targowiszte, Bułgaria (złoty medal)

Prace w zbiorach muzealnych i kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą (Kanada, Japonia, Szwecja, Dania, Wielka Brytania, Francja, Bułgaria, Węgry).

Jan Ryszard Lis – Reguiem, technika własna, płótno

Jerzy Kursa

Urodzony 26 października 1930 w Bonowie.

1951-1956 – studia na Wydziale Architektury Wnętrz w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Od 1959 członek ZPAP.

1957-1979 – pracuje jako nauczyciel w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Nałęczowie. W tym okresie był członkiem Komisji Programowej Szkolnictwa Artystycznego przy MKiS.

1970-1976 – kierownik nadzoru artystycznego i projektant mebli w przedsiębiorstwie „Artystyczny Przemysł Drzewny” w Nałęczowie.

1978-1990 – nauczyciel akademicki, na stanowisku starszego wykładowcy, w Zakładzie Teorii i Metodyki Wychowania Plastycznego Instytutu Wychowania Artystycznego UMCS; w 1990 odchodzi na emeryturę. Jego pasją stanowiło żeglarstwo; był aktywnym członkiem Yacht-Clubu UMCS. Zmarł 7 września 1992.

Wystawy indywidualne

1969 – indywidualna wystawa grafiki, Lublin, Klub MPiK

Udział w wystawach zbiorowych

Ogólnopolska wystawa plastyki, Radom 1959, 1961

Wystawy Grupy „Nałęczów”, Lublin 1959, 1975; Nałęczów 1964, 1969, 1974

Lublin i Lubelszczyzna w rysunku, Lublin 1964

Wystawy plastyków lubelskich, Opole 1966, Warszawa 1967, Sopot 1968, Szczecin, Wrocław, Brześć

„Przeciw wojnie”, Lublin, Państwowe Muzeum na Majdanku, 1969, 1972
Artyści plastycy z kręgu „Cepelii”, Warszawa, Galeria CBWA Zachęta, 1973

Nałęczów w grafice – wystawa poplenerowa, Nałęczów 1978

Artyści UMCS, Lublin 1980

Plastyka lubelska, Jassy, Rumunia 1980

Wystawy okręgowe ZPAP, Lublin 1960-1964, 1966, 1967, 1969, 1973, 1980

Prace w zbiorach muzeów lubelskich oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą

Szereg realizacji z zakresu architektury wnętrz.

Jerzy Kursa – Impresje Nałęczowa, linoryt

Zdzisław Wojciech Maj

Urodzony 20 października 1947 w Józefowie nad Wisłą.

1966 – matura w Liceum Ogólnokształcącym w Kraśniku.

1966-1968 – studia w Studium Nauczycielskim w Lublinie.

1969-1974 – studia na Wydziale Sztuk Pięknych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (dyplom z malarstwa w pracowni Bronisława Kierzkowskiego).

1974 – osiada waz z rodziną w Kraśniku.

1974-1975 – pracuje w Kraśniku jako nauczyciel w Liceum Ogólnokształcącym oraz jako instruktor plastyki w domu Kultury.

1976-1979 oraz 1987-1995 – zatrudniony jako nauczyciel akademicki, na stanowisku asystenta, od 1987 wykładowca, w Zakładzie Malarstwa, Grafiki i Rzeźby (po zmianie struktury w Zakładzie Malarstwa) w Instytucie Wychowania Artystycznego UMCS; po poważnej chorobie odchodzi na rentę inwalidzką.

1981-1985 – pracuje jako nauczyciel w Zbiorczej Szkole Gminnej w Urzędowie.

Zmarł 31 marca 1997 w Kraśniku.

Uprawiał twórczość w zakresie malarstwa sztalugowego, także fresku, sgraffita, mozaiki ceramicznej. Od lat 80. liczne realizacje o tematyce sakralnej w kościołach.

Wystawy indywidualne

1977 – Kraśnik, KOK

1978 – Kraśnik, KOK; Lublin, Klub LSM

1979 – Puławy, Klub MPiK

Udział w wystawach zbiorowych

1975-1984 – Ogólnopolski Plener w Kraśniku – wystawy poplenerowe, Kraśnik, Muzeum

1976 – *Wystawa Koła Młodych ZPAP*, Lublin, Galeria BWA

1976 (oraz 1980, 1984) – Międzynarodowy Plener w Kazimierzu – wystawa poplenerowa

1977 – Wiosna uniwersytecka, Lublin

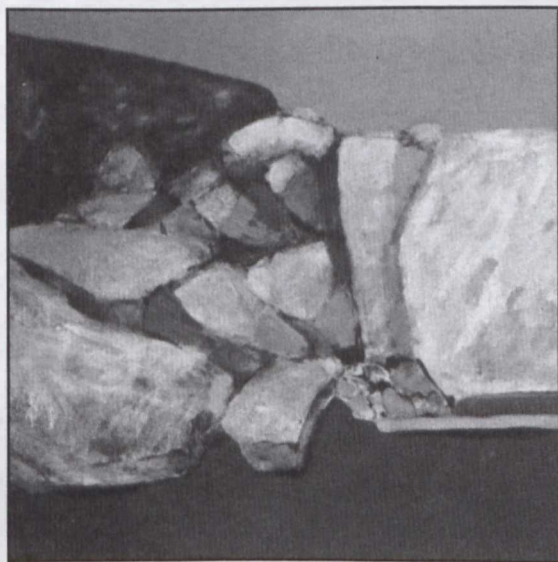
1989 (lub 1990) – „Salon Zimowy”, Radom, Galeria BWA

– *Ogólnopolskie Biennale Młodych Form Malarskich*, Toruń

– Wystawa poplenerowa, Sandomierz, Galeria BWA

1992 – *Wystawa środowiska plastyków [Kraśnika?]*, Kraśnik

1994 – *Artyści UMCS*, Lublin

Zdzisław W. Maj – „Pejzaż nadwiślański”, olej

Marian Stelmasik

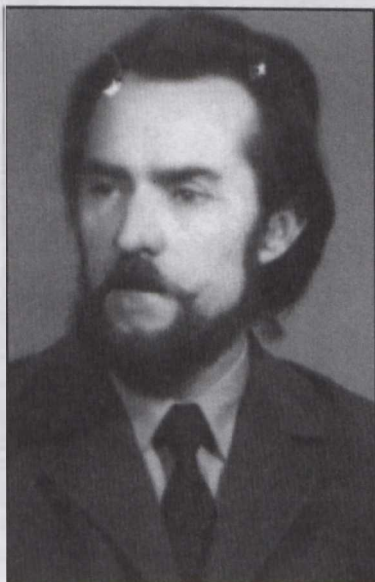
Urodzony 16 marca 1932 w Augustowie (matka – nauczycielka, ojciec – rzemieślnik).

1944 – wraz z bratem i rodzicami zostaje wywieziony do pracy przymusowej do Niemiec.

1945 – powraca do Polski w okolicy Konina (mieszka u stryja), gdzie rozpoczyna naukę w szkole podstawowej, którą kontynuuje w Kozłowie koło Lubartowa (mieszka u najstarszej siostry). W 1948 – kończy szkołę podstawową w Kozłowie.

1948-1953 – uczy się w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu (w Jarosławiu osiada jego najstarsza siostra, pod której opieką jest od 1945 r.).

1953-1959 – studiuje na Wydziale Malarstwa w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (dyplom w pracowni prof. Czesława Rzepińskiego).

1959-1967 – pracuje w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu jako nauczyciel rysunku, malarstwa i kompozycji.

1959 – członek Związku Polskich Artystów Plastyków.

1962 – członek Grupy Jarosław (utworzonej przez nauczycieli Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu).

1967-1968 – pracuje w Wojewódzkim Domu Kultury w Białymstoku jako instruktor do spraw plastyki.

1968-1969 – pracuje w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Supraślu jako nauczyciel rysunku, malarstwa, technologii i głównego przedmiotu zawodowego.

1969-1972 – pracuje w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Lublinie jako nauczyciel rysunku, malarstwa, technologii i głównego przedmiotu zawodowego.

1969 – członek Komisji Programowej przy Zarządzie Szkół Artystycznych Ministerstwa Kultury i Sztuki, współautor programu nauczania dla Państwowych Liceów Sztuk Plastycznych.

1972 – pracuje w Wyższym Studium Nauczycielskim w Lublinie jako nauczyciel przedmiotów plastycznych na kierunkach pedagogicznych.

1972-1995 – pracuje na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, początkowo jako wykładowca w Zakładzie Wychowania Plastycznego na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, od 1976 jako docent malarstwa w Instytucie Wychowania Artystycznego, od 1987 jako profesor nadzwyczajny, od 1992 profesor zwyczajny w tymże Instytucie.

1975 – przewodnik kwalifikacyjny na stopień docenta w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

1975-1978 – współpraca z Ośrodkiem Doskonalenia (oddział w Lublinie), później od 1983.

1979 – odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Zmarł 21 czerwca 1992 w Klinice Onkologicznej w Lublinie, pochowany na Cmentarzu Komunalnym na Majdanku w Lublinie.

Wystawy indywidualne

1964 – *Wystawa malarstwa i rzeźby Katarzyny Matwiej, Ireny Oryl, Mariana Stelmasika*, Sala ZPAP, BWA, Rzeszów (katalog)

1967 – *Malarstwo Mariana Stelmasika*, Salon ZPAP, Białystok (katalog)

1973 – *Wystawa malarstwa*, Galeria BWA, Lublin (katalog)

1974 – *Galeria Labirynt 2*, Lublin (z okazji Ogólnopolskiego Zjazdu ZPAP)

1975 – *Akademia Sztuk Pięknych*, Kraków

1978 – *Galeria Rzeźby*, Warszawa

1984 – *Wystawa malarstwa*, Galeria BWA, Lublin (katalog)

1985 – *Mistrz i uczeń. Marian Stelmasik – malarstwo, Jerzy Tomala – rysunek*, Galeria BWA, Rzeszów (katalog)

1986 – *Marian Stelmasik. Malarstwo*, Galeria Sztuki Współczesnej, Zamość (katalog)

1992 – *Galeria rynek 6*, Jarosław

1997 – *Marian Stelmasik (1932-1995). Malarstwo*, Stara Galeria BWA, Lublin (katalog)

Wystawy zbiorowe

1962 – *Grupa Jarosław*, Muzeum, Jarosław

– *I Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego*, Galeria BWA, Szczecin

1963 – *Grupa Jarosław*, Muzeum Miejskie, Jarosław

– *Ogólnopolska Wystawa Młodego Malarstwa*, Sopot (katalog)

1964 – *II Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego*, Galeria BWA, Szczecin

1965 – *Wystawa Malarstwa 4 Województw* (Białystok, Kielce, Lublin, Rzeszów)

– *I Jesienne Konfrontacje*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Dom Sztuki, BWA, Rzeszów (katalog)

1966 – *III Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego*, Galeria BWA, Szczecin

1967 – *Eksperyment 66*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Galeria BWA, Lublin (katalog)

– *II Jesienne Konfrontacje*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, dom Sztuki, BWA, Rzeszów (katalog)

1968 – *IV Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego*, Galeria BWA, Szczecin

– *III Jesienne Konfrontacje*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Galeria BWA, Rzeszów

1969 – *XXI Okręgowa Wystawa Plastyki*, Wystawa malarstwa, rzeźby, grafiki i tkaniny, Muzeum Ruchu Rewolucyjnego i BWA, Białystok (katalog)

1970 – *V Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego*, Galeria BWA, Szczecin

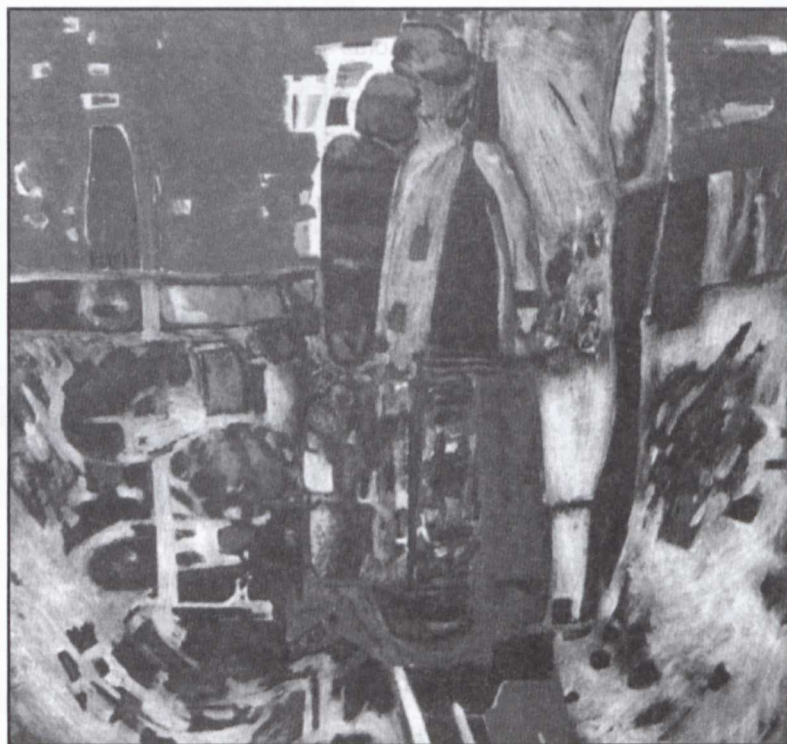
– *Malarstwo plastyków lubelskich*, Salon BWA, Zielona Góra (katalog)

– *Bielska Jesień 1970*, VIII Ogólnopolska wystawa Malarstwa, Pawilon Wystawowy ZPAP, Bielsko-Biała (katalog)

1971 – *Bielska Jesień 1971*, IX Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Pawilon Wystawowy ZPAP, Bielsko-Biała (katalog)

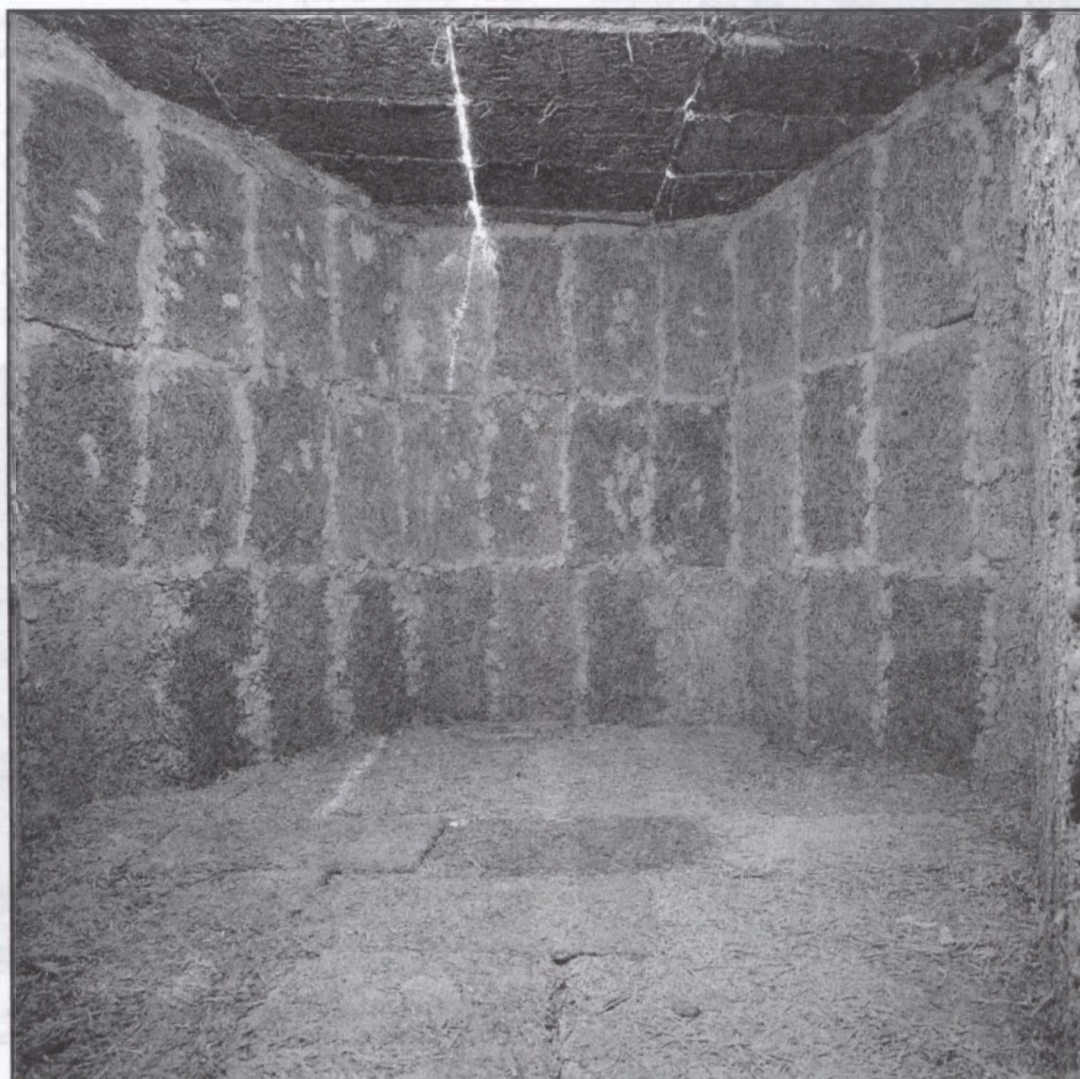
1973 – *Malarstwo, rzeźba*, Wystawa Okręgowa ZPAP, Galeria BWA, Lublin (katalog)

- 1974 – *I Międzynarodowy Plener Malarski*, Kazimierz nad Wisłą – 73, Galeria BWA, Lublin (katalog)
- 1975 – *Artyści plastycy – wykładowcy Zakładu Wychowania Plastycznego UMCS*, Kawiarnia Skierka, Lublin
- 1978 – *Wystawa malarstwa*, Palais Palfy, Grillparzsaal, Wien/Austria (katalog)
- 1980 – *Bielska Jesień 1980*, XVIII Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, BWA, Bielsko-Biała (katalog)
– *VIII Jesienne Konfrontacje*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Galeria BWA, Rzeszów (katalog)
- 1981 – *Malarstwo, rzeźba*, Wystawa Okręgowa ZPAP, Galeria BWA, Lublin (katalog)
- 1982 – *VIII Jesienne Konfrontacje*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Galeria BWA, Rzeszów
- 1984 – *X Jesienne Konfrontacje*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Galeria BWA, Rzeszów (katalog)
- 1985 – *Bielska Jesień 1985*, XXII Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Galeria BWA, Bielsko-Biała (katalog)
– *XXXIX Ogólnopolski Salon Zimowy Plastyki, Radom '85*, Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, BWA i Muzeum Okręgowe, radom (katalog)
– *40 lat malarstwa lubelskiego*, Muzeum Okręgowe na Zamku, Lublin
- 1986 – *XIII Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego*, BWA, Szczecin
- 1987 – *Bielska Jesień 1987*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Galeria BWA, Bielsko-Biała (katalog)
– *XI Jesienne Konfrontacje*, Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Galeria BWA, Rzeszów (katalog)
– *Ogólnopolska Wystawa Malarstwa*, Galeria BWA, Tychy
- 1988 – *X Jubileuszowa Wystawa Grupy San*, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, Jarosław
– *Julin '88, XI Ogólnopolski Plener Malarski*, Dom Sztuki, BWA, Rzeszów (katalog)
– *Inter Art*, Poznań

Marian Stelmasik – Bez tytułu, olej

- 1991 – *Malarstwo. Czas na odświeżenie*, Galeria BWA, Lublin (katalog)
- 1992 – *Venibus Unitis*, Lublin
- 1994 – *Artyści UMCS*, Muzeum Lubelskie, Lublin (katalog)

Mikołaj Smoczyński – „Akcja równoległa”, Galeria Stara, Lublin, instalacja

Prace studentów przed pracowniami rzeźby Wydziału Artystycznego

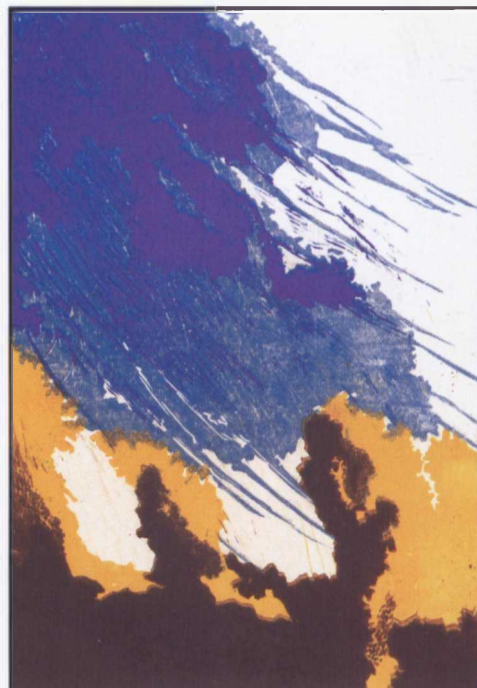
Pracownia technologii i technik malarskich

Agnieszka Jarosz
„Okno II” linoryt barwny

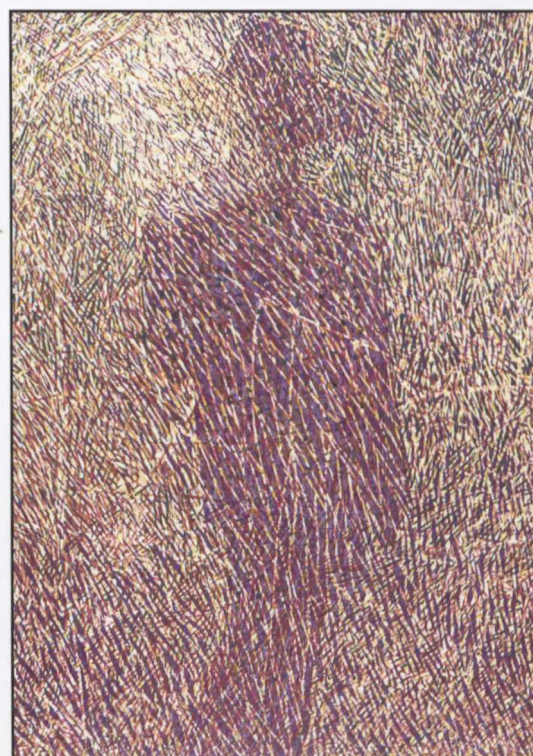
Dorota Jędrych
Grafika barwna

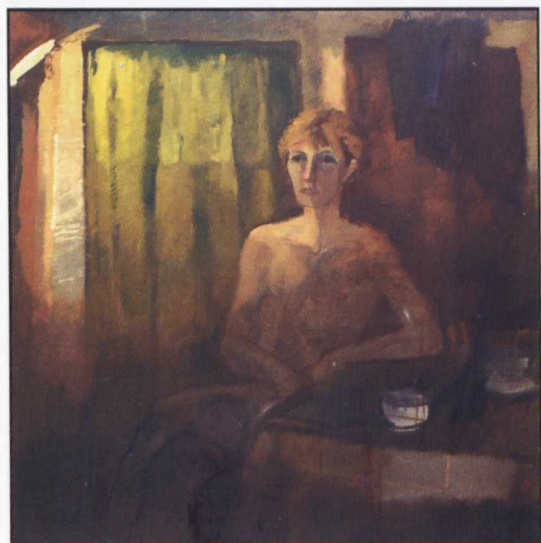
Barbara Jodłowska
„Pejzaż” linoryt barwny

Barbara Wojczuk
„Modelka”

Irena Iwaszczuk
„Cień człowieka” linoryt barwny

I. Wójcik
„Modelka”

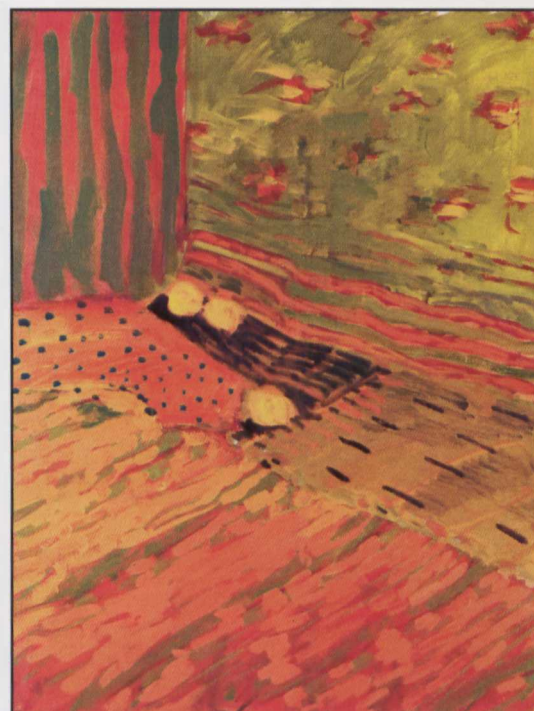
Barbara Jodłowska
„Pejzaż zagrożony” linoryt barwny

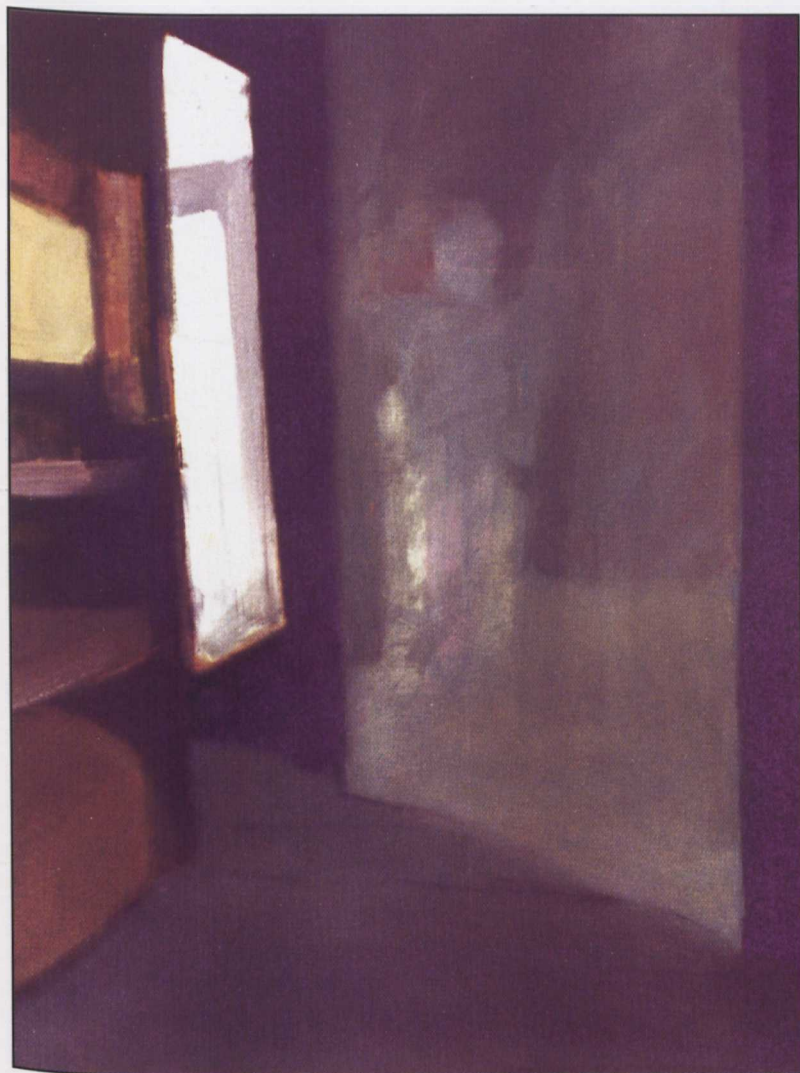
Jolanta Michalak
Praca dyplomowa

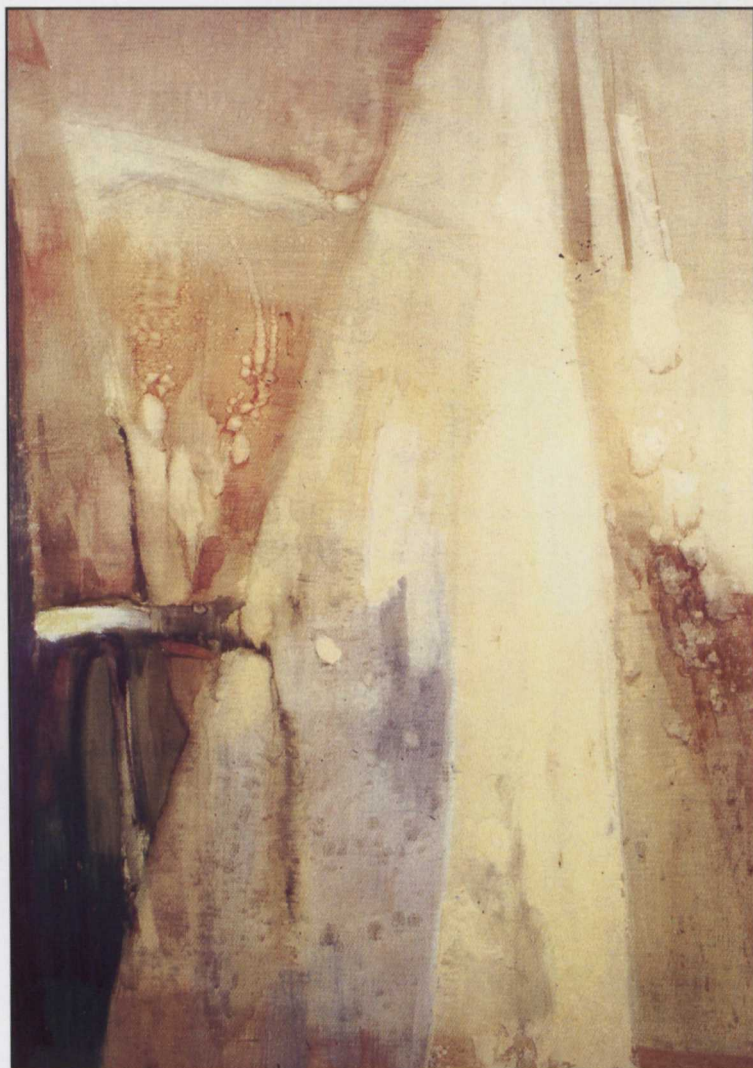
Agnieszka Czekaj
Praca dyplomowa

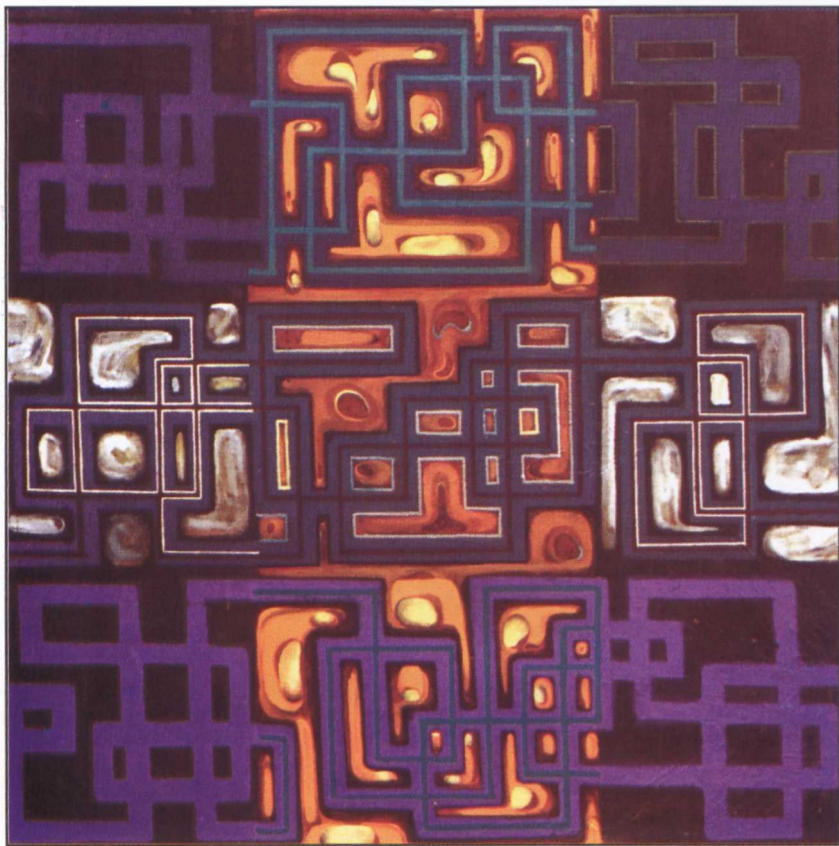
Ewa Kołodziejczyk
Kompozycja malarska

Adam Biały
olej, płótno

Jolanta Psiurska
Praca dyplomowa

Prof. Mieczysław Herman
„Zapis 8” olej, płótno

Prof. Adam Styka
„Pejzaż zimowy” olej, płótno

Prof. Juliusz Kleczek
„Narodziny planety” olej, płótno

ARTYŚCI UMCS

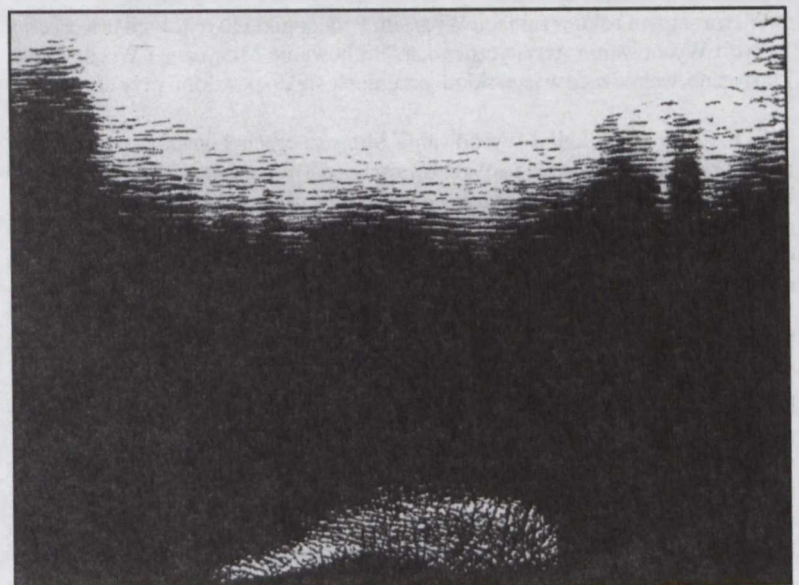
Laureaci wystaw międzynarodowych

Tytuł imprezy plastycznej	DESSAUER DARIUSZ	GÓRBEKI STANISŁAW	ROJWIZAN-NOWICKA D.	LECH PIOTR	MAZUREK D. GRZEGORZ	SMOCZYŃSKI MIKOŁAJ	SMOCH ALICJA	SMOCH MAKSYMILIAN	SZYŚ WALDEMAR	WRÓBLEWSKI WALENTY	SZYMANOWICZ KRZYSZTOF
International Asian European Art Biennial, ANKARA											
International Exhibition "Works on paper", ALABAMA											
Internationale Triennale "Integratik", BERLIN											
Ausstellung der Europäischen Photographik, BERLIN											
Internationaler Wettbewerb "Brecht im Plakat", BERLIN											
Biennale der Europäischen Grafik, BADEN-BADEN											
Międzynarodowe Biennale Drzeworytu, BANSKA BYSTRICA											
Premi Internacional de dibuix Joan Miró, BARCELONA											
Bharat Bhavan International Biennial of Prints, BHOPAL											
Premio Internazionale Biella per L'incisione, BIELLA											
Międzynarodowe Biennale Grafiki Użytkowej, BRNO											
International Art Show-Texas, BROWNSVILLE											
International Art Exhibition, BRUSQUE (Brazylia)											
International Exhibition "Memory and different aspects", BRUXELA											
Bienal Internacional de Gravure e Arte Grafica, CABO FRIO											
Mini Print International, CADAQUES and tour											
XILO&PRINT Mostra Internacional de Gravura em Relevo, CAMPINAS											
Exposicao Internacional de Gravure, CAMPINAS											
Międzynarodowa Wystawa Grafiki i Plakatu "4Blok" CHARKÓW											
Salon International d'Art Contemporain UFACSI, CLERMONT FERRAND											
Exposition Internationale "Petit Format de Papier", COLVIN											
"Traveling Show" Mini Print International, COLLIOURE and tour											
Internationale Grafik Triennale, FRECHEN											
Norske Internasjonale Grafikk Biennale, FREDRIKSTAD											
Internasjonale Grafikk Miniatyr, FREDRIKSTAD											
Triennale Grafiki Krajow Nadbaltyckich, GDANSK											
Polsko-Firski konkurs grafiki malarstycznej, GDANSK, TURKU											
"Europ-art'92" Salon International des Galeries d'Art Actuel, GENEWA											
"L'Europe des Graveurs", Graficy Europy, GRENOBLE											

Tytuł imprezy plastycznej	DESSAUER DARIUSZ	GÓRBEKI STANISŁAW	ROJWIZAN-NOWICKA D.	LECH PIOTR	MAZUREK D. GRZEGORZ	SMOCZYŃSKI MIKOŁAJ	SMOCH ALICJA	SMOCH MAKSYMILIAN	SZYŚ WALDEMAR	WRÓBLEWSKI WALENTY	SZYMANOWICZ KRZYSZTOF
Biennial Internacional "IBIZAGRAFIC", IBIZA											
International Independente Exhibition of Prints, JOKOHAMA											
International Prints Exhibition "Kanagawa'91", JOKOHAMA											
Yokosuka Peace Exhibition of Art, JOKOSUKA											
Living Arts Biennale International, JOHANNESBURG											
Egyptian International Print Triennale, KAIR											
Międzynarodowe Triennale Rysunku, KALISZ											
Międzynarodowa Wystawa "INTERGRAFIA", KATOWICE											
Międzynarodowe (Biennale) Triennale Grafiki, KRAKÓW											
International Biennial of Graphic Art, LJUBLJANA											
Międzynarodowa Wystawa Grafiki "INTERDRUK", LWÓW											
British International Miniature Print Exhibition, LEICESTER tour											
Międzynarodowe Triennale Sztuki "Majdanek", LUBLIN											
Międzynarodowa Wystawa "Male Formy Grafiki", ŁÓDŹ											
Internationale Grafiek Biennale, MAASTRICHT											
Międzynarodowe Biennale Estribisu, MALBORK											
International Prints Exhibition, MALMO											
Festival International de Gravure "Les Pays de L'Est", MENTON											
Grand Salon International d'Art Contemporain, MONTE CARLO											
International Muprint Exhibition, NAPA											
International Miniature Print Competition, NEW YORK tour											
International "Miniart", OLOFSTRÖM											
International de Minigrabado, OURENSE											
Międzynarodowe Biennale Malej Formy Graficznej i Estribisu OSTRÓW WLKP.											
Jeune Peinture, Jeune Expression, PARYZ											
Międzynarodowe Targi Plastyki "Interart" POZNAŃ											
Premio Internazionale di Grafica Del Pomero, RHO											
Mostra Internazionale "Grafica Oggi"-LA VISCONTEA, RHO											
Rockford International Biennale, ROCKFORD (USA)											

Tytuł imprezy plastycznej	DESSAUER DARIUSZ	GÓRBEKI STANISŁAW	ROJWIZAN-NOWICKA D.	LECH PIOTR	MAZUREK D. GRZEGORZ	SMOCZYŃSKI MIKOŁAJ	SMOCH ALICJA	SMOCH MAKSYMILIAN	SZYŚ WALDEMAR	WRÓBLEWSKI WALENTY	SZYMANOWICZ KRZYSZTOF
World Print Triennale, SAN FRANCISCO											
International Print Biennale, SAPPORO											
World Estibisu Artists Exhibition, SAPPORO											
Biennale d'Estampes Contemporaines, SALLAMINES											
International Modern Art Biennale, SANTOS											
Mostra Internacional de Arte Postal, SANTOS											
International Exhibition of works on paper "Paperaire" SALVADOR											
Internationale Estibiswedstrijd, SINT NIKLAAS											
Międzynarodowe Triennale Mezzotinty, SOPOŁ, GDANSK											
International Mail Art Exhibition, SEUL											
International Miniature Print Exhibition, SEUL											
International Print Biennale, SEUL											
17th Asia Modern Art Exhibition, TOKIO											
International the Hanga Annual, TOKIO											
Tokyo International Triennial of Miniature Print, TOKIO											
Annual International Exhibition of Miniature Art, TORONTO											
Międzynarodowa Wystawa Malej Grafiki, TORUN											
Międzynarodowe Biennale Grafiki, VARNA											
International Art Biennale, Malta, VALLETTA											
Grand Salon of Modern Art, VICHY											
Chile International Art Biennale, VALPARAISO											
Greater Midwest International Competition Arts, WARRENSBURG											
International Mail Art Exhibition "My world", WILNO											
Biennial International of Prints, WAKAYAMA (Japonia)											
International Print Triennale "XYLON", WINTERTHUR											
Międzynarodowe Triennale Rysunku, WROCLAW											
Międzynarodowa Wystawa Grafiki "Trochę Xylonu", ZAKOPANE											
Międzynarodowe Triennale Grafiki, SOFIA											
Międzynarodowe Biennale Grafiki, BITOLA											

■ – impreza, w której artysta otrzymał nagrodę
 ○ – impreza, w której artysta brał udział
 ● – wielokrotny udział danego artysty

Anna Sredowska – „Krajobrazy”

WYCHOWANIE MUZYCZNE

Kazimierz Kopiński, Gabriela Klauza

Ogromne zapotrzebowanie szkół regionu lubelskiego na nauczycieli z wykształceniem wyższym sprawiło, iż 14 maja 1971 r. zapadła decyzja o powołaniu do życia Wyższego Studium Nauczycielskiego przy Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Organizację i kierownictwo placówki kształcenia nauczycieli powierzono prof. dr. hab. Karolowi Poznańskiemu.

Wychowanie Muzyczne, jako kierunek artystyczny – novum w historii UMCS – wymagał specjalnego wyposażenia: wielu instrumentów muzycznych, odpowiedniej literatury, aparatury nagrywającej i odtwarzającej, a co najważniejsze – pracowników dydaktycznych oraz licznych pomieszczeń, koniecznych do prowadzenia zajęć indywidualnych i zbiorowych.

Po przeprowadzeniu egzaminów wstępnych w lipcu 1971 r. przyjęto okazałą grupę studentów, wśród których znalazło się 29 studentów Wychowania Muzycznego. W bardzo krótkim czasie zgromadzono niezbędne pomoce naukowe, zatrudniono odpowiednią kadrę dydaktyczną, zapewniono warunki do nauki w gmachu przy ulicy Narutowicza 12, jak również warunki bytowe w nowym domu Studenta przy ul. Zana 11.

15 września 1971 r. odbyły się pierwsze zajęcia dydaktyczne. W 1973 r. w wyniku reorganizacji – wychowanie muzyczne weszło w skład Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. Powstał wówczas Zakład Wychowania Muzycznego.

Rok 1974 przyniósł kolejną zmianę. 3-letnie studia zawodowe zostały przekształcone w 4-letnie studia magisterskie, a od 1982 r. – w 5-letnie.

W tym samym roku w ramach Wydziału Pedagogiki i Psychologii utworzono Instytut Wychowania Artystycznego, a Wychowanie Muzyczne i Wychowanie Plastyczne, wchodzące w jego skład, przeniosły się do pawilonu przy ulicy Zana 12.

W maju 1975 r. Zakład Wychowania Muzycznego był gospodarzem posiedzenia Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Program posiedzenia obejmował: hospitację zajęć, dyskusje nad programem studiów oraz koncert w wykonaniu pracowników i studentów. Ocena działalności pracowników naukowo-dydaktycznych, kształcących w systemie stacjonarnym 97 studentów, była wysoka.

W 1976 r. Wychowanie Muzyczne powołało Zakład Dyrygentury Wokalno-Instrumentalnej oraz Zakład Teorii i Metodyki Wychowania Muzycznego.

W 1978 r. obydwa Zakłady otrzymały od władz Uczelni pomieszczenia przy Placu Litewskim 5, gdzie rozrastający się kierunek znalazł lepsze warunki do pracy.

Od 1 lutego 1989 r. – na mocy Uchwały Senatu UMCS – Instytut Wychowania Artystycznego usamodzielniał się i rozpoczął działalność na prawach Wydziału. Powstał wówczas Zakład Pedagogiki Instrumentalnej, a dotychczasowy Zakład Teorii i Metodyki Wychowania Muzycznego podzielono na dwa odręb-

ne: Zakład Teorii Muzyki oraz Zakład Dydaktyki Muzycznej. Zakład Dyrygentury Wokalno-Instrumentalnej został też przemianowany na Zakład Chóralistyki.

W marcu 1991 r. Wychowanie Muzyczne kolejny raz zmieniło lokum, obejmując w posiadanie budynek przy Alei Kraśnickiej 2a (dawnych koszar wojskowych).

23 kwietnia 1997 r. Senat UMCS podjął niezwykle istotną dla społeczności muzyczno-plastycznej uchwałę, dotyczącą przemianowania Instytutu Wychowania Artystycznego w Wydział Artystyczny. W nowej strukturze organizacyjnej ożywioną działalność naukową, artystyczną i dydaktyczną prowadzą na kierunku Wychowania Muzycznego 4 zakłady: Zakład Chóralistyki pod kierownictwem artysty sztuki muzycznej adiunkta II° Urszuli Bobryk; Zakład Dydaktyki Muzycznej pod kier. prof. dr. hab. Marii Przychodźńskiej-Kaciczak; Zakład Pedagogiki Instrumentalnej pod kier. art. szt. muz. adiunkta II°

Corellego Świecy; Zakład Teorii Muzyki pod kier. art. szt. muz. adiunkta II° Gabrieli Rzechowskiej-Klauzy.

Należy podkreślić, że od początku istnienia kierunku pracownicy naukowo-dydaktyczni Wychowania Muzycznego aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym środowiska lubelskiego, ogólnopolskiego oraz na arenie międzynarodowej. Mają znaczące osiągnięcia w życiu muzycznym Lublina. Współpracują z Państwową Filharmonią Lubelską, Teatrem Muzycznym i Teatrem Dramatycznym. Są inicjatorami i organizatorami wielu międzynarodowych festiwali muzycznych.

Ważną część dorobku artystów-muzyków stanowią afiszowane koncerty, recitale antenowe, audycje muzyczne w radiu i telewizji, nagrania archiwalne, okolicznościowe programy muzyczno-plastyczne, koncerty w ramach kwalifikacyjnych przewodów artystycznych naszej kadry, przewody doktorskie. Pracownicy poszczególnych zakładów legitymują się wysokimi osiągnięciami w takich dyscyplinach muzycznych, jak: kompozycja, instrumentalistka, wokalistyka, prowadzenie zespołów wokalnych i instrumentalnych. Przybywa cennych nagród i wyróżnień zdobytych na festiwalach i konkursach muzycznych. Pracownicy Wydziału Artystycznego są autorami specjalistycznych artykułów, skryptów i podręczników. Organizują seminaria i sympozja naukowe.

Dzięki aktywności pracowników i studentów Wydziału Artystycznego efektywnie działają: Koło UMCS im. Fryderyka Chopina, Koło Międzynarodowego Stowarzyszenia Wychowania Muzycznego (ISME), Oddział Związku Kompozytorów Polskich i nowo powstałe studenckie Koło Naukowe Muzyków. Wykładowcy Wychowania Muzycznego współpracują z Instytutem Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Ministerstwem Kultury i Sztuki, „Wspólnotą Polską”, krajowymi i zagranicznymi placówkami oświatowymi oraz grupami artystycznymi środowisk polonijnych.

Rada Muzyków pod kierunkiem prodziekana adi. II stopnia Gabrieli Klauzy

Pięcioletnie studia magisterskie prowadzone na Wychowaniu Muzycznym w systemie stacjonarnym i zaocznym wiążą się ściśle z zagadnieniami wychowania estetycznego, a w szczególności: z analizą wychowawczej roli muzyki w społeczeństwie, motywacjami uczestnictwa dzieci i młodzieży w zespołach muzycznych, efektami wychowania muzycznego w wybranych krajach świata i w Polsce, twórczym opracowaniem utworów programowych, upowszechnianiem kultury muzycznej i prowadzeniem różnych typów zespołów artystycznych.

Realizacja programu studiów wymaga od studentów systematycznego rozwijania umiejętności gry na kilku instrumentach, dbałości o rozwój głosu i słuchu, analizy wielu utworów muzycznych i ich właściwej interpretacji, aktywnego uczestnictwa w kreowaniu dzieł muzycznych różnych epok i stylów, szerokiego zakresu wiedzy teoretycznej z przedmiotów muzycznych i ogólnopedagogicznych oraz potwierdzenia wszechstronnych umiejętności podczas praktyk w szkołach. Stąd też główną troską kadry pedagogicznej jest to, by programy nauczania poszczególnych przedmiotów obejmowały właściwy zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych.

Efekty kształcenia muzycznego widoczne są podczas zaliczeń semestralnych i egzaminów końcowych, a także podczas okolicznościowych koncertów, w których biorą udział studenci wszystkich roczników, prezentując bogaty i różnorodny program.

Studenci Wychowania Muzycznego uczestniczą w działalności lubelskich, akademickich grup artystycznych jako członkowie wielu zespołów wokalnych, instrumentalnych, akompaniatorzy, korepetytorzy chórów, mając okazję do sprawdzenia swych umiejętności i nabywania doświadczeń artystycznych.

Członkowie Rady Wydziału reprezentujący kierunek Wychowanie Muzyczne (od lewej) – adi. II stop. Urszula Bobryk, prof. dr hab. Maria Przychodzińska-Kaciczak, prof. szt. muz. Lucjan Jaworski

IDEE PROGRAMOWE WYCHOWANIA MUZYCZNEGO

Kazimierz Kopiński, Gabriela Klauza

Szczególnym sprawdzianem predyspozycji pedagogicznych są dla studentów obowiązkowe praktyki szkolne, umożliwiające powiązanie wiadomości teoretycznych z umiejętnościami praktycznymi.

Sprawdzony, acz stale modyfikowany program studiów muzycznych przygotowuje absolwentów Wydziału Artystycznego do pracy nauczycielskiej z wykorzystaniem współczesnych koncepcji wychowania przez sztukę oraz do roli animatorów kultury w różnych środowiskach.

PRACA MAGISTERSKA NA WYCHOWANIU MUZYCZNYM

Na kierunku Wychowanie Muzyczne praca magisterska jako finalny produkt studiów jest koniecznym i formalnym warunkiem ich ukończenia. To przede wszystkim pierwsza praca naukowa młodego człowieka, który podczas jej przygotowania zdobywa propedeutyczną wiedzę metodologiczną, pogłębia zakres swojej wiedzy o wybranym przedmiocie, wnosi wkład w rozwój nauki.

Proces przygotowania pracy magisterskiej na kierunku Wychowanie Muzyczne nie rozpoczyna się od wyboru przez studenta tematu pracy, lecz znacznie wcześniej, kiedy zdobywa elementarną wiedzę o wybranym przez siebie kierunku studiów. Wykształcają się wtedy zainteresowania oraz preferencje w obrębie studiowanej dziedziny. Od wielu lat mają miejsce dyskusje na temat roli i miejsca wychowania muzycznego w systemie nauk pedagogicznych. Problematykę wychowania muzycznego stanowią podstawy naukowe wielu nauk, m.in. psychologii, pedagogiki, teorii kultury, muzyki, etnomuzykologii czy estetyki. Praca magisterska powinna obejmować obszary badawcze mające bezpośredni związek z tymi dziedzinami. Takie zjawisko ma miejsce na kierunku Wychowanie Muzyczne. Studenci mogą uczestniczyć w seminariach magisterskich w zakresie różnorodnych dziedzin:

1. Pedagogika wychowania muzycznego (prace badawcze związane z analizą programów nauczania, badaniami zainteresowań muzycznych, poziomu i struk-

tury zdolności muzycznych, ocena kompetencji ogólnomuzycznych, badanie rzetelności testów muzycznych, badanie stanu wiedzy i umiejętności, analiza metod nauczania, percepcja muzyki etc.). Tego typu prace powstają na seminariach magisterskich prowadzonych przez prof. dr hab. M. Przychodzińską, dr. A. Białkowskiego, dr. H. Pogorzelskiego.

2. Polski folklor muzyczny (folklor różnych regionów, strony muzyczne obrzędów ludowych, analiza repertuarów zespołów ludowych, festiwali, badanie tonalności etc.). Zainteresowania tą dziedziną mogą realizować studenci na seminariach prowadzonych przez dr. Z. Kotera.

3. Ruch muzyczny (opisy konkursów muzycznych, festiwali muzycznych, badanie motywacji uczestnictwa w chórach, działalność orkiestr, domów kultury, muzyka pop etc.) – dr H. Pogorzelski, dr hab. S. Dąbek.

4. Muzykoterapia (muzyka w procesie diagnozy, rozwoju osobowości, psychoterapia, profile kompozytorów-pedagogów) – prof. A. Jaworska.

5. Formy muzyczne (analiza budowy utworów muzycznych, piosenek) – dr hab. S. Dąbek.

Na kierunku Wychowanie Muzyczne promowanych jest co roku około 40 magistrantów.

ZAKŁAD CHÓRALISTYKI

Zakład, kierowany przez adi. II° art. szt. muz. Urszulę Bobryk, skupia w swej strukturze trzy pracownice: dyrygowania, emisji głosu i czytania partytur.

Zakład kompleksowo przygotowuje studentów do prowadzenia chórów oraz różnego typu zespołów instrumentalnych i wokально-instrumentalnych.

Zajęcia, prowadzone w systemie indywidualnym i zbiorowym, pozwalają na teoretyczne i praktyczne przyswojenie wiedzy i nabycie umiejętności pracy w amatorskim ruchu śpiewaczym.

Lekcje emisji głosu, zakończone egzaminem, będącym rodzajem recitalu wokálního, wszechstronnie przygotowują przyszłego nauczyciela do prawidłowego posługiwania się głosem oraz przekazywania swych umiejętności uczniom i członkom zespołów wokálních.

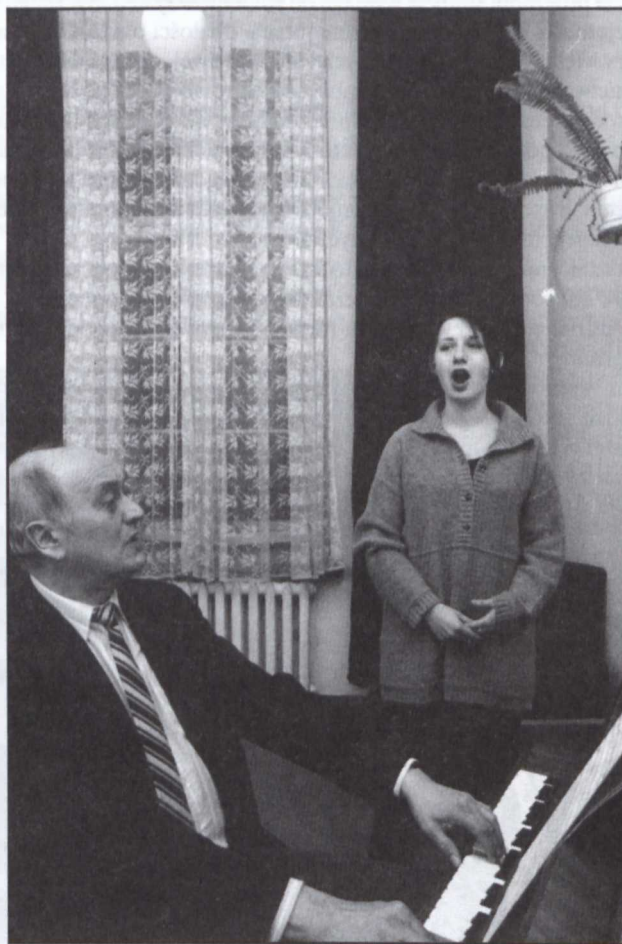
Zajęcia czytania partytur doskonalały umiejętność prawidłowego i dokładnego odczytania zapisu nutowego utworów wokálních, instrumentalnych i wokально-instrumentalnych o różnym stopniu trudności, a zajęcia dyrygowania mają na celu zaznajomienie z technicznymi i wykonawczymi problemami muzyki różnych epok i stylów oraz opracowanie wartościowych utworów literatury polskiej i obcej.

Możliwość wykorzystania swej wiedzy w praktyce mają studenci na zajęciach zespołów wokálních oraz podczas praktyk odbywanych w chórach.

Uwieńczeniem wszechstronnego kształcenia studenta w zakresie chóralistyki są publiczne egzaminy-koncerty z udziałem lubelskich chórów oraz zespołów instrumentalnych, którymi dyrygują abiturienti Wychowania Muzycznego.

Wszystkie chóry akademickie Lublina oraz niemal wszystkie naszego miasta prowadzone są przez pracowników Zakładu Chóralistyki. W związku z tym niezwykle aktywny jest udział naszych wykładowców w życiu muzycznym miasta i całego środowiska akademickiego Lublina. Wizytówką UMCS jest Chór Akademicki im. Jadwigi Czerwińskiej, prowadzony przez adi. II stop. Urszulę Bobryk, który dla dużej grupy studentów Wychowania Muzycznego jest chórem obowiązkowym ze względu na dokonywany przez nich wybór z oferty kilku chórów UMCS

Zofia Bernatowicz

Nauka śpiewu pod kierunkiem mgr. Bolesława Hanaluka

ZAKŁAD DYDAKTYKI MUZYCZNEJ

Wśród celów pracy Zakładu, kierowanego przez prof. dr hab. Marię Przychozińską-Kaciczak, znajduje się:

1. Przygotowanie studentów do pracy w zawodzie nauczyciela muzyki i animatora kultury muzycznej, w związku z czym Zakład odpowiada za:

2. Treści nauczania przedmiotów, podstawy teoretyczne wychowania muzycznego, metodykę i praktyki wychowania muzycznego, wykłady monograficzne, seminaria magisterskie.

3. Prowadzenie badań w zakresie podstaw teoretycznych i metodyki wychowania muzycznego.

4. Prowadzenie badań w zakresie efektywności kształcenia nauczycieli.

Cele te Zakład wypełnia przez:

1. Prowadzenie tematów badawczych, np.: problemy wychowania muzycznego w warunkach współczesnych przemian kulturowych. Adaptacja zagranicznych testów muzyczno-psychologicznych. Studia porównawcze nad metodami wychowania muzycznego, podręcznikami oraz opracowywanie własnych programów i podręczników dla uczniów szkół ogólnokształcących i studentów. Badanie efektywności kształcenia nauczycieli muzyki w uniwersytetach i WSP (temat zlecony przez KBN).

2. Publikowanie wyników badań w formie: rozpraw i artykułów, podręczników, raportów z badań (w czasopismach naukowych, metodycznych zeszytach UMCS i podręcznikach Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych).

3. Współpracę z:

– wydziałami muzycznymi innych uczelni w kraju (wymiana doświadczeń, wspólne seminaria) i za granicą (Holandia);

– komisją do spraw kształcenia nauczycieli muzyki (przy Radzie Głównej Szkołnictwa Artystycznego);

– Centralną Komisją Kwalifikacyjną do spraw stopni Specjalizacji Zawodowej;

Zespół instrumentalny (instrumentarium C. Orffa) pod kierunkiem mgr Elżbiety Rakowskiej

– Centralnym Komitetem Olimpiady Artystycznej dla Młodzieży Szkolnej;

– Wydawnictwami Szkolnymi i Pedagogicznymi.

4. Doskonalenie nauczycieli akademickich członków Zakładu.

W przygotowaniu są doktoraty (2 przewody otwarte), prace habilitacyjne; pracownicy Zakładu uczestniczą w studiach podyplomowych, doktoranckich, kursach metodycznych.

Henryk Pogorzelski

ZAKŁAD PEDAGOGIKI INSTRUMENTALNEJ

Kierownikiem Zakładu jest adiunkt II° art. szt. muz. Corelli Świeca. W Pracowni Fortepianu zajęcia z przedmiotu Fortepian prowadzone są indywidualnie i mają na celu:

1. Wykształcenie umiejętności gry na fortepianie w zakresie opracowanego programu.
2. Rozwijanie i doskonalenie techniki pianistycznej oraz wrażliwości muzycznej dla poprawnego posługiwania się fortepianem w przyszłej pracy zawodowej.
3. Kształcenie pamięci odtwórczej i wyobraźni muzycznej.
4. Rozwijanie umiejętności interpretacyjnych, uświadomienie na formę utworu, styl i środki wyrazu muzycznego.
5. Wykształcenie umiejętności słyszenia linearnego, harmonicznego i polifonicznego.
6. Rozwiązywanie ćwiczeń solfeżowych i harmonicznym na fortepianie.
7. Wykształcenie umiejętności pomocniczego posługiwania się fortepianem przy opracowywaniu repertuaru chóralnego lub w ramach zespołowego muzykowania oraz korelacja umiejętności wykonawczych z wiedzą teoretyczną.
8. Rozwijanie praktycznych umiejętności czytania nut *a vista*, transponowania i akompaniamentu.

W Pracowni Instrumentów Szkolnych zajęcia z przedmiotu instrumenty szkolne – flet prosty, gitara, akordeon i instrumenty elektroniczne – prowadzone są indywidualnie, a z przedmiotu Zespół instrumentalny – zbiorowo.

Cele kształcenia: poznanie i opanowanie podstawowych zasad i umiejętności gry na wymienionych instrumentach; zapoznanie się z najbardziej przydatną i wartościową literaturą pedagogiczną i artystyczną; przygotowanie prak-

Trio gitarowe. Muzykują studenci z pedagogiem mgr. Jakubem Niedobrakiem typyczne i metodyczne do nauczania gry na tych instrumentach szkolnych oraz posługiwanie się nimi w pracy pedagogicznej, jak również organizowania i prowadzenia zespołów muzycznych, w których te instrumenty występują.

Corelli Świeca

ZAKŁAD TEORII MUZYKI

Zakład kierowany przez art. szt. muz. adi. II° Gabrielę Rzechowską-Klauzę pracuje nad systematycznym rozwojem słuchu muzycznego, kształceniem wrażliwości i smaku przyszłych nauczycieli muzyki oraz przygotowaniem do samodzielnej twórczości muzycznej w placówkach szkolnych, w środowiskowych domach kultury i innych instytucjach.

Wykładowcy kształcą przyszłych nauczycieli poprzez kompleks przedmiotów:

1. Teoretycznych, jak: historia kultury, historia muzyki, literatura muzyczna czy formy muzyczne, prowadzonych w formie wykładów i ćwiczeń;
2. Teoretyczno-praktycznych, jak: kształcenie słuchu, harmonia, propedeutyka instrumentacji i kompozycji (forma ćwiczeń);

3. Praktycznych, realizowanych przy fortepianie, jak: akompaniament z improwizacją, a także z wykorzystaniem różnorodnego instrumentarium, w aranżacji utworów opracowywanych pod kierunkiem pedagogów-kompozytorów. Czynni twórcy zatrudnieni w Pracowni Kompozycji Zakładu – leżą im się znaczącymi osiągnięciami artystycznymi w tej dziedzinie. Działają one przede wszystkim w Związku Kompozytorów Polskich, zarówno w założonym przez siebie Oddziale Lubelskim, jak i w Zarządzie Głównym ZKP w Warszawie.

Wykłady monograficzne oraz seminaria magisterskie, prowadzone przez pracowników Zakładu, umożliwiają przyszłym adeptom pedagogiki muzycznej wszechstronną orientację w problematyce dotyczącej zagadnień kultury narodowej i powszechnej.

Grono pedagogiczne Wychowania Muzycznego

Zespół akordeonowy pod kierunkiem st. wykł. Kazimierza Kopińskiego

PEDAGODZYY

WYCHOWANIA MUZYCZNEGO

w latach 1971-1998

1. mgr Arnal Janusz wykładowca 1970-1981 zlec.
2. mgr Barczyńska Joanna 1975-
3. ad. Bernatowicz Zofia adiunkt 1984-
4. ad. Bagińska-Rydzak Elżbieta 1985-
5. mgr Bereżyński Andrzej wykładowca 1983-1985
6. mgr Białas Teresa wykładowca 1988-
7. ad. II° Bobryk Urszula adiunkt 1983-
8. dr Białkowski Andrzej adiunkt 1985-
9. mgr Błaszczak Maria wykładowca 1979/84 zlec. 1989/91 1/2 etatu.
10. mgr Bierut-Sęk Anna wykładowca 1982 zlec.
11. mgr Borsuk Karol wykładowca 1976-1981
12. prof. Brzewski Zenon profesor 1980-1989
13. mgr Banach Andrzej st. wykł. 1977-
14. ad. Boń Jerzy adiunkt 1995-
15. mgr Bubicz Aleksandra asystent 1997-
16. doc. Czerwińska Jadwiga docent 1971-1980
17. mgr Ćwicyńska-Rytko Ewa wykładowca 1972-1991
18. mgr Czyżewski Henryk st. wykł. 1988/89 zlec. 1989/- 1/2 etatu.
19. mgr Chilimoniuk Piotr asystent 1997-
20. mgr Chylińska Dagmara asystent 1996 zlec.
21. dr hab. Dąbek Stanisław adiunkt 1989 -1/2 etatu.
22. ad. Dubaj Mariusz adiunkt 1987-
23. ad. Dąbrowska Beata adiunkt 1982-
24. mgr Dąbrowski Dariusz wykładowca 1982-1991
25. mgr Dąbrowska Beata wykładowca 1982-
26. mgr Dolińska Helena wykładowca 1973-1977
27. mgr Doliński Ryszard wykładowca 1974-1977
28. dr hab. Dobrzyński Kazimierz docent 1975-1981
29. mgr Daczka Kazimierz wykładowca 1987-1990
30. mgr Filipiak Grażyna wykładowca 1993-
31. mgr Gozdecka Renata asystent 1989-
32. prof. szt. muz. Górski Kazimierz prof. nadzw. 1984-1997
33. mgr Grusiewicz Mirosław asystent 1986-
34. mgr Gajewska-Więclaw Barbara wykładowca 1975-
35. mgr Gąsowska Wiesława st. wykł. 1972-
36. mgr Góral Leszek wykładowca 1989-1991
37. ad. Gutkowska-Bardos Elżbieta adiunkt 1982-1996
38. mgr Hamaluk Bolesław st. wykł. 1988/91 1/2 et. 1991 – cały etat.
39. mgr Jańczuk Zdzisław st. wykł. 1989-1997
40. mgr Jasińska Jadwiga asystent 1987-
41. mgr Jasiński Tomasz asystent 1979-1991
42. prof. UMCS Jaworska Andrea prof. nadzw. 1978/79 zlec. 1979 – cały etat
43. prof. szt. muz. Jaworski Lucjan prof. nadzw. 1974/79 zlec. 1979 – cały etat
44. mgr Jeleń Iwona wykładowca 1987/88 zlec.
45. mgr Jaworski Jan st. wykł. 1974-1990, 1990/91 zlec.
46. mgr Jemielnik Joanna asystent 1997-
47. dr Koter Zenon st. wykł. 1974-
48. ad. Krzemińska Elżbieta adiunkt 1982-
49. mgr Karpińska Elżbieta st. wykł. 1976-
50. mgr Komorowska Bożena st. wykł. 1972-1991
51. mgr Komorowski Ryszard wykładowca 1981/86 zlec.
52. mgr Kopiński Kazimierz st. wykł. 1971-
53. ad. Krzemińska-Sribniak Małgorzata adiunkt 1988-
54. mgr Kubala Krzysztof wykładowca 1976-1978
55. ad. Księżka-Falger Teresa adiunkt 1979/82, 1985-89 1/2 etat.
56. mgr Krzyżanowska Anna wykładowca 1971-1985
57. mgr Kornowicz Zbigniew wykładowca 1979-1983
58. mgr Krasowska Teresa asystent 1991
59. mgr Liszcz Kazimierz wykładowca 1975/85 zlec. 1985/91 1/2 etatu.
60. mgr Lipiński Bogdan wykładowca 1990/91 zlec.
61. mgr Łopatniuk Józefa st. wykł. 1987/1991 1997/98 zlec.
62. mgr Łopata Leszek wykładowca 1983/84 zlec.
63. mgr Łosakiewicz Ryszard st. wykł. 1976/79 zlec.
64. ad. Mazurek Mieczysław adiunkt 1974-
65. mgr Mielko Monika asystent 1987-
66. mgr Misztal Tomasz asystent 1990-
67. mgr Mazur Waldemar asystent 1986/1996 1996/97 zlec.
68. prof. Nalepka Jerzy prof. nadzw. 1990-
69. mgr Niedoborek Jakub asystent 1997-
70. prof. szt. muz. Nikodemowicz Andrzej prof. nadzw. 1971-1995
71. prof. UMCS Natanek Adam prof. nadzw. 1971-1992
72. mgr Jankowska Krystyna wykładowca 1989-
73. mgr Naumowicz Alina st. wykł. 1981-
74. ad. Nowak Małgorzata adiunkt 1989-
75. mgr Nowicka Bogumiła wykładowca 1971-1972
76. ad. II° Ordyk-Czyżewska adiunkt 1973-
77. dr Pogorzelski Henryk adiunkt 1972-
78. mgr Pietrzak Alina wykładowca 1987-1991
79. doc. Pomorski Mieczysław docent 1971-1987
80. mgr Pomorska Jadwiga wykładowca 1982/85 1/2 etatu, 85/87 zlec.
81. mgr Pazar Barbara asystent 1993-
82. prof. dr hab. Przychodzińska-Kaciczak Maria prof. nadzw. 1993- 1/2 etatu.
83. mgr Rakowska Elżbieta st. wykładowca 1974-
84. ad. II° Rzechowska-Klauza Gabriela adiunkt 1974/77 zlec. 1977-
85. mgr Rekiel Marlena asystent 1991-
86. mgr Sawicka-Lisowiec Anna st. wykł. 1976-
87. mgr Saulska Bożena wykładowca 1989/91 1/2 etatu, 1991-
88. mgr Skorek-Müncz Jolanta wykładowca 1987-
89. mgr Skubiszewska Danuta st. wykł. 1973-
90. mgr Skubiszewski Grzegorz wykładowca 1975-1976 zlec.
91. mgr Saweczko Eugeniusz wykładowca 1990/91 zlec.
92. mgr Sobkowiak Ryszard wykładowca 1986-1995
93. mgr Strońska Magdalena asystent 1992-
94. mgr Strawa Ewa st. wykł. 1974-
95. mgr Szczebel Kazimierz st. wykł. 1971-
96. mgr Smolik Andrzej wykładowca 1976-1978
97. dr Śmiechowski Bogusław st. wykł. 1977-1997
98. mgr Śpiewak Barbara wykładowca 1981-
99. mgr Świeca Maria wykładowca 1975/78, 80/82 zlec. 1989-1991
100. ad. II° Świeca Corelli adiunkt 1975/82 zlec. 1982-
101. mgr Śliwkiewicz-Cisak Elwira asystent 1996-
102. mgr Toricelli-Mazurek Zofia st. wykł. 1989-
103. mgr Wojciechowska Teresa wykładowca 1977-1988
104. mgr Wojciechowski Piotr wykładowca 1977-1988
105. mgr Wołosiuk Julianna asystent 1987-
106. mgr Weiner Agnieszka asystent 1991-
107. mgr Wijatkowski Piotr wykładowca 1994-
108. mgr Zaranek Małgorzata st. wykł. 1975-
109. mgr Zezula Maria wykładowca 1989-1997
110. mgr Ziomek Mirosław wykładowca 1997-

SYLWETKI NAUCZYCIELI

Jadwiga Czerwińska

Wieloletni dyrygent i kierownik artystyczny Chóru UMCS. Ukończyła w 1965 r. krakowską PWSM. Studia dyrygenckie w zakresie dyrygentury chóralnej odbyła pod kierunkiem prof. Józefa Boka.

Zaraz po ukończeniu studiów wróciła do swojego rodzinnego Lublina i rozpoczęła bardzo aktywną pracę artystyczno-pedagogiczną najpierw jako dyrygent Chóru SN i Państwowego Liceum Muzycznego (1966-1972) oraz od 1972 roku jako dyrygent i kierownik artystyczny Chóru Akademickiego UMCS, którym kierowała do chwili śmierci.

Jadwiga Czerwińska występowała z tym samym Chórem w programie a capella w wielu miastach Polski oraz za granicą: Węgry, Bułgaria, NRD, Holandia, Belgia, zdobywając tam znakomite recenzje oraz I nagrodę w Neerpelt, dobre punktowane wyróżniające chór miejsce w Llangollen – Anglia i w Legnicy, II nagrodę we Włoszech – 1978 r.

Uczestniczyła w seminariach dyrygenckich w Legnicy, Międzyzdrojach, w Trossingen – RFN, w Warszawie – PWSM.

Za działalność artystyczną i dydaktyczną otrzymała wiele nagród i medali, m.in. Prezydenta Miasta Brukseli, „Nauka w służbie ludu” za zasługi dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, nagrodę JM Rektora UMCS, Wojewody Lubelskiego oraz nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

oprac. Zarząd Chóru UMCS

Zenon Brzewski

(1923-1993) – skrzypek, wybitny pedagog, długoletni kierownik Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej IWA UMCS w Lublinie.

Studia muzyczne ukończył w 1950 r. w klasie skrzypiec prof. Ireny Dubiskiej w latach 1960-1963. Odbył studia podyplomowe u prof. Maxa Rostala w Bernie, prof. Wolfganga Schneiderhana w Lucernie, prof. Andre Gerllera w Brukseli.

Od 1965 r. docent w PWSM w Warszawie, w latach 1972-1975 jej rektor. Od 1978 r. podjął współpracę z Instytutem Wychowania Artystycznego UMCS, by w latach 1985-1989 pełnić funkcję kierownika Zakładu Muzyki Instrumentalnej, będąc jednocześnie od 1983 r. profesorem Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Juror w krajowych i międzynarodowych konkursach skrzypcowych, m.in. im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu. Wykształcił wielu laureatów międzynarodowych konkursów skrzypcowych.

Był inicjatorem i twórcą Mistrzowskich kursów Muzycznych w Łańcucie, a także przewodniczącym jury III Międzynarodowego Konkursu Młodych Skrzypków w Lublinie. Funkcję tę pełnił aż do ostatnich dni życia.

Wiesława Gąsowska

Adam Natanek

Urodził się w Krakowie i w tym też mieście ukończył wyższe studia muzyczne w zakresie dyrygentury i kompozycji, kształcąc się pod kierunkiem J. Katlewicza, A. Malawskiego i W. Krzemińskiego.

Praca w Filharmonii Lubelskiej datuje się od 1962 r. W 1969 r. objął stanowisko dyrektora naczelnego i artystycznego, które piastował do końca okresu lubelskiego. Współpracuje jako dyrygent z najlepszymi orkiestrami symfonicznymi krajowymi i zagranicznymi.

W swojej działalności dyrygenckiej wyjątkową uwagę poświęca formom oratoryjno-kantatowym. W każdym sezonie przygotowuje premiery koncertów tego rodzaju. Stało się to możliwe dzięki nawiązaniu współpracy z działającymi na terenie Lublina i Rzeszowa chórmi.

Był i jest kreatorem i szefem wielu festiwali muzycznych: Lubelskiego Września Muzycznego, Nałęczowskiego Divertimento, Festivalu Kameralistów Lubelskich, Festiwalu w Łańcucie i innych.

Oprócz działalności estradowej zajmuje się od początku działalnością pedagogiczną. Był twórcą kierunku Wychowanie Muzyczne w UMCS i pierwszym kierownikiem Zakładu o tej samej nazwie (od 1973 r.)

Za działalność artystyczną otrzymał liczne nagrody oraz wyróżnienia krajowe i zagraniczne.

Posiada wysokie odznaczenia państwowe, m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Obecnie jest kierownikiem artystycznym i dyrygentem Państwowej Filharmonii Rzeszowskiej.

Andrea Jaworska

Lucjan Jaworski

Jest absolwentem Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Krakowie, którą ukończył w roku 1966 na Wydziale Kompozycji Teorii i Dyrygentury w klasie dyrygentury symfonicznej prof. Henryka Czyży, oraz kursu mistrzowskiego u prof. Kurta Masura w Weimarze. W roku 1984 uzyskał kwalifikacje na stanowisko docenta w zakresie dyrygentury symfonicznej i operowej na podstawie przewodu artystycznego II stopnia przeprowadzonego w Akademii Muzycznej w Warszawie, a w 1995 r. Prezydent RP nadał mu tytuł naukowy profesora sztuk muzycznych.

Związany z kierunkiem Wychowanie Muzyczne na UMCS od 1974 r. Zatrudniony początkowo na godzinach zleconych, od 1979 r. w wymiarze 1/2 etatu, a od 1984 w pełnym wymiarze na stanowisku docenta, od 1992 profesora nadzwyczajnego. Specjalizuje się w nauce dyrygowania. Jest autorem wielu artykułów z zakresu techniki dyrygenckiej.

W Uniwersytecie pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Wychowania Artystycznego ds. Wychowania Muzycznego (1984-1987) oraz kierownika Zakładu Dyrygentury Wokalno-Instrumentalnej (1984-1992). Był członkiem Zespołu Dydaktyczno-Naukowego Wychowania Muzycznego i Plastycznego przy Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego oraz Zespołu Ekspertów ds. Wychowania Muzycznego i Plastycznego przy Ministrze Edukacji Narodowej.

Jako dyrygent współpracuje od 1972 r. z Teatrem Muzycznym w Lublinie, w którym przygotował ponad 30 premier widowisk muzycznych (oper komiczne, operetki, musicale i bajki muzyczne). Pracował także w Operze i Operetce w Bydgoszczy, współpracował gościnnie z Operą Bałtycką w Gdańsku oraz dyrygował orkiestrami symfonicznymi w wielu miastach w Polsce i za granicą (Węgry, Niemcy, Holandia).

Maria Przychodzińska-Kaciczak

Studia prawnicze (mgr) i uzupełniające pedagogiczne na Uniwersytecie Warszawskim, muzyczno-pedagogiczne w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie (mgr sztuki), doktorat i habilitacja w zakresie nauk humanistycznych na Uniwersytecie Warszawskim, stypendia naukowe w Mozarteum w Salzburgu, Instytucie Goethego w Rottenburgu, Instytucie Doskonalenia Nauczycieli w Brandenburgii. Od 1960 r. do dziś koncentruje się na teorii i praktyce wychowania estetycznego, zwłaszcza muzycznego. Praca zawodowa w studiach nauczycielskich w Warszawie, w Warszawskiej Akademii Muzycznej (kierownik Katedry Wychowania Muzycznego i Podyplomowego Studium Metodyki Wychowania Muzycznego dla Nauczycieli Akademickich), na Uniwersytecie Warszawskim, w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach, Instytucie Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, na UMCS – Wydziale Artystycznym (kierownik Zakładu Dydaktyki Muzycznej). Współpracuje z większością polskich uczelni artystycznych i uniwersyteckich prowadzących kierunki: Wychowanie Muzyczne, Nauczanie Początkowe oraz uczelniami i instytucjami edukacji estetycznej za granicą. Kierowała i kieruje programami badawczymi, w tym eksperymentami programowymi w zakresie wychowania estetycznego i pedagogiki muzycznej oraz zespołami opracowującymi programy dla szkół ogólnokształcących i uczelni doskonalących nauczycieli.

Jest autorką kilku monografii, około 200 artykułów, książek popularno-naukowych, programów radiowych i telewizyjnych, autorką i współautorką ponad 20 podręczników dla uczniów i nauczycieli szkół ogólnokształcących, studentów i nauczycieli akademickich. Prowadząc seminaria wykształciła ponad 100 magistrów, a kierując studiami podyplomowymi 5 doktorów, ponad 100 metodyków szkolnych, ponad 200 nauczycieli akademickich, przewodniczy komisji kwalifikacyjnej nadającej nauczycielom III stopień specjalizacji zawodowej.

Była i jest członkiem: Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków, International Society for Music Education, Centralnego Komitetu Olimpiady Artystycznej dla młodzieży szkolnej, rad instytucji naukowych, społecznych i urzędów do spraw kulturalnego wychowania dzieci i młodzieży, komitetów redakcyjnych czasopism – współpracując społecznie z tymi instytucjami.

Odnaczona Srebrnym, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, otrzymała kilkakrotnie nagrody I, II, III stopnia ministrów Edukacji oraz Kultury i Sztuki za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych, pracy dydaktycznej i wychowawczej.

Andrea Jaworska

Jest absolwentką Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej im. F. Liszta w Pécs (Węgry), którą ukończyła w roku 1968 na Wydziale Pedagogiki Muzycznej.

Pracę w Polsce rozpoczęła w roku 1972 w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II st. w Lublinie, zajmując się równocześnie chóralską. Prowadziła między innymi chór dziecięcy „Półnutki” przy POSM stopnia podstawowego i licealnego im. K. Lipińskiego, chóry akademickie Akademii Rolniczej i UMCS, chóry i zespoły wokalne IWA, chór męski „Cantemus” oraz, obecnie, Chór mieszany Towarzystwa Śpiewaczego „Echo”.

W Instytucie Wychowania Artystycznego pracuje od roku 1979. W roku 1985 uzyskała stanowisko docenta po przewodzie artystycznym II stopnia w Akademii Muzycznej w Warszawie, a w r. 1991 mianowana została na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Specjalizuje się w nauce dyrygowania, metodyce oraz muzykoterapii profilaktycznej.

W Uniwersytecie pełniła funkcje zastępcy dyrektora IWA ds. Wychowania Muzycznego (1987-1993) oraz kierownika Zakładu Teorii i Metodyki (1987-1992).

Od roku 1981 stale współpracuje z Akademią Muzyczną w Warszawie (Instytut Pedagogiki Muzycznej, Instytut Orffa) oraz innymi ośrodkami akademickimi w kraju i za granicą.

Największymi osiągnięciami w dziedzinie chóralskiej są:

– II miejsce na konkursie w Arezzo (Włochy), I miejsce w turnieju Legnica Cantat, Bursztynowy Puchar na festiwalu w Międzyzdrojach, Puchar Ministra Kultury i Sztuki na konkursie w Katowicach oraz osiem indywidualnych nagród dyrygenckich;

– turneé artystyczne: Belgia, Słowacja (AR); Węgry, Włochy, Sardynia (UMCS); Grecja, Włochy, Węgry („Półnutki”);

– prawykonania polskie: *Jezus i kupcy* Z. Kodalya, *II Msza* i *Ave Maria* L. Bardosza, *Krucjata dziecięca* i *Missa brevis* B. Brittena, *Hodie* R.V. Williamsa, *Te Deum* J. B. Lully'ego.

Najważniejsze publikacje:

– *Znaczenie koncepcji Kodalya dla rozwoju chóralskiej*. Rocznik Jubil. „Lutnia” 1986,

– *Z doświadczeń pracy dydaktycznej i artystycznej według założeń Kodalya w szkole podstawowej, muzycznej i na uniwersytecie*. I Ogólnop. Semin. Kodaly'owskie, Łańcut 1990,

– *Osiągnięcia muzyczne uczniów kl. I-III szkoły podstawowej. Materiały z sesji naukowej Edukacja estetyczna w perspektywie przemian szkoły współczesnej*, IWA UMCS 1991,

– *Terminologia stosowana w nauczaniu emisji głosu na studiach logopedycznych. Polska terminologia logopedyczna*, Kraków 1994 (współaut.: H. Borowiec).

Jerzy Nalepka

Urodził się 23 października 1950 r. w Kędzierzynie. Od wczesnego dzieciństwa związany z Łodzią, tutaj uzyskał dyplom Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia w klasie gitary K. Sosińskiego oraz dyplom Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w klasie prof. A. Kowalczyka.

Jest laureatem kilku konkursów gitarowych, m.in. I nagrody w Ogólnopolskim Konkursie Wykonawczym Gitary Klasycznej w Łodzi, I nagrody w Konkursie im. M.M. Ponce w Łodzi i II nagrody na Międzynarodowym Konkursie Gitarowym w Belgardzie. Artysta czynnie koncertuje jako solista i kameralista w kraju i za granicą.

Obecnie jest profesorem w Akademii Muzycznej w Łodzi i UMCS.

Corelli Świeca

Zatrudniony w Instytucie Wychowania Artystycznego początkowo na godzinach zleconych, od 1982 roku na etacie jako starszy wykładowca. Od roku 1993 na stanowisku adiunkta. Od roku 1989 do chwili obecnej pełni funkcję kierownika Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej.

W 1985 roku przeprowadził przewód artystyczny II° w specjalności kameralistyka fortepianowa w Akademii Muzycznej w Łodzi.

Pracę pedagogiczną rozpoczął 1 września 1963 w Ognisku Muzycznym przy NBP w Pleszewie. Równoległe z pracą w IWA UMCS jest nauczycielem w Państwowej Szkole Muzycznej Stopnia Podstawowego i Licealnego im. K. Lipińskiego w Lublinie, gdzie pełni funkcję kierownika sekcji fortepianu, prowadzi

klasę fortepianu i nauki akompaniamentu. W latach 1990-1991 był koordynatorem sekcji fortepianu z ramienia CEA na makroregion lubelski. Jest twórcą Regionalnych Przesłuchań Fortepianu Szkół Muzycznych I° w Radzynie Podlaskim.

Pracę pedagogiczną łączy z działalnością artystyczną. Powołał do życia Wieniawski Trio (1982), którego jest kierownikiem artystycznym. Stale współpracuje z orkiestrą Filharmonii Lubelskiej wykonując partie fortepianu, klawesynu, celesty w utworach symfonicznych, kantatowych i oratoryjnych, współpracując z dyrygentami: S. Stulgrosz, Karol Teutsch, K. Missona, K. Penderecki, J. Maksymiuk, A. Natanek, J. Salwarowski, W. Michniewski, T. Bugaj, A. Kreiner, I. Błażkow i inni. Brał udział w Festiwalach: I, II, XII, XIV, XVI, XVIII i XX Nałęczowskie Divertimento, Lubelski Wrzesień Muzyczny 87, 90 i 92, Kameralistów Lubelskich, 1985-1989, VII, VIII i X Zamojskie Dni Muzyki, XVIII Festiwal Skrzypcowy im. G. Bacewicz w Częstochowie. Koncerty Wieniawski Trio w kraju pod auspicjami PFL i KBK. 1987 i 1988 koncerty w Modelowym Centrum Upowszechniania Kultury Muzycznej SPAM w Pałacu w Rybnej. Udział w koncertach organizowanych przez lubelskie koło SPAM. Koncerty dla środowiska akademickiego w Nowej Auli KUL, Auli Uniwersyteckiej UMCS, Sali LTN oraz dla Instytutu Europy Wschodniej w Trybunale Koronnym w Lublinie. Koncerty na Węgrzech, Ukrainie, w Hiszpanii, Bułgarii, Francji, Szwajcarii. Akompaniator od 1972 r. na Ogólnopolskich Przesłuchaniach skrzypiec, instrumentów dętych drewnianych i blaszanych, śpiewu, perkusji oraz na konkursach Młodych Skrzypków w Lublinie. Prawykonania archiwalnych nagrań dla PR *Sonaty na skrzypce i fortepian* W. Sandalewskiego i udział w prawykonaniu i nagraniu radiowym i telewizyjnym Koncertu Kameralnego A. Nikodemowicza.

Współorganizator i prezes Towarzystwa Fryderyka Chopina Koło UMCS.

Nagrody: Złoty Krzyż Zasługi (1986), Nagroda II° Ministra Oświaty i Wychowania (1980), List Gratulacyjny Ministra Kultury i Sztuki (1994). Nagrody rektorskie III, II i I stopnia oraz wiele nagród resortowych i „dyrekcyjnych”.

Ewa Ordyk-Czyżewska

Studia muzyczne odbyła w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Gdańsku w latach 1965-1970. Ukończyła również Podyplomowe Studia Chórmistrzowskie w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy w 1986 r. oraz Podyplomowe Studia Emisji Głosu w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy w 1989 r.

Na UMCS pracuje od 1973 r., 1973 – asystent, 1980 – wykładowca, 1987 – adiunkt, 1993 – adiunkt II°.

Jako dyrygent i animator amatorskiego ruchu chóralnego kierowała zespołami: Akademii Medycznej w Lublinie, Towarzystwa Śpiewaczego „Echo” w Lublinie, Lubelskim Chórem Kameralnym, Chórem Kameralnym Uniwersytetu Gdańskiego.

Występowała w kraju i za granicą, m.in. we Francji, Niemczech, Szwajcarii, Rosji, Czechosłowacji, Bułgarii, Rumunii, Węgrzech.

Zdobyła 11 znaczących nagród i wyróżnień na festiwalach i konkursach chóralnych.

Współpracowała z Państwową Filharmonią im. H. Wieniawskiego w Lublinie, przygotowując partie chóralne do wielu wykonanych muzyki oratoryjnej, kantatowej i operowej.

Za dotychczasową działalność artystyczną otrzymała m.in. odznakę Ministerstwa Kultury i Sztuki „Zasłużony Działacz Kultury”.

Członek Rady Ekspertów ds. Chórów przy Ministerstwie Kultury i Sztuki.

Gabriela Rzechowska-Klauza

Jest rodowitą lublinianką. Gruntowne wykształcenie muzyczne uzyskała w Państwowej Szkole Muzycznej w dwóch specjalnościach: instrumentalistyka (fortepian w klasie prof. M. Dawidowicza) i wychowanie muzyczne (dyrygentura w klasie prof. M. Lewandowskiego – wieloletniego dyrektora Filharmonii Lubelskiej). Studia muzyczne ukończyła w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie, uzyskując dwa dyplomy magistra sztuki: na Wydziale Wychowania Muzycznego w zakresie chóralskiej (dyrygentura w klasie prof. Wita Zawirskiego) oraz na Wydziale Instrumentalnym (organy w klasie prof. Feliksa Rączkowskiego – nestora organistyki polskiej). Po studiach uczestniczyła w kursach mistrzowskiej interpretacji muzyki organowej prowadzonych przez prof. Johanna Wunderlicha, Jeana Regnery i Guy Boveta.

Po ukończeniu pierwszego kierunku studiów pracowała jako pedagog w placówkach szkolnictwa muzycznego Warszawy, Puław i Lublina, prowadząc przedmioty teoretyczne, instrumentalne (fortepian, akordeon, organy) oraz zespoły wokalne.

W latach 1976-1992 prowadziła klasę organów w Państwowej Szkole Muzycznej Stopnia Licealnego im. K. Lipińskiego w Lublinie, a w latach 1982-1997 – klasę organów tzw. specjalnych (kurs wyższy, artystyczny) w Instytucie Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Od 1974 r. pracuje w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej (od 1977 r. na pełnym etacie) na kierunku Wychowanie Muzyczne Wydziału Artystycznego, wykładając dyrygowanie, czytanie partytur oraz akompaniament z improwizacją fortepianową. Obecnie pełni funkcję prodziekana ds. Wychowania Muzycznego tego Wydziału. W

latach 1980-1984 pełniła funkcję kierownika Zakładu Dyrygentury Wokalno-Instrumentalnej. Obecnie kieruje Zakładem Teorii Muzyki.

Gabriela Klauza posiada kwalifikacje artystyczne uzyskane w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie po przewodach artystyczno-naukowych I i II stopnia – w dziedzinie sztuki muzycznej, w zakresie instrumentalistyki.

Obok pracy pedagogicznej G. Klauza stale koncertuje w kraju i za granicą, biorąc udział w ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach muzycznych. Występuje jako solista i kameralista (fortepian, organy, klawesyn). Podczas recitali organowych prezentuje muzykę wszystkich epok na wielkich i małych, współczesnych i zabytkowych instrumentach w ważnych ośrodkach Polski i Europy, m.in. Kraków, Warszawa, Gdańsk, Łódź, Lublin, Lincoln, Londyn, Lund, Aarhus, Schleswig, Bonn, Münster, Trier, Bazylea, Lwów. Nagrała wiele audycji dla rozgłośni radiowych i telewizyjnych w Polsce, Danii i Niemczech. Dokonała szeregu prawykonania muzyki polskiej. Jest inicjatorem, organizatorem i kierownikiem artystycznym wielu edycji koncertów popularyzujących muzykę instrumentalną, wokalną i oratoryjną, m.in. „Dobromiejskie Wieczory Muzyczne”, „Koncerty Organowe KUL”, „Lubelskie Forum Sztuki Współczesnej im. Witolda Lutosławskiego”, Lubelskie Dni Muzyki Organowej. G. Klauza jest autorką wielu artykułów prasowych dotyczących problematyki muzycznej oraz hasła *Fuga* w 5 tomie *Encyklopedii katolickiej* (Lublin 1989).

Urszula Bobryk

Ukończyła szkołę muzyczną w Olsztynie w klasie organów, a następnie uzyskała tytuł magistra sztuki w Akademii Muzycznej w Warszawie. Od 1983 r.

pracuje w Instytucie Wychowania Artystycznego UMCS w Lublinie w zakładzie dyrygentury chóralnej. Stopień adiunkta w zakresie dyrygentury uzyskała w Akademii Muzycznej w Warszawie w 1990 r.

Od czasu ukończenia szkoły średniej była związana z chóralistyką, m.in. pracując jako II dyrygent Chóru Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Od 1985r. jest dyrygentem i kierownikiem artystycznym Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej. Pod jej kierownictwem chór koncertował we Francji, Austrii, Belgii, Włoszech, prezentował *Stabat Mater* K. Szymanowskiego w Wielkiej Brytanii, wykonywał *Chorphantasie* van Beethovena na Międzynarodowym Festiwalu Eurotreff w Stuttgarcie.

W 1990 r. w Ogólnopolskim Turnieju Chórów „Legnica Cantat 21” Chór UMCS pod jej dyrekcją otrzymał nagrodę specjalną „Orcha”. W 1991 r. Chór zdobył I nagrodę na III Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni Religijnej w Rumi. Na Międzynarodowym Konkursie Chóralnym w Repelen wrzesień '92 Chór uzyskał I miejsce, Urszula Bobryk zaś została uhonorowana I nagrodą dyrygentką.

Na zaproszenie Towarzystwa Chopinowskiego w Wiedniu kilkakrotnie koncertowała w Austrii, brała udział w VIII Festiwalu Chopinowskim w Garming. W 1993 r. otrzymała zaproszenie z Hiszpanii do udziału w „I Curso De Interpretacion Musical Juan De Gerra” w Madrycie, gdzie prowadziła zajęcia z dyrygentury chóralnej.

Jej szerokie zainteresowania muzyczne sprawiają, iż szczególną uwagę zwraca na dobór odpowiedniego repertuaru chóralnego, który pozwoliłby na wyeksponowanie wszystkich możliwości wykonawczych chóru mieszanego.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

pracowników Wychowania Muzycznego w latach 1990-1998

prof. szt. muz. Lucjan Jaworski

- Srebrny Krzyż Zasługi

prof. Andrea Jaworska

- Srebrny Krzyż Zasługi

st. wykł. Kazimierz Kopiński

- Medal Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska – 1991
- Odznaka 25-lecia Polonijnego Zespołu LECHICI w Chicago w dowód uznania za ofiarną pracę w krzewieniu polskiej kultury ludowej oraz wdzięczność za serdeczne poświęcenie na rzecz Zespołu – 5 maja 1991
- Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania – 8 czerwca 1995

st. wykładowca Kazimierz Szczebel

- Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania – 1997

adi. Zofia Bernatowicz

- „Zasłużony działacz kultury” – 1997
- Dyplom Polskiego Związku Chórów i Orkiestr „Za wybitną pracę społeczną w amatorskim ruchu muzycznym”
- Medal Wojewody Lubelskiego – „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego”
- Srebrna odznaka PZChIO – 1992
- Srebrna Odznaka „Zasłużony dla Miasta Lublina”
- Srebrny, złoty i brązowy medal w Konkursie Pieśni Chóralnej Katowice 98

adi. Beata Dąbrowska

- „Zasłużony działacz kultury” – 1993
- Srebrny Dyplom na I Konkursie im. F. Mendelssohna w Dautphetal (Niemcy) – 1996
- Srebrna Odznaka Polskiego Związku Chórów i Orkiestr
- Medal Wojewody Lubelskiego – 1997

adi. Elżbieta Krzemińska

- Przyznana przez Prezydenta Miasta nagroda „Zasłużonemu dla Miasta Lublina” – 1991
- Przyznana przez Zarząd Główny PZChIO – Nagroda za wybitną pracę społeczną w amatorskim ruchu muzycznym – 1995
- Nagroda dla najlepszego dyrygenta na Konkursie Chóralnym w Riva del Garda (Włochy) – 1996
- Przyznany przez Ministra Kultury i Sztuki tytuł „Zasłużonego działacza kultury” – 1996

adi. Mariusz Dubaj

- nagroda specjalna Związku Kompozytorów Polskich za „Najlepszy utwór współ-

czesnego kompozytora” podczas XVI Ogólnopolskiego Konkursu Chórów a Cappella – Bydgoszcz 1996

adi. Małgorzata Nowak

- wyróżnienie dyrygentki w V Międzynarodowych Spotkaniach Chóralnych – Chełm 95, 29-30 kwietnia 1995 (Kantylena)
- wyróżnienie dla najlepszego dyrygenta I etapu XVI Ogólnopolskiego Konkursu Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży Szkolnej (Kantylena) marzec 1996
- Srebrny Kamerton dla chóru Kantylena w finale XVI Ogólnopolskiego Konkursu Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży Szkolnej Bydgoszcz '96
- Srebrny Kamerton dla chóru Kantylena w finale XVII Ogólnopolskiego Konkursu Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży Szkolnej – Bydgoszcz '97
- II nagroda dla chóru mieszanego IWA UMCS w V Myślenickim Festiwalu „Kolędy i Pastorałki” 6 stycznia 1996

mgr Dagmara Chylińska

- XVI Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a cappella 1996 r.
- I miejsce i Puchar Kuratora Oświaty w Lublinie – Przesłuchania Wojewódzkie
- I miejsce i Puchar Prezesa Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Lublinie – Przesłuchania Międzywojewódzkie
- XVII Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a cappella 1997 r.
- I miejsce i Puchar Kuratora Oświaty w Lublinie – Przesłuchania wojewódzkie
- I miejsce i Puchar Prezesa Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Lublinie – Przesłuchania Międzywojewódzkie
- Złoty Kamerton (I miejsce) – Finał XVII Ogólnopolskiego Konkursu Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży Szkolnej – Bydgoszcz 1997
- Nagroda Specjalna za najlepsze prawykonanie utworu polskiego na XVII Ogólnopolskim Konkursie Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży Szkolnej (Bydgoszcz 1997)
- Nagroda Specjalna Senatora RP Doroty Kempki dla najlepszego dyrygenta debiutującego na XVII Ogólnopolskim Konkursie Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży Szkolnej – Bydgoszcz 1997
- Srebrna harfa Eola w XX Ogólnopolskim Przeglądzie Uczniowskich Kameralnych Zespołów Muzyki Dawnej „Schola Cantorum” – Kalisz 1998

mgr Monika Mielko

- wyróżnienie dla dyrygenta na Międzynarodowych Spotkaniach Chóralnych w Chełmie – 1995
- Srebrny Dyplom dla Chóru Akademii Medycznej na Międzynarodowym Konkursie Chóralnym w Riva del Garda we Włoszech – 1996
- Brązowy Medal „Zasłużony dla Akademii Medycznej w Lublinie” – 1997

dr Henryk Pogorzelski

- wyróżnienie i nagroda burmistrza miasta Rumii na Ogólnopolskim Konkursie Muzyki Religijnej – 1992
- II miejsce na Ogólnopolskim Konkursie Kolęd w Myślenicach – 1994
- Wyróżnienie na Międzynarodowym Konkursie Kolęd w Myślenicach – 1995

KRONIKA REKTORSKA

2 II rektor Kazimierz Goebel spotkał się z partnerami francuskimi w sprawie działalności Polsko-Francuskiego Studium Zarządzania. Ze strony Wydziału Ekonomicznego w rozmowach udział brali dziekan Jerzy Węclawski i prof. Tadeusz Tokarzewski. 16 II Rektor i prorektor Marian Harasimiuk przeprowadzili rozmowy w sprawie Biblioteki British Council UMCS. Od 22 II na zaproszenie Centrali Polskich Szkół Doksztalających w Ameryce Rektor przebywał w USA w towarzystwie prof. Jana Mazura, dyrektora Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców. Ich pobyt związany był z finałem Olimpiady Wiedzy o Patronce naszego Uniwersytetu. Dla zwycięzców Olimpiady Rektor ufundował dyplomy i narody książkowe. Szerzej na temat Olimpiady, będącej inicjatywą Centrali Polskich Szkół Doksztalających i o wizycie za oceanem w bieżącym numerze. Nieobecnego Rektora zastępował prorektor Harasimiuk. Prowadził on 23 II zebranie w sprawie programu SOCRATES, a 25 II

Zebranie prowadził prof. Marian Harasimiuk

przewodził zebraniu poświęconemu strategii działania naszego Uniwersytetu na lata najbliższe i po roku dwutysięcznym. 26 II prorektor Harasimiuk uczestniczył w posiedzeniu Komisji Wydawniczej, a w godzinach popołudniowych przyjął prof. Ziemowita J. Pietrasia wraz z I sekretarzem Ambasady Chińskiej p. Wanga. Prorektor Harasimiuk uczestniczył też w uroczystościach jubileuszowych prof. Jerzego Kłoczowskiego (KUL), które odbywały się w Lubelskim Towarzystwie Naukowym.

2 III w Sali Senatu odbyło się posiedzenie władz Uczelni, Wydziału Chemii oraz krajowych i zagranicznych uczestników biorących udział w realizowanym na tym Wydziale programie TEMPUS, poświęcone restrukturyzacji programu studiów na tym Wydziale. Wieczorem władze Uniwersytetu podjęły gości uroczystą kolacją w Dworcu Kościuszków. 4 III, już po powrocie Rektora z USA, odbyło się posiedzenie Kolegium Rektorskiego. Po posiedzeniu rektor Goebel przyjmował interesantów, wśród których byli m.in. profesorowie naszego Uniwersytetu: Tadeusz Baszyński, Józef Wojtanowicz, Halina Sawecka, Marian Żukowski, Eugenia Łoch, Tadeusz Kwiatkowski oraz grupa studentów z samorządu UMCS. 6 III rektorzy, władze wydziałów i jednostek odbywali posiedzenie w sprawie nagród i odznaczeń resortowych oraz państwowych dla pracowników Uniwersytetu. Po południu Rektor brał udział w zebraniu sprawozdawczym Yacht Clubu. 16 III Rektor przyjął goszczącego w Lublinie szefa Ogólnopolskiego Komitetu Współpra-

Kierownicy programów TEMPUS prof. Jan Rays i dr Maciej Janiuk

cy Alliance-Française profesora Tadeusza Rylkę. 24 III na zaproszenie koncernu LECLERC profesor Goebel uczestniczył w otwarciu nowego centrum handlowego tej firmy. 28 III rektor Goebel brał udział w uroczystej sesji poświęconej dorobkowi naukowo-badawczemu i dydaktycznemu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, zorganizowanej z okazji 90-lecia tej uczelni. Po południu wyjechał do Warszawy, gdzie przewodniczył posiedzeniu Polskiego Towarzystwa Matematycznego. 31 III Rektor uczestniczył w otwarciu wystawy publikacji naukowych uniwersytetów amerykańskich, zorganizowanej w lubelskim ORWN PAN. 8 IV odbyło się posiedzenie Kolegium Rektorskiego, w którym uczestniczyli przedstawiciele związków zawodowych działających w naszej Uczelni. Było to kolejne spotkanie poświęcone regulacji plac. Po południu rektor Goebel wygłosił dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku wykład „Takie dziwne rachunki”. 14 IV Rektor brał udział w Warszawie w spotkaniu z ministrem edukacji narodowej prof. Mirosławem Handke. 20 IV uczestniczył w Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w warszawskiej SGGW. 24-26 IV Sala Senatu była miejscem obrad Polskiego Forum Akademicko-Gospodarczego, odbywającego się pod hasłem „Gospodarcze i edukacyjne wyzwania społeczeństwa informacyjnego”. Uczestnikom przedstawiono inicjatywy edukacyjne i gospodarcze naszego regionu. Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze jest stowarzyszeniem, podejmującym działalność zmierzającą do porozumienia i współpracy środowisk akademickich i gospodarczych, wspierania procesów modernizacji polskiego szkolnictwa i gospodarki. Swoje cele statutowe Forum realizuje m.in. przez opracowywanie i wyrażanie opinii istotnych dla polskiej edukacji oraz gospodarki, organizowanie seminariów i konferencji, przyznawanie wyróżnień i nagród osobom promującym i podejmującym działalność zgodną ze statutem Forum. Wśród członków założycieli Forum jest rektor naszej Uczelni prof. dr hab. Kazimierz Goebel, funkcję przewodniczącego pełni b. rektor Politechniki Warszawskiej prof. Marek Dietrich. W skład Forum wchodzi rektorzy największych

Zbiorowa fotografia uczestników lubelskiego spotkania Polskiego Forum Akademicko-Gospodarczego

polskich uczelni, dyrektorzy i szefowie najznamienitszych przedsiębiorstw i jednostek gospodarczych. Gościem lubelskiego spotkania był minister edukacji narodowej prof. Mirosław Handke.

EMP

WYSTAWY W LUBELSKIM ORWN PAN

Od 24 do 27 lutego prezentowane były w księgarni ORWN PAN nowości wydawnicze z lat 1997-1998 angielskiej firmy „John Wiley and Sons Ltd.” Wystawa obejmowała tytuły z nauk przyrodniczych, technicznych, dyscyplin związanych z informatyką i komputerami, opracowania z zakresu prawa, finansów, medycyny itp.

W dniach 31marca – 9 kwietnia zorganizowana została wystawa wydawnictw uniwersytetów amerykańskich. Nowości przedstawiały oficyny 11 ośrodków akademickich, m.in. tak znane, jak: Yale University Press, wydawnictwa z Harvard University, Columbia, Princeton czy The MIT Press. Prezentowane pozycje budziły podziw poziomem edytorskim, a dotyczyły takich dziedzin, jak: filozofia, historia, teoria literatury, teatr, architektura, archeologia, choć nie brakowało opracowań z zakresu ekonomii, nauk przyrodniczych czy ścisłych.

Mówi mgr Irena Samonek – kierownik lubelskiego ORWN PAN:

– W ciągu krótkiego czasu zaprezentowaliśmy lubelskiemu środowisku naukowemu kilkaset nowości, dając możliwość bezpośredniego kontaktu z wybranymi autorami czy najnowszymi opracowaniami naukowymi prestiżowych wydawnictw i oficyn. Propozycje nasze zyskały duże zainteresowanie odwiedzających i mimo znacznych cen znalazły nabywców; przede wszystkim z bibliotek miasta i regionu. Sprawdziła się więc oferta bezpośrednich zamówień u wydawców, bez zbędnych opłat manipulacyjnych pobieranych przez pośredników i hurtownie. Obserwując rosnące zainteresowanie klientów, będziemy kontynuować tę formę działalności. Mam nadzieję, że ku zadowoleniu pracowników i studentów lubelskiego środowiska akademickiego.

Propozycje wydawców amerykańskich przeglądają z uwagą: rektor prof. dr hab. K. Goebel i redaktor naczelny „WU” prof. dr hab. Stefan Symotiu

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ BiNoZ

TYTUŁY NAUKOWE

Nominację na stanowisko profesora zwyczajnego otrzymał prof. dr hab. **Józef Bednara**. Zatwierdzenie tytułu naukowego profesora nauk biologicznych uzyskała dr hab. **Renata Śnieżko**.

HABILITACJE

Stopień naukowy doktora habilitowanego (zatwierdzenie przez CK) uzyskał **Krzysztof Grzywnowicz** z Zakładu Biochemii.

KONFERENCJA

Pracownicy Zakładu Biochemii uczestniczyli w międzynarodowej konferencji „Plasma Membrane Redox Systems '98” w Antwerpii (Belgia) – mgr **Anna Wilkołazka** (prezentacja ustna), mgr **Magdalena Jaszek**, mgr **Marzanna Paźdzloch** i mgr **Monika Fink-Boots** (postery).

WIZYTA PROF. ANDRZEJA KĘSIKA

W semestrze letnim 1997/1998 gościł w Instytucie Nauk o Ziemi UMCS prof. dr **Andrzej Kęsik**. Profesor jest absolwentem geografii UMCS. W latach 1952-1964 pracował w Katedrze Geografii Fizycznej UMCS, gdzie w 1960 r. obronił pracę doktorską. Następnie przeniósł się do tworzonej wtedy Katedry Kartografii. Jest prekursorem problematyki fotointerpretacyjnej w naszym Uniwersytecie. Założył pracownię fotointerpretacyjną i fotograficzną. W czasie pracy w UMCS działał w Polskim Towarzystwie Geograficznym, gdzie pełnił funkcję sekretarza Zarządu Oddziału oraz wygłosił 17 odczytów na tradycyjnych czwartkowych posiedzeniach naukowych Oddziału.

W 1970 roku wyjechał do Kanady. Pracował tam na Uniwersytecie Waterloo na stanowisku profesora. Od roku jest na emeryturze.

W czasie tegorocznego pobytu w Lublinie prowadził konwersatorium dla studentów kierunku geografia. Tematem zajęć była geografia Kanady. Poruszał zagadnienia obejmujące zarówno geografii regionalną, jak i problemy geografii ekonomicznej, geomorfologii oraz ochrony środowiska tego kraju. Wygłosił też (23 kwietnia br.), w ramach PTG, odczyt „Środowisko przyrodnicze Kanady: ocena stanu i zmian”.

Problematyka poruszana na konwersatorium i odczyt PTG pozwoliła poznać, zarówno studentom, jak i pracownikom UMCS, aktualne zagadnienia dotyczące Kanady.

SESJA POLARNA

12-13 grudnia 1997 tradycyjnie jak co roku odbyła się Sesja Polarna na temat: „Rzeźba, współczesne procesy morfogenetyczne i problemy zmian środowiska obszarów polarnych”. Sesja została zorganizowana staraniem Zakładu Geomorfologii Instytutu Nauk o Ziemi UMCS oraz Komisji Zmarzlinozawstwa Komitetu Badań Polarnych PAN. Wzięło w niej udział 97 osób z ośrodków krajowych, reprezentujących: Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Gdański, Instytut Oceanologii PAN w Sopocie, Uniwersytet Jagielloński, Wyższą Szkołę Morską w Gdyni, Instytut Nauk Geologicznych PAN w Krakowie, Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Kielcach, Instytut Geografii i Zagospodarowania Przestrzennego PAN w Krakowie, Akademię Rolniczą w Lublinie oraz, oczywiście, nasz Uniwersytet. Przybyli także, współpracujący z UMCS od lat, naukowcy z Instytutu Biologii Morza w Murmańsku oraz Instytutu Archeologii Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie.

W trakcie Sesji przedstawiono 23 referaty i komunikaty oraz 3 postery opracowane na podstawie badań prowadzonych w różnych częściach strefy polarnej północnej i południowej. Odbyły się również otwarte zebrania: Komisji Zmarzlinozawstwa KBP, (Komitet Narodowy International Permafrost Association) oraz Zarządu Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich.

Z okazji Sesji Polarnej opracowano zbiór streszczeń wszystkich zgłoszonych referatów i komunikatów. Pełne teksty, w angielskiej wersji językowej, ukażą się niebawem w kolejnym tomie Wydawnictwa UMCS *Wyprawy Geograficzne na Spitsbergen*.

WYDZIAŁ CHEMII

TYTUŁY NAUKOWE

17 kwietnia prezydent Aleksander Kwaśniewski nadał dr. hab. **Jackowi Goworkowi** prof. nadzw. UMCS tytuł naukowy profesora nauk chemicznych (decyzją Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych z 2.03.1998)

DOKTORATY

Rada Wydziału Chemii nadała 27 kwietnia stopień doktora nauk chemicznych: mgr **Agnieszce Sworskiej** z Zakładu Radiochemii i Chemii Kolloidów; promotor prof. dr hab. Jerzy Szczypa; mgr **Krzysztofowi Nieszporakowi** z Zakładu Chemii Teoretycznej; promotor prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski; mgr **Sławomirowi Michałkiewiczowi** z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach; promotor prof. dr hab. Jan Małyżko

TEMPUS NA CHEMII

W dniach 28 luty – 3 marca na Wydziale Chemii przebywała grupa naukowców polskich i zagranicznych oraz przedstawiciele polskich zakładów przemysłowych, współpracujących przy dwóch 3-letnich projektach realizowanych w UMCS w ramach międzynarodowego programu TEMPUS, obu na Wydziale Chemii UMCS.

Pierwszy z nich nosi tytuł *Reorganizacja studiów chemicznych* (S-JEP-12228-97) i z pracownikami naukowymi Uniwersytetu nad jego realizacją pracują partnerzy z ośrodków naukowych Polski, W. Brytanii, Szwecji, Włoch, Francji; do tej grupy włączeni są także przedstawiciele przemysłu (Zakłady Azotowe Puławy, Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach oraz Huta Szkła „Bioglas” z Białegostoku). Celem tego projektu jest przebudowa 5-letnich studiów magisterskich na kierunku „chemia” prowadzonych przez Wydz. Chemii UMCS na system studiów dwustopniowych – studia licencjackie i następujące po nich studia magisterskie. Główne zamierzenia projektu obejmują takie prace i działania, jak: zmiany w programie nauczania, wprowadzenie systemu punktowego ECTS, szkolenie kadry nauczycieli akademickich, przygotowanie materiałów dydaktycznych, zestawu publikacji, sprzętu, oprogramowania oraz podjęcie współpracy z przemysłem i jednostkami pozauczelnianymi, gdzie organizowane będą zajęcia laboratoryjne i praktyki studenckie. Osobą odpowiedzialną za realizację projektu jest prof. dr hab. **Jan Rayss** (Wydz. Chemii UMCS – tel. 537 55 73).

Drugi z projektów zatytułowany został *Program kształcenia nauczycieli nauk przyrodniczych* (S-JEP-12224-97); z ramienia UMCS jego koordynatorem jest dr **Maciej Janluk** (tel. 533 33 48). W realizacji projektu uczestniczą także europejskie uczelnie i ośrodki naukowe, ze strony polskiej poza uniwersytetami udział biorą wytypowane wyższe szkoły pedagogiczne. Celem projektu jest wprowadzenie dwustopniowego systemu studiów w kształceniu nauczycieli dwóch lub więcej przedmiotów z nauk przyrodniczych: fizyki, chemii, biologii i geografii. System ten współgra z przygotowywaną reformą polskiej oświaty, zaproponowaną ostatnio przez MEN.

Główne zamierzenia projektu obejmują prace nad wprowadzaniem zmian w programach nauczania, także wprowadzenie systemu punktowego ECTS, prowadzenie szkoleń nauczycieli akademickich, przygotowanie odpowiednich pomocy oraz materiałów dydaktycznych, sprzętu, oprogramowania itp.

GOŚCIE

23-30.04. na zaproszenie prof. Piotra Staszczuka Wydział gościł prof. **Erica Robensa** z Uniwersytetu w Mainz (Niemcy).

16-19.04 gościem WCh oraz programu TEMPUS, koordynowanego przez prof. J. Rayssa, był dr **Michael Gagan** – przewodniczący sekcji dydaktycznej Federacji Europejskich Towarzystw Chemicznych. W czasie pobytu wygłosił wykłady: „Quality assurance, curriculum development and graduate employment” i „Present situation and future trends of chemical education in Europe” dla społeczności akademickiej uniwersytetu. Gospodarzami spotkania byli prof. Jan Rayss (Wydział Chemii) oraz prof. Jan Szynal (Wydział Mat.-Fiz.). 23-25.04. gościł prezez ZG PTChem. prof. **Jerzy Konarski**, który wygłosił wykłady: „Współczesna spektroskopia rowibracyjna – dlaczego musimy zmieniać model cząsteczeki”, „Ranking naukowy, impact factor, scientometria – czy to potrzebne”.

WYJAZDY

Mgr **Barbara Charnas**, Francja, 04.02-31.07, mgr **Ryszard Siembida**, Węgry, 1.02-28.02, mgr **Ewa Skwarek**, Wielka Brytania, 10.03-15.03, dr **Władysław Janusz**, Wielka Brytania, 10.03-15.03, prof. dr hab. **Jerzy Szczypa**, Austria, 26.04.-29.04, dr **Maciej Janluk**, Czechy, 29.04, mgr **Anna Zabińska**, USA, 2.05-16.05, mgr **Kamil Dziuba**, Niemcy, 4.05-30.06.

KONFERENCJA

W dniach 28.04-3.05 odbyła się w Sułcu VIII Ogólnopolska Szkoła Chemii Wiosna '98 nt.: „W poszukiwaniu celu, sensu i prawdy”. Organizatorzy: Studenckie Koło Naukowe Chemików Wydziału Chemii UMCS w Lublinie i Akademickie Stowarzyszenie Studentów Chemii.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

DOKTORATY

7.01 – mgr **Doroty Gał**, „Integracja kształcenia literackiego i kulturalnego na lekcjach związanych z twórczością Fryderyka Chopina”. Promotor: prof. dr hab. Janusz Plisiecki, recenzenci: prof. dr hab. Alina Aleksandrowicz, prof. dr hab. Maria Przychodzińska-Kaciczak, Akademia Muzyczna w Warszawie.

2.01 – mgr **Sławomira Myka**, „Drukarnia Akademicka w Zamościu i jej dorobek edytorski”. Promotor: prof. dr hab. Stefan Nieznanowski, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Paulina Buchwald-Pelcowa, UW, prof. dr hab. Bartłomiej Szyndler, WSP w Częstochowie.

18.02 – mgr **Jerzego Denecki**, „Mecenat literacki Firliejów XVI-XVII w.” Promotor: prof. dr hab. Stefan Nieznanowski, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Jan Okoń, UŁ, prof. dr hab. Ryszard Szczygiał, UMCS.

15.04 – mgr **Grzegorza Kurplanowicza**, „Ukraińcy na Chełmszczyźnie i Podlasiu Południowym w dwudziestolecie międzywojennym (1918-1939)”. Promotor: prof. dr hab. Tadeusz Radzik, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Tomaszewski, UW, dr hab. Zbigniew Zaporowski, UMCS.

15.04 – mgr **Mariusza Korzeniowskiego**, „Działalność Centralnego Komitetu Obywatelskiego Królestwa Polskiego na Białorusi w latach 1915-1918”. Promotor: prof. dr hab. Marek Mądziak, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Mieczysław Tanty, UW, prof. dr hab. Jan Lewandowski, UMCS.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

DOKTORATY

26.02 odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Doroty Pankowskiej** z Zakładu Pedagogicznego Kształcenia Nauczycieli UMCS. Temat: *Wzorce kobiecych i męskich ról społecznych w podręcznikach dla klas początkowych*. Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Konarszewski, recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Janowski, prof. dr hab. Maria Chodkowska.

26.02 odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Danuty Kaproń** z Zakładu Pedagogicznego Kształcenia Nauczycieli UMCS. Temat: *Kształcenie nauczycieli szkół elementarnych w Kanadzie w latach 1945-*

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

1989. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Kucha, recenzenci: prof. dr hab. Lech Mokrzecki, dr hab. Tadeusz Jalmużna, prof. Uniwersytetu Łódzkiego.

HABILITACJE

Decyzją Centrum Komisji do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych z 23 lutego 1998 r. dr **Jan Hudzik** z Zakładu Teorii Upowszechniania Kultury UMCS uzyskał tytuł doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie filozofii.

WYJAZDY

10-15 lutego 1998 r. w Sankt Petersburgu przebywali: prof. dr hab. **Marlan Ochmański**, dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS oraz prof. dr hab. **Ryszard Kucha**. Celem wizyty była ocena stanu dotychczasowej współpracy opartej na podpisanej wcześniej umowie bilateralnej, przeanalizowanie najważniejszych kierunków wymiany naukowej, wydawniczej oraz dydaktyczno-metodycznej i ustalenie tematyki dalszych wspólnych działań. Poandto prof. dr hab. Marian Ochmański wygłosił wykłady dla studentów i pracowników naukowych, prowadził seminaria magisterskie i doktorskie oraz konsultacje w sprawach doktoratów w Katedrze UNESCO Rosyjskiego Pedagogicznego Państwowego Uniwersytetu im. A.I. Herzena w Sankt Petersburgu. Prof. dr hab. Ryszard Kucha wygłosił wykład oraz spotkał się z samorządem studenckim. W ramach współpracy została zorganizowana międzynarodowa (wspólna) konferencja naukowa na temat: „Możliwości i bariery reform edukacyjnych na poziomie wyższym” w Kazmierzu Dolnym nad Wisłą w dniach 18-20 maja 1998 r. W konferencji wzięli udział również pracownicy naukowcy z Katedry Pedagogiki Uniwersytetu Lwowskiego im. I. Franki (Ukraina).

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DOKTORATY

17.02 odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Małgorzaty Stefanluk**, „Teoria elit Vilfreda Pareta”. Promotor: dr hab. Antoni Pieniążek prof. nadzw. UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Jan Malarczyk, prof. dr hab. Stanisław Kaźmierczyk, UW. Rada Wydziału uchwałą z 4.03 nadała p. Małgorzacie Stefanluk stopień doktora nauk prawnych.

18.03 odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Roberty Sawuły**, „Samodzielność prawna samorządu terytorialnego”. Promotor: dr hab. Ludwik Żukowski prof. nadzw. UMCS, recenzenci: dr hab. Elżbieta Ura, Filia UMCS, dr hab. Roman Hauser prof. nadzw. UAM. Uchwałą z 1 kwietnia 1998 r. p. Robert Sawuła otrzymał stopień doktora nauk prawnych.

KONFERENCJA

26-29.02 odbyła się konferencja „Polska lat 90. Przemiany państwa i prawa. cz. II”, zorganizowana przez Wydział Prawa i Administracji UMCS przy udziale Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (Lublin-Kazimierz). Konferencja była poświęcona już dokonanym i aktualnie prowadzonym reformom systemu prawnego w Polsce. Celem była próba spojrzenia na całość dotychczasowych reform, ich ocena, a także określenie potrzeb. Obrady były prowadzone w sekcjach: Zagadnienia administracji i prawa publicznego; Zagadnienia prawa cywilnego; Zagadnienia prawa karnego; Zagadnienia historii i teorii państwa i prawa. W konferencji, obok pracowników naszego Wydziału udział wzięła delegacja Wydziału Prawa Uniwersytetu w Mińsku Białoruskim: prof. prof. **A.A. Gołowko**, **W.N. Godunow**, **W.M. Chomicz**. Wygłoszono trzydzieści referatów.

WYJAZD DO FRANCJI

W lutym i marcu 1998 r. przebywały z wykładami we Francji w Uniwersytecie w Dijon: prof. dr hab. **Maria Poźniak-Niedzielska** i dr **Bogumiła Przewoźnik**.

NAGRODA

13.03 w siedzibie Wydawnictwa Przeglądu Prawa Handlowego w Warszawie odbyło się uroczyste wręczenie

nagród laureatom konkursu zorganizowanego przez „Przegląd Prawa Handlowego” na najlepsze prace magisterskie z zakresu prawa handlowego obronione w roku akademickim 1996/1997. Laureatką III nagrody została mgr **Agnieszka Wojnarowicz** za pracę „Reklama porównawcza na tle prawa polskiego i niemieckiego” napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Marii Poźniak-Niedzielskiej, kierownika Zakładu Prawa Gospodarczego i Handlowego (Instytut Prawa Cywilnego) UMCS.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

DOKTORATY

W roku akademickim 1997/1998 tytuł doktora otrzymali:

3.12.97 – dr **Tomasz Wach**, „Osobowość społeczna abiturientów wybranych szkół podstawowych miasta Lublina”. Promotor: prof. dr hab. Marian Filipiak, recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Tyszka, prof. dr hab. Stanisław Kosiński.

10.12.97 – dr **Katarzyna Gurczyńska**, „Metafizyczne tezy »Traktatu logiczno-filozoficznego« L. Wittgensteina”. Promotor: prof. dr hab. Wojciech Sady, recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Szymura, prof. dr hab. Jacek Pańcizek.

10.12.97 – dr **Artur Koterski**, „Weryfikacjonistyczne kryteria demarkacji w filozofii nauki Koła Wiedeńskiego”. Promotor: prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski, recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Sady, prof. dr hab. Zdzisław Cackowski.

7.01.98 – dr **Andrzej Ostrowski**, „Egzystencjalna podstawa rzeczywistości historycznej w filozofii historii Mikołaja Aleksandrowicza Bierdajewa”. Promotr: prof. dr hab. Zdzisław Czarnecki, recenzenci: prof. dr hab. Cezary Wodziński, prof. dr hab. Stanisław Jedynak.

18.03.98 – dr **Wojciech Misztal**, „Marii Osowskiej koncepcja socjologii moralności”. Promotor: prof. dr hab. Józef Styk, recenzenci: prof. dr hab. Maria Libiszowska-Zótkowska, prof. dr hab. Janusz Mariański.

18.03.98 – dr **Krzysztof Killan**, „Poznanie teoretyczne i jego status w ujęciu K.R. Poppera”. Promotor: prof. dr hab. Andrzej Zachariasz, recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski, prof. dr hab. Tadeusz Kwiatkowski.

1.04.98 – dr **Jacek Lejman**, „Antropogeneza i kulturogeneza według Desmonda Morrisa”. Promotor: prof. dr hab. Stefan Symotiuik, recenzenci: prof. dr hab. Józef Bańka, prof. dr hab. Stanisław Jedynak.

1.04.98 – dr **Maciej Rajewski**, „Alfreda Reginalda Radcliffe-Browna koncepcja badania społeczności pierwotnych”. Promotor: prof. dr hab. Mariola Flis, recenzenci: prof. dr hab. Zdzisław Mach, prof. dr hab. Marian Filipiak.

29.04.98 – dr **Andrzej Pogorzałek**, „Wolność w Kościele katolickim według Hansa Künga”. Promotor: prof. dr hab. Marian Filipiak, recenzenci: prof. dr hab. Maria Libiszowska-Zótkowska, prof. dr hab. Władysław Pałubicki.

6.05.98 – dr **Marta Komorska**, „Dzieci i młodzież niepełnosprawna w rodzinie i społeczeństwie. Analiza socjologiczna pamiętników”. Promotor: prof. dr hab. Maria Libiszowska-Zótkowska, recenzenci: prof. dr hab. Antonina Ostrowska, prof. dr hab. Mirona Ogrzyko-Wiewiórowska.

6.05.98 – dr **Waldemar Pycka**, „Próba uzasadnienia metafizologii”. Promotor: prof. dr hab. Tadeusz Kwiatkowski, recenzenci: prof. dr hab. Stefan Sarnowski, prof. dr hab. Stanisław Jedynak

WYDZIAŁ POLITOLOGII

KONFERENCJA SAMORZĄDOWA

16-17.03 na Wydziale Politologii odbyła się konferencja naukowa pod tytułem „Administracja publiczna w Polsce - wyzwania edukacyjne” zorganizowana przez Development Alternatives, Inc. (DAI), Centrum Studiów nad Rosją i Europą Środkowo-Wschodnią Rutgers University of New Jersey (RU) wraz z Zakładem Samorządów i Polityki Lokalnej Wydziału Politologii UMCS (WP UMCS).

Uczestników konferencji powitał rektor UMCS prof. dr hab. **Kazimierz Goebel**. Następnie głos zabrali przedstawiciele zagranicznych instytucji zaangażowanych w proces wspierania reform ustrojowych w Polsce: **William M. Frej** (United States Agency for International Development), prof. **Joanna Regulska** (RU) i **Miroslaw Grochowski** (DAI).

Część merytoryczną obrad rozpoczęto od dyskusji panelowej zatytułowanej „Reforma państwa - aktualne problemy, nadchodzące wyzwania”. Wprowadzenia do niej dokonali: prof. **Jerzy Regulski** (przewodniczący Komisji ds. Reform Ustrojowych Państwa), dr **Elżbieta Hibner** (doradca Prezesa Rady Ministrów), **Bohdan Marciniał** (dyrektor Departamentu Administracji Publicznej MSWiA), dr **Włodzisław Puzyna** (poseł klubu UW, rektor Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Szczecinie). Przedstawili oni podstawowe cele, uwarunkowania i bariery dokonywanego procesu decentralizacji państwa i reformy ustroju samorządu terytorialnego.

W czasie sesji popołudniowej odbyła się dyskusja panelowa na temat „Tworzenie programów nauczania w zakresie administracji publicznej w Polsce. Doświadczenia i bariery rozwoju”. Przed dyskusją referaty wprowadzające wygłosili: prof. **Bronisław Ziemlanin** (WSAP w Szczecinie), prof. **Barbara Kurdycka** (rektor Szkoły Samorządu Terytorialnego w Białymstoku), prof. **Kryszyna Płaza** (rektor Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Łodzi), dr **W. Puzyna** (rektor WSAP w Szczecinie), dr hab. **Stanisław Michałowski** (kierownik Zakładu Samorządów i Polityki Lokalnej WP UMCS). W referatach i dyskusji podkreślano, że główną przesłanką tworzenia nowych szkół i specjalności jest konieczność przygotowania nowych elit dla zrealizowania wizji państwa obywatelskiego, jak również wysokiej klasy urzędników dla administracji publicznej.

W drugim dniu sesja przedpołudniowa poświęcona była „Kształtowaniu programów studiów w szkołach administracji publicznej”. Zaprezentowane zostały programy studiów: WSAP w Szczecinie (dr **Bazyll Baran** i mgr **Ryszard Strzelecki**), Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej - Akademii Ekonomicznej w Krakowie (mgr **Marek Benio**), Zakładu Samorządów i Polityki Lokalnej WP UMCS (dr **Agnieszka Pawłowska**). Zwrócono uwagę na specyfikę programów studiów wymienionych uczelni z przewagą zagadnień prawnych (WSAP), ekonomicznych (MSAP-AE), politologicznych (WP UMCS).

Ostatnia część konferencji miała na celu dyskusję nad koncepcją nauczania przedmiotu „Wprowadzenie do administracji publicznej”. O tym, jak może być ten przedmiot wykładany, mówili przedstawiciele: WSAP w Szczecinie prof. **Jolanta Zleziula**, MSAP-AE w Krakowie mgr **M. Benio**, Rutgers University prof. **J. Regulska** i **Ann Graham**, Zakładu Samorządów i Polityki Lokalnej WP UMCS dr **Jullita Agnieszka Rybczyńska** i SST w Białymstoku prof. **B. Kurdycka**.

W czasie konferencji przyjęto ustalenia dotyczące m.in. opracowania i publikacji podręczników: „Wstęp do nauki o administracji publicznej” (WSAP Szczecin i WP UMCS Lublin) oraz „Wprowadzenie do ekonomiki sektora publicznego” (MSAP AE Kraków).

INTEGRACJA EUROPEJSKA

20.03 w ramach programu TEMPUS odbyła się na Wydziale Politologii dyskusja panelowa prowadzona przez prof. zw. dr hab. **Jacka Pietrasia**, kierownika Zakładu Stosunków Międzynarodowych, na temat „Integracji europejskiej”. W spotkaniu uczestniczyli dr **Janice Bell** (University of Sussex, WB), prof. **Aristide Canepa** (University of Genova, Włochy), prof. **Gaelle Ducarme** (Free University of Brussels), prof. dr hab. **Ryszard Herbut** (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr **Christian Joly** (University at Aix-en-Provence, Francja), prof. **Harry Papatotriou** (Panteion University at Athens, Grecja), prof. dr hab. **Grażyna Ulicka** (Uniwersytet Warszawski), prof. dr **G. Winckler** (University of Vienna, Austria).

DZIEŃ OTWARTY

28.03 „Dzień Otwarty” Wydziału Politologii poprowadziła prodziekan do spraw studenckich dr hab. **Alicja Wójcik**. Podane zostały informacje dotyczące siedziby

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

i historii Wydziału, jego miejsca w strukturze Uniwersytetu, zasad rekrutacji i trybu studiów, istniejących tu kół naukowych, dostępności stypendiów i zakwaterowania w domach studenckich, możliwości wyboru specjalności (społeczno-ustrojowa, stosunków międzynarodowych, dziennikarstwo, samorząd i polityka lokalna). Spotkanie trwało kilka godzin i spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem ze strony uczniów klas maturalnych.

DYSKUSJE PANELOWE

20.04 w siedzibie Wydziału (Plac Litewski 3) w Auli im. Daszyńskiego odbyła się dyskusja panelowa pod hasłem „Sprawny samorząd – silna Polska”, zorganizowana przez Legię Akademicką. W spotkaniu uczestniczyli **Jan Zamojski** (Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne), **Jarosław Kalinowski** (Polskie Stronnictwo Ludowe), **Bogusław Kowalski** (Komitet Obrony Integralności Polski) i **Lech Jęczynek** (Ruch dla Rzeczypospolitej).

WYJAZDY NAUKOWE

13-15.03 dr hab. **Zbigniew Hołoda**, prof. UMCS (kierownik Zakładu Praw Człowieka WP) wziął udział w zorganizowanym w Londynie przez Interights seminarium na temat wolności słowa w debacie publicznej.

Od 5 do 18.04 dr **Bożena Dzielidok** z Zakładu Systemów Politycznych uczestniczyła w wyjeździe naukowym do Stanów Zjednoczonych; od 1 do 29.04 dr **Krzysztof Iwańczuk** (Zakład Stosunków Międzynarodowych) przebywał na Uniwersytecie Aix-en-Provence (Francja) w ramach program TEMPUS, w celu przygotowania nowego cyklu wykładów fakultatywnych „Europejska przestrzeń geopolityczna”.

Dr **Agata Ziętek** (Zakład Stosunków Międzynarodowych) w czasie wyjazdu do Genui (20.04-18.05) przygotowywała wykłady obowiązkowe pt. „Międzynarodowe stosunki kulturalne”.

W ramach współpracy Zakładu Samorządów i Polityki Lokalnej WP UMCS i Centrum Studiów nad Rosją i

Europą Środkowo-Wschodnią Uniwersytetu Rutgers (Stany Zjednoczone) dr hab. **Stanisław Michałowski** i dr **Andrzej Miszczuk** w dniach 24.04-2.05 byli gośćmi Centrum. W ramach wyjazdu zapoznawali się z funkcjonowaniem Centrum.

SPOTKANIA SSP ONZ

Lubelskie Koło Studenckiego Stowarzyszenia Przyjaciół ONZ 21.04 zorganizowało w siedzibie Wydziału Politologii dyskusję pt.: „Na styku dwóch kultur – polityka rosyjska i chińska w rejonie Azji Centralnej”.

WYKŁADY MONOGRAFICZNE

W ramach programu TEMPUS na WP 21-24.04 prof. **Harry Pappasotiriou** z Panteion University (Ateny) prowadził wykłady pt. „European Security Problems”.

Między 25 i 29. 05 prof. **Ulrich Sedelmeier** z Uniwersytetu w Sussex (Wielka Brytania) wygłosił cykl wykładów pod wspólnym tytułem „European Integration”.

UMCS W OFENSYWIE TARGOWEJ

w kraju

i za granicą

Marzec 98 roku był dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej miesiącem prezentacji w organizowanych na terenie całego kraju promocjach edukacyjnych wyższych Uczelni. Uniwersytet wziął udział w targach Edukacyjnych 98 w Lublinie i w Toruniu od 3 do 6 marca oraz w Międzynarodowych Targach Akademia 98 w Gdańsku od 19 do 21 marca. Przedstawicielkami Uczelni były pracownice Działu Toku Studiów.

Uczelnia przygotowała dla tegorocznych maturzystów szeroką ofertę studiów, na którą składa się 51 specjalności na 25 kierunkach studiów. Największym zainteresowaniem cieszył się Wydział Pedagogiki i Psychologii, a w szczególności kierunek: psychologia, Wydział Prawa i Administracji oraz Wydział Ekonomiczny. Nie słabnie zainteresowanie młodzieży neofilologami, z wyróżnieniem filologii angielskiej i germańskiej.

Udział UMCS w Targach toruńskich i gdańskich był miło przyjęty przez organizatorów i odwiedzających stoiska. Bogactwo materiałów reklamowych i sposób prezentacji Uczelni budziły ogólne zainteresowanie kandydatów. Uniwersytet, przyjmując zaproszenie do udziału w targach tak odległych od Lublina, miał na celu przede wszystkim trafić do swojej oferty do jak najszerszego grona maturzystów. Studia w naszej Uczelni przeznaczane są bowiem nie tylko dla kandydatów z regionu, ale dla wszystkich tych, którzy chcą poznać naszą społeczność akademicką i spędzić kilka lat nad Bystrzycą.

Marzena Widomska

17 marca wróciła z Wiednia ekipa uniwersytecka, biorąca udział w Międzynarodowych Targach Edukacyjnych BEST '98. Impreza ta, odbywająca się między 12 a 15 marca, zgromadziła szkoły wyższe, pomaturalne i uniwersytety z całej niemal Europy oraz instytucje edukacyjne z USA, Australii i Nowej Zelandii. W tym roku głównym hasłem Targów było pytanie: „Matura i co dalej?”

Młodzież klas maturalnych, licznie odwiedzająca wiedeńską halę, gdzie zorganizowano Targi, mogła na miejscu zasięgnąć porady psychologicznej, pedagogicznej i na tej podstawie podjąć decyzję o dalszej edukacji. A przedstawiana oferta była bardzo szeroka. Swoje stoiska miały międzynarodowe programy Unii Europejskiej, uczelnie i uniwersytety z Niemiec, Austrii, Grecji, Francji, W. Brytanii. Przygotowano specjalistyczną ofertę edukacyjną dla kobiet, było bardzo dużo propozycji ze szkół pomaturalnych i zawodowych. Stoiska miały uczelnie i szkoły wojskowe, informatyczne, medyczne i artystyczne.

Na Targi przyjeżdżali maturzyści i uczniowie starszych klas licealnych; wśród nich spora grupa młodzieży polonijnej. Na stoisku UMCS mogli uzyskać informacje o studiach w naszej uczelni oraz na terenie całej Polski. Podobnie jak w kraju młodzież zainteresowana była studiami neofilologicznymi, informatyką i studiami ekonomicznymi. Część osób pytała o szkolnictwo artystyczne, studia podyplomowe i doktoranckie.

Naszą ekipę odwiedził Ambasador RP w Wiedniu prof. dr hab. Jan Barcz (jest on absolwentem Wydz. Prawa i Administracji UMCS). Dzięki otrzymanym od nas materiałom i informacjom mógł zapoznać się z obecnym stanem macierzystej Uczelni, zdobyć wiadomości na temat szkolnictwa wyższego w Polsce oraz przypomnieć sobie Lublin

Trochę popsuła nam pobyt w Wiedniu zła pogoda. Ale nawet padający deszcz ze śniegiem nie przeszkadzał w promocji Uniwersytetu. Na wieczorne spacerki udawaliśmy się zaopatrzeni w firmowe parasole uniwersyteckie

Tradycyjnie bardzo serdecznie chcemy podziękować lubelskim firmom i instytucjom za przekazane nam do Wiednia upominki i prezenty, które wzbogaciły naszą ofertę edukacyjną. W tym roku były to: Biuro Promocji Urzędu Miejskiego w Lublinie, dyrektor Józef Schodziński z Lubelskich Zakładów Przemysłu Spirytusowego i Drożdżowego POLMOS, Prezesi: Dariusz Marek z Lubelskiej Spółdzielni Pracy Przemysłu Spożywczego SOLIDARNOŚĆ i Marek Różycki z GLORII.

EMP

W sprawie konferencji naukowych

W poprzednim numerze „WU” przedstawiliśmy projektowane w różnych Wydziałach konferencje naukowe na rok 1998. W najbliższym numerze zamieścimy zweryfikowany i uzupełniony plan konferencji (tj. te, które uzyskały środki konieczne do ich realizacji).

Red.

NASZA PATRONKA

W roku jubileuszowym 100-lecia odkrycia przez Marię Curie-Skłodowską polonu i radu na całym świecie i w Polsce odbywają się liczne imprezy z tej okazji. Redakcja „Wiadomości Uniwersyteckich” wprowadza od bieżącego numeru stałą rubrykę, w której – w miarę możliwości – odnotowywać będziemy dokonania z tej okazji. Jako pierwsza inicjatywę upamiętniającą życie i działalność naszej Wielkiej Rodaczki podjęła Polonia w USA.

WIZYTA GOŚCI Z UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

Na zaproszenie Centrali Polskich Szkół Doszktałających w Ameryce przybyli do Stanów Zjednoczonych przedstawiciele Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie rektor prof. dr hab. Kazimierz Goebel oraz dyrektor Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców prof. dr hab. Jan Mazur.

24 lutego goście oraz prezes Centrali PSD w Ameryce Jan Woźniak zostali przyjęci przez prezesa Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku Josepha E. Gore. Na spotkaniu tym byli również obecni przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej w Warszawie, wiceminister prof. Jerzy Zdrada, naczelnik ds. Polonijnej Oświaty mgr Elżbieta Bober, przedstawiciel Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Marek Konopczyński, radca

Ambasady RP w Waszyngtonie prof. Andrzej Rabczenko i inni.

Zaproszeni goście uczestniczyli w koncercie „THE MUSIC GALLERY” na żywo transmitowanym przez WNYC 93.9 w wykonaniu The Laurel Trio, Sunghae Anna Lim – violin, Amy Levine Tsang – cello, Dena Levive – piano.

Po koncercie w bardzo przyjemnej atmosferze rozmawiano na tematy związane z nauką, sztuką.

W następnych dniach rektor prof. dr hab. Kazimierz Goebel odwiedził ośrodki i instytucje współpracujące z UMCS w Lublinie między innymi Lock Haven University, University of New York Geneseo, gdzie wygłosił cykl odczytów i wykładów matematycznych.

Prof. dr hab. Jan Mazur odwiedził amerykańską Częstochowę, gdzie spotkał się z jej założycielem, ojcem M. Zembruskim. Złożył wizytę w kilku ośrodkach akademickich, prowadzących badania polonijno-slawistyczne. W Rutgers University spotkał się z prof. Geraldem Pirog z Department of Slavic Languages oraz z prof. Przemysławem Turkiem. Odwiedził także Department of Slavic Languages przy Columbia University w Nowym Jorku, gdzie spotkał się z prof. A. Frajlich Zajac oraz Polską Szkołą Doszktałającą im. Adama Mickiewicza w Passaic.

Dnia 1 marca rektor prof. Kazimierz Goebel oraz prof. Jan Mazur uczestniczyli w konferencji i uroczystości poświęconej Marii Curie-Skłodowskiej, zorganizowanej przez Centralę PSD w Ameryce. Podczas tego uroczystego spotkania goście wręczyli nagrody i dyplomy zwycięzcom „Konkursu wiedzy o Marii Curie-Skłodowskiej”.

Jan Woźniak
Prezes Centrali PSD w Ameryce

Bieżący rok szkolny polonijna oświata w Ameryce obchodzi pod hasłem: Roku Marii Skłodowskiej-Curie. Z taką inicjatywą już w maju ubiegłego roku wyszli profesor Stanisław Gross z Polskiego Instytutu Naukowego w Nowym Jorku i przewodniczący Komisji Oświatowej Kongresu Polonii Amerykańskiej dr Edmund Osysko, wygłaszając stosowny referat na V Zjeździe Polonijnych Nauczycieli i Działaczy Oświatowych, który odbył się na Columbia University w Nowym Jorku. Obchody te związane są z 100. rocznicą od-

nym w sprzęt rentgenowski, dokonywała prześwietleń żołnierzy na polu walki. Później utrzymywała kontakt ze Stanami Zjednoczonymi. A stało się to w dużej mierze za przyczyną redaktorki jednego z nowojorskich czasopism, pani William Brown Maloney, która w maju 1920 r. odwiedziła dwukrotną laureatkę Nobla i była wstrząśnięta skromnością środków, jakie miała do dyspozycji nasza uczona, którą już wówczas podziwiał cały świat. W rok później Skłodowska została zaproszona do Stanów Zjednoczonych

Stuchamy spostrzeżeń po wizytacji klas i cennych uwag na przyszłość

działa Polskę. W roku 1925 uczestniczyła w uroczystości położenia kamienia węgielnego pod budowę Instytutu Radowego w Warszawie. Później Stany Zjednoczone odwiedziła w 1929 r., tym razem otrzymała pieniądze na zakup 1 grama radu dla Instytutu w Warszawie. Wielka uczona zmarła 4 lipca 1934 r. w miejscowości Sancellemoz we Francji.

W 1955 r. został utworzony w Warszawie Instytut Badań Jądrowych, w 1974 zaś uruchomiono w Świerku pod Warszawą drugi reaktor im. Maria, nazwany na cześć naszej drukrotnej laureatki Nobla.

Tradycja amerykańska

Gdy wspominamy skromne i trudne początki pracy Skłodowskiej, nie powinniśmy zapominać, że to jej praca i osiągnięcia naukowe stanowiły źródło obecnych sukcesów. Odkrycie promieniotwórczości poza teoretycznym znaczeniem, stworzyło podstawy do przewrotu technologicznego w najistotniejszych dziedzinach naszego codziennego życia, takich jak: produkcja energii elektrycznej, metody i aparatura w leczeniu raka, różne metody diagnostyczne, prace badawcze w dziedzinie biologii, geologii, astronomii itp.

Profesor Stanisław Gross poczynił starania u burmistrza Nowego Jorku Rudolfa Giulianiego,

WSPÓLNA PATRONKA Olimpiada Wiedzy o Życiu i Osiągnięciach Naukowych Marii Skłodowskiej-Curie

krycia pierwiastków chemicznych polonu i radu oraz wytłumaczenia zjawiska promieniotwórczości przez Marię Skłodowską i jej męża Piotra Curie.

Maria i Piotr Curie wraz z profesorem Becquerelem w 1903 r. zostali laureatami Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki, za odkrycie i wytłumaczenie zjawiska promieniotwórczości, zaś w 1911 roku Maria jako pierwsza na świecie kobieta i naukowiec otrzymała drugą z kolei Nagrodę Nobla, tym razem w dziedzinie chemii, za odkrycie polonu i radu. W czasie I wojny światowej, jeżdżąc samochodem Czerwonego Krzyża, zaopatrzo-

po odbiór 1 grama radu ufundowanego przez kobiety amerykańskie dla laboratorium w Paryżu. W Stanach witały ją tłumy. Otrzymała wiele odznaczeń, honorowych tytułów, m.in. honorowe obywatelstwo miasta Nowy Jork. Ówczesny prezydent Stanów Zjednoczonych Warren G. Harding wręczył jej osobiście symboliczną szkatułkę z gramem radu.

Ze względu na niesprzyjające warunki polityczne w Polsce jak też późniejsze małżeństwo z Piotrem Curie, studia i prace naukowo-badawcze kontynuowała we Francji. Jednak często odwie-

by odrestaurowano zapomnianą już od lat pamiątkową tablicę, odsłoniętą przed laty ku pamięci Skłodowskiej, a jednej z ulic na Manhattanie przywrócono jej dawną nazwę – imienia Marii Skłodowskiej-Curie. Jest inne jeszcze miejsce upamiętniające postać uczzonej, a mianowicie jej pomnik w Bayonne, NJ, który został odsłonięty w listopadzie 1987 r. Uroczystości ku czci Marii Skłodowskiej obchodzone też w różnych instytucjach w Polsce, z Polską Akademią Nauk na czele. We Francji, w Paryżu inauguracja uroczystości w Instytucie Radu i na Uniwersytecie, noszących imię Curie, odbyła się już w 1996 r. Obchody te były poprzedzone przeniesieniem prochów małżeństwa Marii i Piotra Curie ze Sceaux do francuskiego Panteonu w Paryżu z inicjatywy i w obecności byłych prezydentów: Mitteranda i Wałęsy już w 1995 r.

Wzór dla młodzieży

Maria Curie-Skłodowska, wspaniała postać XX w., jest wybitnym wzorem dla młodzieży polonijnej. Stąd też oświata polonijna zdecydowała się na przedstawienie i przybliżenie jej osobowości uczniom polonijnych szkół. Pod egidą Centrali Polskich Szkół Doksztalających z całą odpowiedzialnością szkoły polonijne przystąpiły do realizowania tego zadania. Dołączyły się też niektóre polonijne organizacje oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Osobiście zaangażowali się rektor tegoż uniwersytetu prof. Kazimierz Goebel i dyrektor Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców prof. Jan Mazur. Obaj panowie na zaproszenie Centrali Polskich Szkół Doksztalających przybyli na finał olimpiady do szkoły w Irvington. Poza tym przybyli przedstawiciele polonijnego świata nauki, profesor Stanisław Gross i doktor Caesar T. Gaza, zarząd Centrali Polskich Szkół Doksztalających z prezesem Janem Woźniakiem i wiceprezes Janiną Igielską na czele, przedstawiciel Konsulatu RP w Nowym Jorku pan Wiesław Nowicki oraz kierownicy i nauczyciele poszczególnych polonijnych szkół z olimpijczykami, rodzice i przyjaciele.

Po słowie wstępnym i inwokacji, którą wygłosił kierownik miejscowej szkoły ks. Jordan Mysliwiec, uczniowie zaprezentowali półgodzinny spektakl, w którym przedstawili ważniejsze momenty z życia i pracy naukowej Marii Skłodowskiej-Curie. Spektakl, przygotowany przez grono pedagogiczne pod kierunkiem długoletniej nauczycielki Wandy Sobockiej, został nagrodzony górkami brajami. Następnie 34 uczniów z 11 szkół przystąpiło do ostatniego etapu olimpiady, rozwiązywania quizu o Marii Skłodowskiej-Curie, przygotowanego przez pracowników naukowych Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Jury w składzie: przewodnicząca Dorota Kirsch, wizytator Centrali, członkowie: Jan Mazur, profesor UMCS, Halina Osysko – wizytator Centrali, Jolanta Szulc, kierownik PSzD w Copiaque, NY, H. Jastrzębska – nauczycielka PSzD im. Adama Mickiewicza w Passaic, NJ i Barbara Chetnik, sekretarz Centrali, po sprawdzeniu pisemnych odpowiedzi wytypowali 5 zwycięzców z największą, jednakową liczbą punktów. Po ustnej dogrywce ustalono następującą kolejność zwycięzców: pierwsze miejsce

zajęła Paulina Szmigielska z PSzD im. Adama Mickiewicza z Passaic, NJ, drugie miejsce Magda Paczuska z PSzD im. Św. Cyryla i Metodego z Brooklynu, NY, trzecie miejsce przypadło ex aequo trzem kolejnym uczennicom: Magdalenie Palen z PSzD im. Adama Mickiewicza z Passaic, NJ, Magdalenie Ruznaczyk z PSzD im. Św. Stanisława Kostki z Wallington, NJ, Iwonie Golczewskiej z PSzD im. Zjednoczenia Polaków z Perth Amboy, NJ. Nagrodzono również uczniów w kategorii prac pisemnych. Ogółem do 15 lutego wpłynęło 28 prac z dziesięciu (tylko!) szkół.

Najlepsze prace napisali i kolejne miejsca zajęli: I miejsce rodzeństwo: Magdalena, Paweł i Łukasz Paczusczy z PSz im. Św. Cyryla i Metodego z Brooklynu, NY, II miejsce zajęli ex aequo: Łukasz Golański z PSzD im. Władysława Reymonta z Bayonne, NJ, Paweł Machura z PSzD im. Adama Mickiewicza z Passaic, NJ, III miejsce zajęli ex aequo: Michał Kwiatkowski z PSzD im. Maksymiliana Kolbe z Riverhead, NY, Karol Kalinowski z PSzD im. Św. Stanisława Kostki z Garfield, NJ, Adam Kopala z PSzD im. Marii Skłodowskiej-Curie z Irvington, NJ. 4 wyróżnienia: Katarzyna Szewczyk z PSzD im. Adama Mickiewicza z Passaic, NJ, Katarzyna Grochocka z PSzD z Bound Brook, NJ, Brian Tomasz Koralewski z PSzD im. Św. Jadwigi z Floral Park, NY, Dominik Zapaśnik z PSzD im. Kazimierza Pułaskiego z Passaic, NJ.

Laureaci olimpiady oraz autorzy najlepszych prac otrzymali nagrody pieniężne (100, 50 i 30), w zależności od zajętego miejsca, oraz 20 srebrnych monet 50-złotowych, podarowanych przez PEKAO Trading Corporation. Wszystkim uczestnikom konkursu na najlepszą pracę o Marii Skłodowskiej-Curie i olimpijczykom wręczono albumy i honorowe dyplomy oraz książki ufundowane przez rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Oni pomogli

Ta piękna uroczystość, tak pod względem ideowym jak też organizacyjnym i technicznym odbyła się dzięki nauczycielom i rodzicom, z komitetem rodzicielskim na czele, polskiej szkoły w Irvington, dzięki polonijnym władzom oświatowym i sponsorom: Marynia Travel, Maplewood, NJ, Polska Szkoła Doksztalająca im. Marii Skłodowskiej-Curie w Irvington, NJ, Stowarzyszenie Polskich Kombatantów, PEKAO Trading Corporation, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Centrala Polskich Organizacji w Passaic, NJ, Klub Krakowia, Wallington, NJ, Polski Dom Krakowia, Wallington, NJ, Komisja Oświatowa Kongresu Polonii Amerykańskiej, Nowy Jork, Związek Młodzieży Polskiej w Passaic, NJ, Centrala Polskich Szkół Doksztalających w Ameryce, Polska Szkoła Doksztalająca im. Marii Kopnickiej, Brooklyn, NY.

Perspektywy na przyszłość

Chociaż formalnie olimpiada kończy obchody Roku Marii Skłodowskiej-Curie, to jednak postać uczzonej będzie elementem obchodów Dnia Polskiej Szkoły w amerykańskiej Częstochowie w drugą niedzielę maja oraz podczas 62

Laureatka Olimpiady Paulina Szmigielska w towarzystwie prof. Jana Mazura

Parady Pułaskiego na Manhattanie w Nowym Jorku w pierwszą niedzielę października. Te dwie imprezy będą niejako przełomem w obchodach Roku Marii Skłodowskiej-Curie oraz Roku Adama Mickiewicza w 200. rocznicę jego urodzin, zainaugurowanych na II Forum Oświaty Polonijnej w sierpniu ubiegłego roku w Wilnie na Litwie, gdzie była obecna 4-osobowa delegacja ze Stanów Zjednoczonych i Kanady pod przewodnictwem prezesa Centrali Polskich Szkół Doksztalających Jana Woźniaka.

W swoim wystąpieniu rektor UMCS pozytywnie odniósł się do uroczystości. Podkreślił wielką rolę oświaty polonijnej w Ameryce. Z zachwytem wypowiadał się o spektaklu przedstawionym przez uczniów polskiej szkoły w Irvington, która ma tego samego patrona co Uniwersytet w Lublinie. Z kolei profesor Jan Mazur zestawił postać Marii Skłodowskiej z postacią Adama Mickiewicza, wieszca narodowego. Podkreślił, że Skłodowska i Mickiewicz łączył los emigranta. Pomimo to tam, gdzie żyli, pracowali dla Polski, dla świata. Podziękował władzom Centrali PSzD, nauczycielom, olimpijczykom, kierownikom szkół, polonijnym organizacjom i rodzicom za patriotyzm, jaki rozwijają wśród dzieci i młodzieży na emigracji. Za manifestację polskości, tradycji przodków, z których wywodzą się Maria Skłodowska i Adam Mickiewicz. Podzielił się też wrażeniami z amerykańskiej Częstochowy, którą miał okazję odwiedzić. Między innymi powiedział: „Cmentarz, który tam zobaczyłem, przypomina mi Cmentarz Monte Cassino i Cmentarz Powązkowski w Warszawie. Jest to dowód, że istnieje Polska bez granic. To mnie bardzo cieszy. Instytut Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS w Lublinie, którym kieruję, będzie ściśle współpracował z oświatą polonijną w Ameryce”.

Uroczystość dowodzi zbliżenia oświaty polonijnej z oświatą polską i zainteresowania współpracą z uczelniami polskimi. Obecność zaś rektora UMCS prof. Kazimierza Goebela i prof. Jana Mazura potwierdziła, że nawet ocean nie przeszkadza zbliżeniu rodaków mieszkających w Polsce z Polonią w USA i odwrotnie.

Ryszard Cieśluk
Rzecznik prasowy Centrali Polskich Szkół
Doksztalających w Ameryce.

WYSTAWA

Na Wydziale Chemii UMCS czynna była w marcu wystawa poświęcona odkryciu promieniotwórczości, prezentująca także prace i osiągnięcia Marii i Piotra Curie. Do naszej Uczelni wystawa trafiła dzięki inicjatywie Działu Kulturalnego Ambasady Francji oraz uniwersyteckiego Ośrodka Alliance-Française.

PUBLIKACJA

W roku jubileuszowym Wydawnictwo UMCS przygotowuje nowości związane z Marią Curie-Skłodowską. W opracowaniu znajduje się wybór listów Noblistki oraz przygotowany przez prof. dr. hab. Tomasza Goworka materiał nt. dokonań naukowych i życia naszej Patronki. Tekst ten w formie broszury-folderu ukaże się w wersji dwujęzycznej po wakacjach.

SZKOŁY POLONIJNE CENTRALI CZCZĄ PAMIĘĆ MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

Rok szkolny 1997/1998 został ogłoszony przez Komisję Oświatową KPA jako „Rok Marii Curie-Skłodowskiej” z uwagi na przypadającą 130 rocznicę urodzin oraz 100 rocznicę ogłoszenia wynalazków polonu i radu.

W odpowiedzi na apel Komisji Oświatowej, szkolnictwo polonijne stanów wschodnich, zrzeszone pod patronatem Centrali Polskich Szkół Doksztalujących w Ameryce postanowiło uczcić pamięć o wielkiej polskiej uczoney, dwukrotnej laureatki Nagrody Nobla.

Na spotkaniu Zarządu Centrali PSD w Ameryce z przewodniczącym Komisji Oświatowej wytyczono sposoby popularyzacji osiągnięć Marii Curie-Skłodowskiej wśród młodzieży szkół polonijnych.

Pierwszym akcentem były hasła, napisy i portrety laureatki, przypominające Jej rodowód i związek z Ojczyzną niesione podczas Parady Pułaskiego w Nowym Jorku.

Na zebraniu Centrali w październiku 1997 r. przedstawiono propozycje dotyczące form popularyzacji

imiienia Marii Curie-Skłodowskiej, jak organizowanie w bibliotekach publicznych wystaw poświęconych sławnej Polce. Już na początku listopada można było oglądać jedną z nich w miejskiej bibliotece w Passaic, zorganizowaną przez miejscową Polską Szkołę Doksztalującą im. Adama Mickiewicza. Na październikowym zebraniu Centrali dyrektorzy szkół otrzymali materiał zawierający wiadomości o życiu i osiągnięciach Uczoney, który miał być pomocą w przygotowaniu uczniów do ogłoszonych wśród młodzieży polonijnej konkursów.

Pierwszy z nich polegał na samodzielnym wykonaniu pracy pisemnej na temat: „W jakich dziedzinach wiedzy znalazły zastosowanie wynalazki Marii Curie-Skłodowskiej i jaki mają wpływ na zmiany życia człowieka?” Konkurs drugi: „Co wiesz o życiu i działalności naukowej Marii Curie-Skłodowskiej?”, przewidziany był w dwóch etapach: eliminacje szkolne oraz finał, do którego kwalifikowało się 1-4 zwycięzców eliminacji szkolnych.

Wystawa w Polskiej Szkole im. A. Mickiewicza w Passaic

Niemal wszystkie szkoły przystąpiły do konkursów. Finały przewidziano na 1 marca 1998 r. podczas Konferencji Nauczycielskiej kończącej obchody „Roku Marii Curie-Skłodowskiej” w auditorium parafii kościoła pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusa w Irvington, NJ.

Patronat nad obchodami na prośbę Centrali PSD w Ameryce objął Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Rektor tej uczelni ufundował nagrody książkowe oraz prestiżowe dyplomy dla zwycięzców konkursów.

Janina Igielska
wiceprezes CPSD w Ameryce

Polemika

Polemika z Polemiką – czyli o sposobie polemizowania Erazma Trawińskiego

W „Wiadomościach Uniwersyteckich” z grudnia 1997 r. ukazał się artykuł Pani Marii Z. Pulinowej *Krajobraz z kroplą wody w tle*. Autorka jest profesorem geografii w Uniwersytecie Śląskim. Pojawienie się tematu przyrodniczego w zdominowanych przez humanistów „Wiadomościach” jest jak do tej pory ciągle rzadkością. Pani Profesor Pulinowa doskonale przybliżyła Czytelnikowi trudną problematykę z dziedziny hydrologii, w nawiązaniu do klęski powodzi, która w lipcu 1997 r. dotknęła blisko 1/3 powierzchni naszego kraju. Autorka w sposób niezwykle poglądowy, świadczący o dużym talencie dydaktycznym i popularyzatorskim, przedstawiła znakomity wykład uniwersytecki z hydrografii Polski. To pożyteczna lekcja dla każdego, kto interesuje się otaczającą przyrodą. Zdawałoby się, że napisany piękną polszczyzną tekst, będzie bez trudu zrozumiany, spełniając rolę edukacyjną. Dlatego też ogromne moje zdziwienie wzbudziła krótka notatka zamieszczona w „Wiadomościach Uniwersyteckich” (1998, nr 1-2, s. 30) w dziale „Polemika”, podpisana przez Erazma Trawińskiego, a zatytułowana: *Pani prof. Maria Z. Pulinowa wiąże powódź z Jałtą*.

Jest to klasyczny, wręcz szkolny przykład pokazujący, jak można wyrwać z kontekstu zdanie oraz interpretować je według własnego widzimisię, dokumentując tym samym brak elementarnych wiadomości, które z pewnością ułatwiłyby właściwe zrozumienie sensu.

Artykuł Marii Z. Pulinowej broni się sam.

Złośliwy, prymitywny komentarz Trawińskiego odnosi się do tekstu bardzo subtelny, o pewnym zgoła romantycznym zabarwieniu. Oto jego fragment:

„[...] Odrę, »wyprostowaną« wypreparowaną z naturalnych zakoli, wysepek, kęp i łęgów zastali po wojnie osadnicy ze wschodnich rubieży. Przybywali tu znad bagien Niemna i Prypeci, znad Bugu, z wyżyn i gór odwadnianych m.in. przez rwące wody Strwiąża, Stryja czy Dniestru. Dorzecze Odry za-

siedlali ludzie z odmiennym „doświadczeniem rzeki” i inną percepcją krajobrazów wodnych, ich swobodnym wschodnim rytmem i kulturą. Zabiegi pielęgnacyjne, które stosowano na wschodzie nie pasowały do specyfiki cieków wodnych dorzecza odrzańskiego. Stąd często osiedlający się tu człowiek nie rozumiał rzeki, co prowadziło do obojętności i powszechnie odczuwalnej tymczasowości. Tak więc, nie bez znaczenia dla kondycji Odry pozostawały zmiany polityczne i społeczne po wojnie. Lipcowa powódź pokazała, jak wielkim błędem w stosunku do regionów były powojenne przemieszczenia ludności. Proces ten uwzględniał jedynie racje polityczne, a burzliwy wielowiekowy struktury regionalne, tak na wschodzie jak i na zachodzie Polski, obecnie w zasadzie nie do odbudowania”.

Jest to bezsporne, niepodważalne stwierdzenie, w którym z pewnością można upatrywać je d n e j z przyczyn tragedii.

Erazm Trawiński interpretuje przytoczony wyżej fragment w taki oto sposób:

„Winna Jałta (i Poczdam). Rzecz w tym, że polskie kmioty przesiedlone z za Bugu w cywilizowany

Sosnowiec, 20.04.1998 roku

Redakcja Wiadomości Uniwersyteckie
Plac Marii Curie Skłodowskiej 5
20-031 LUBLIN

Szanowni Państwo,

Proszę uprzejmie o zamieszczenie mojej odpowiedzi na polemikę Pana Erazma Trawińskiego.

Pan Erazm Trawiński („Wiadomości Uniwersyteckie” 1998, nr 1-2, s. 30) podjął polemikę z moim artykułem pt. *Krajobraz z kroplą wody w tle* („Wiadomości Uniwersyteckie” grudzień 1997).

Nie widzę potrzeby dyskusji na temat zaniedbań systemu wodnego Odry po wojnie, co jest sprawą oczywistą. Zaniedbań tych było w innych dziedzinach jeszcze więcej. Natomiast zmuszona jestem odnieść się do formy polemiki. Przykłady tekstu: „polskie kmioty przesiedlone z za Bugu...” oraz „naszych ciemnych kmiotów...”, wskazują na styl myślenia tych, dla których w minionym ustroju człowiek był rzeczą. Prawdopodobnie myślenie pracownika Usługowego Zakładu Produkcji Sensu - Autora polemiki, mieści się w powyższych kategoriach. Człowieka wówczas można było obrażać, poniżać, przenosić, niszczyć mu domostwa i nie dostrzegać krzywdy, jaką się wyrządza jemu, całym strukturalnym społecznym i krajobrazom, w których skład wchodzi również rzeki.

Wierzę, iż tekst polemiki znalazł się przypadkowo w „Wiadomościach”, uchodząc uwadze Redakcji. Jest przecież napisany kodeks dobrego tonu słów rozpowszechnianych w środowisku uniwersyteckim. Skomentowane przeze mnie fragmenty nie powinny się tam znaleźć. Są to zagubione strzępy myśli i słów z minionej, złej epoki. Wystrzegajmy się ich. Studenci nas słuchają...

Do wiadomości:
J. M. Rektor UMCS
prof. Kazimierz Goebel

Kierownik
Zakładu Dydaktyki Geografii
prof. dr hab. Maria Pulinowa

region Odry zapuściły niemożliwie urządzenia irygacyjne, chcąc przywrócić na zachodzie poleskie bagna i moczary. Ale przyroda wymierzyła cios, który ujawnił idiotyzm jałtańskich polityków”.

Ten styl pseudopolemiki zupełnie nie pasuje do „Wiadomości”, stanowiących wszakże swego rodzaju wizytówkę naszego Uniwersytetu.

A swoją drogą, jeżeli już tak bardzo E. Trawińskiemu nasuwa się tu Jałta i Poczdam (nazwy te nie padają w ogóle w artykule M. Pulinowej), to może rzeczywiście, gdyby nie podział Europy tam dokonany – nie byłoby niedouczonej decyzji z okresu PRL-u, którzy planowali i lokalizowali osiedla ludzkie na obszarach polderów przeznaczonych na zalewanie podczas powodzi. To też „Jałta i Poczdam”, ale jednak inaczej.

Erazm Trawiński pokazał, jak nie należy polemizować ze względu zarówno na formę jak i treść. Powinien też zmienić nazwę Zakładu Usługowego, który reprezentuje. Proponuję, aby nazywał się on: „Niedouczonej Zakład Usługowy Produkcji Nonsensu”.

ZAWSZE GOTOWI DO POLEMIKI

W WU zamieściliśmy gościnnie tekst pani profesor Marii Z. Pulinowej z Uniwersytetu Śląskiego na temat wniosków z powodzi, jaka nawiedziła w ubiegłym roku południowo-zachodnią Polskę. Naszemu Współpracownikowi nie spodobał się jeden fragment opinii tam głoszonych. Nie kwestionował całości artykułu, ale nietrafny wydał mu się sąd, powtórzmy: „Lipkowa powódź pokazała, jak wielkim błędem w stosunku do regionów były powojenne przemieszczenia ludności”. Niestety, tekst dowodził m.in., że przesiedlona ze Wschodu ludność polska była nienawykła do nowoczesnej gospodarki wodnej, irygacji itp. na byłych terenach niemieckich. Zdaniem inż. E. Trawińskiego społeczeństwo polskie właśnie po wojnie pokazało troskę o uporządkowanie stosunków wodnych. To były kosztowne inwestycje: zalew soliński, stopień wodny pod Włocławkiem, zapora pod Czorsztynem. Nie byliśmy leniami wobec reszty Europy, tyle że nie zawsze starczyło środków. Zaniedbanie regionu nadodrzańskiego wynikało raczej z uśpionej czujności: przez pół wieku woda tam nigdy nie eksplodowała. Nauka stąd: nie dawać się usypiać przyrodzie.

Natomiast sugestie Autorki, iż błędny był powrót Polski na stare ziemie piastowskie Rzeczypospoli-

tej nadal uważamy za jaskrawo niesłuszny. Polska przez żywioł germański pozbawiona została dostępu do Bałtyku, odcięta od najlepszych terenów surowców Śląska. Na Wschodzie ludność polska nie umiała zintegrować się z tubylcami (przykładem trwająca do dziś niechęć do Polaków na Litwie). Przemieszczenia ludności, będące też rewanzem za to, co Niemcy robili w „kraju Warty” i na Zamojszczyźnie, były dla Polski korzystne, zbliżyły nas terytorialnie do Europy, dały jasną i wyraźną granicę na Odrze. Niemcy się z tym pogodziły, choć są i tacy, co chcieliby wracać.

Wykorzystywanie nieszczęścia powodzi do kwestionowania tego, co polepszyło sytuację Polski w Europie, wydało się naszemu korespondentowi rzeczą okropną. Chciałby powtórzyć za Autorką Jej zwrot: „Studenci nas słuchają...” Nie mówmy więc rzeczy niemądrych. Powodzie o podobnej skali dotyczą przecież ciągle Włochy, Francję, Holandię...

I jeszcze drobiazg. Zachodzimy w głowę, co miała Autorka na celu, dopisując do swoich wyjaśnień adnotację: „Do wiadomości J. M. Rektor, prof. Kazimierz Geobel”. Wykluczamy myśl, że chodziło o to (jak to mogło się zdarzyć tylko we wspomnianym „minionym ustroju”), aby Rektor wezwał re-

daktorów na dywanik i odpowiednio zrugał. Chodzi więc zapewne o to, aby w sporze, czy przesiedlenie ludności na ziemie piastowskie było słuszne przed półwieczem, arbitrem stał się J.M. Rektor, do czego bardzo chętnie się przyłączamy. Ciekawi jesteśmy zresztą zdania również innych osób, np. politologów z UMCS. Mamy żywą nadzieję, że dyskusja tu zarysowana spotka się z „ciągiem dalszym”.

Stefan Symotiuik

PS. Kolizję naszego kolegi inż. Trawińskiego z prof. Marią Pulinową potraktowałem jako ostrą „szermierkę towarzyską”. Dopiero rozległa obrona Jej wypowiedzi przez reprezentanta środowiska geografów wprawiła mnie w zdumienie. (Nota bene: mogłem ją przeczytać równoległe z relacjami z Włoch, gdzie ponad sto osób zginęło pod lawinami błota, spływającego z pozbawionych lasów gór). Fakt, że geograf nazywa „lirycznym” pogląd, iż błędem był powrót Polaków na ziemie piastowskie (pogląd zachęcający, aby np. w ramach EWG powrócili tam „dobrzy melioratorzy”, potomkowie pruskich junkrów), stał się powodem mojej konsternacji: może przeoczono jakieś argumenty, fakty itp. Ale jakie? Bardzo proszę kolegę GEOGRAFA, aby raz jeszcze zabrał głos, wyjaśniając tylko jedno: dlaczego nasz powrót na Zachód był b ł ę d e m .

„SHANTYMEN” NAGRODZONY

Z satysfakcją informujemy, że w XII Ogólnopolskim Spotkaniu Śpiewających Żeglarzy „Złota Szekla 98” (Konin 27-28 marca br.) główną nagrodę otrzymał lubelski zespół „Shantymen”, działający przy Wydziale Artystycznym UMCS.

W konińskim przeglądzie brało udział ponad 20 uczestników (solistów i zespołów) z całej Polski. Jury przyznawało nagrody: za najlepszy debiut oraz nagrodę Grand Prix, którą otrzymał lubelski zespół.

Zespół działa od 13 lat w niemal nie zmienionym składzie: Jan Matysik, Tomasz Misztal, Tomasz Kucwaj, Remigiusz Pik i Maciej Rysak. „Shantymen” przedstawił 20-minutowy program (w jęz. polskim, angielskim, szwedzkim i niderlandzkim), na który złożyły się klasyczne szanty i współczesne pieśni żeglarskie. Werdykt jury licznie zgromadzona publiczność w Koninie przyjęła owacją na stojąco.

W naszym mieście i regionie zespół ma licznych sympatyków i wielbicieli; szczególną popularność zyskał mu przygotowany z myślą o młodzieży szkolnej 45-minutowy program, będący połączeniem muzyki i XIX-wiecznych pieśni i szant żeglarskich z wiadomościami z zakresu historii i geografii (program ten wysoko został oceniony m.in. przez lubelski Wojewódzki Ośrodek Metodyczny).

Obecnie Zespół uczestniczy w nagraniu swojej kolejnej płyty kompaktowej i kasety; nagrania przygotowywane są w Akademickim Radio „Centrum” UMCS.

SUKCESY LUBELSKICH AMERYKANISTÓW

Az 5 osób z niedawno powstałego w Instytucie Anglistyki Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej zostało zaproszonych na organizowaną co dwa lata konferencję Europejskiego Towarzystwa Studiów Amerykanistycznych (European Association for American Studies): dr hab. Jerzy Durczak (prezydent Polskiego Towarzystwa Studiów Amerykanistycznych), dr hab. Jerzy Kutnik (reprezentant tegoż towarzystwa w organizacji europejskiej), dr hab. Joanna Durczak, mgr Dorota Janowska i mgr Paweł Frelik. Wśród Polaków byli jeszcze: jedna osoba z Zakładu Literatury Angielskiej, UMCS jedna osoba z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i jedna osoba z Uniwersytetu Warszawskiego. W tym roku konferencja odbyła się w Lizbonie i trwała od 3 do 6 kwietnia. Temat spotkania *Ceremonies and Spectacles: the Staging of Collective Identities* przyciągnął naukowców z wielu ośrodków amerykańskich w Europie oraz ze Stanów Zjednoczonych. Była więc okazja do nawiązania nowych kontaktów oraz odświeżenia starych znajomości. Wykłady oscylowały wokół tak różnych zagadnień jak literatura, historia i szeroko pojęta kultura amerykańska: muzyka, film, fotografia i taniec. Referaty lubelskich naukowców były równie różnorodne. Dr hab. Jerzy Durczak mówił na temat współczesnej amerykańskiej autobiografii (*Irish Boys in the Hood: James T. Farrell's Studs Lonigan Trilogy*), dr hab. Joanna Durczak na temat współczesnej poezji (*The Dover Bitch on Dover Beach: Contemporary American Response Poetry*). Mgr Dorota Janowska zaprezentowała kształtowanie się tożsamości czarnoskórych Amerykanów w tańcu (*Black Dance and Identity or What Shall the Negro Dance About*), natomiast mgr Paweł Frelik przedstawił podejście do śmierci w postmodernistycznej science fiction (*Electronic Immortality: Transcendence of Death in Postmodern Science Fiction*). Nasza koleżanka z Zakładu Literatury Angielskiej, dr Irmina Wawrzyczek, mówiła o zagadnieniach XVIII-wiecznej historii amerykańskiej (*Legal Safeguard Against Immortality: Secular Courts, Sexual Discipline, and Social Order in Early Tobacco Colonies*).

Oprócz referatów i wykładów plenarnych organizatorzy konferencji zadbali również o część artystycz-

no-rekreacyjną. Każdego wieczoru odbywały się pokazy zespołów muzycznych i tanecznych. Poza tym można było wybrać się na półdniową wycieczkę po Lizbonie, w czasie której zwiedzający oglądali Pomnik Odkryć upamiętniający miejsce, z którego dokładnie 500 lat temu wyruszył w poszukiwaniu nowych lądów Vasco da Gama. Potem zagłębiliśmy się w wąskie uliczki Alfamy, najstarszej dzielnicy Lizbony, by wreszcie dotrzeć do Zamku Św. Jerzego, z którego rozciąga się niezwykle widok na całe miasto i rzekę Tag. Była też możliwość skorzystania z wycieczki całodniowej, która wiodła przez Queluz, dalej tropem George'a G. Byrona i Thomasa S. Eliota przez pełną uroku, przycupniętą na wzgórzu Sintre, następnie do najdalej wysuniętego na zachód punktu Europy i w końcu w dół wybrzeżem z powrotem do Lizbony. Na zakończenie organizatorzy zaprosili uczestników konferencji na krótki rejs po rzece Tag, w czasie którego można było podziwiać niedawno otwarty najdłuższy most w Europie oraz pięknie oświetlone wzgórza miasta. Między wykładami było jeszcze trochę czasu, aby wstąpić do jednej z licznych *pastelarii*, gdzie właściciel witał przyjaznym *bom dia*, i spróbować typowych portugalskich wypieków oraz wypić miniaturową filiżankę bardzo mocnej kawy. Przy okazji każdy z nas nauczył się przynajmniej kilku podstawowych portugalskich słów. *Adeus*.

Dorota Janowska

1 Zmiany kulturowe i ich dynamika są faktem bezspornym. W końcowych latach XX wieku w wielu dziedzinach wiedza podwaja się co kilka lat. Wkraczamy w epokę informatyczną. Dla jednych będą to informacje uporządkowane, przynajmniej w jednej wąskiej dziedzinie, dla innych (a tych będzie znokolemniana większość), nastaje epoka informacyjnego zalewu i chaosu, prowadząca do zagubienia, poczucia lęku, a nawet utraty tożsamości, do alienacji. W zakresie postaw moralno-społecznych, mimo tradycyjnych usiłowań wprowadzania „wartości jedynej racji”, społeczeństwo ludzkie będzie się stawało coraz bardziej

powszechnie, że to konieczność społecznego porozumiewania się i język stały się głównym instrumentem rozwoju ludzkiego intelektu;

- od wsłuchiwanie się w odgłosy przyrody, po stworzenie najbardziej abstrakcyjnej dziedziny – muzyki,
- od prymitywnych rysunków na skałach grot, po Kaplicę Sykstyńską, Guernicę Picassa i niezliczone dzieła sztuki wizualnej.

Trzeba na koniec tego wyczerpania nadmienić o dziedzinie głównej, o rozwoju nauk ścisłych i humanistycznych, bez których rozwój kultury duchowej i cywiliza-

heurystycznych metod i zasad samodzielnego gromadzenia i korzystania z wiedzy, a także krytycznej oceny i wartościowania. Nowa psychodydaktyka systemu edukacyjnego musi opierać się na pełnym mechanizmie adaptacji-zróżnicowania-kreacji.

6 W kształceniu nauczycieli, przy bardzo tradycyjnym i niekiedy mało przydatnym w codziennym życiu zakresie treści specjalistycznych, najstarszym ogniwem jest przygotowanie metodyczne. Metodyki poszczególnych przedmiotów do obecnego czasu są organizacyjnie rozproszone w Instytutach jako zakłady, czy katedry drugiej kategorii. Pracownicy tych za-

EDUKACJA W ŚWIECIE MECHANIZMU ROZWOJU „ADAPTACJI - ZRÓŻNICOWANIA”

Stanisław Popek

zróżnicowane i pluralistyczne. W takiej sytuacji dotychczasowe systemy edukacyjne stają się anachroniczne. Bazują na jednostronnie pojmowanym mechanizmie rozwoju: adaptacji kultury, reprodukcji wiedzy, adaptacji wartości, idei przystosowania społecznego i niwelacji różnic indywidualnych, wyrównywania poziomu. Są to naczelne myśli przewodnie dotychczasowych reform systemu edukacyjnego. Reform pozorowanych bez systemowej wizji człowieka przyszłości.

2 Wielowiekowe tradycje edukacyjne nie spełniają warunków ogólnego mechanizmu rozwoju przyrody i społeczeństwa (świadomości społecznej, kultury), opartego na prawach adaptacji i zróżnicowania. Cała ewolucja przebiega z zachowaniem względnej równowagi praw adaptacji i zróżnicowania. Adaptacja zapewnia powtarzanie i utrwalanie cech i typów zachowań, przystosowania się do środowiska, opanowywanie uporządkowanej wiedzy wg zasady kontynuacji kultury. Tymczasem lokomotywą przemienności jest zróżnicowanie, prowadzące do kreacji. Francois Jacob – noblista w dziedzinie medycyny i fizjologii, autor współczesnej teorii ewolucji zakłada, iż świat żywy trwa w całym olbrzymim bogactwie i różnorodności form od trzech i pół miliarda lat w dużej mierze dzięki swojej różnorodności. Dzięki temu, że nic nie jest doskonale dopasowane, że rzadko tylko jest cokolwiek zaadaptowane do wąskich, określonych potrzeb. Trwałość świata żywego i jego ewolucja nie wynikają z jego statycznej doskonałości, ale z tego, że jest on przebogaty w różne możliwości. Świat istot żywych, ale także ludzkie umysły stanowią rodzaj systemów otwartych, mimo że wymogiem naszych umysłów jest równocześnie dążność do posiadania spójnej i jednolitej wizji świata i adaptacji do tego świata.

3 Potwierdzeniem rozwoju i ciągłości przemienności świadomości społecznej ludzi są dokonania kreacyjne człowieka w ciągu dziejów. Wszystko to, co nie jest tworem przyrody, jest dziełem człowieka, jest rezultatem jego zdolności intelektualnych, wolitywnych i manualnych:

- od pierwszego prymitywnego narzędzia, po najnowocześniejsze komputery, statki kosmiczne, aparaty laserowe, urządzenia przekazu informacji;
- od życia w jaskiniach po kształtowaną od Starożytności po czasy nam współczesne – architekturę i urbanistykę;
- od prymitywnych form porozumiewania się, do bogactwa współczesnych języków i całej werbalnej i pozawerbalnej (symbolicznej) możliwości porozumiewania się ludzi, przekazywania myśli, literaturę piękną i literaturę faktu; sądzi się dzisiaj dość

cji technicznej nie byłby możliwy. Dokonując nawet tak pobieżnego wyczerpania, człowiek jawi się nam jako jednostka stwarzająca – twórcza. To najbardziej podstawowa możliwość gatunkowa, odróżniająca człowieka od innych istot żywych.

4 W świetle analizy tych generalnych praw rozwoju całej przyrody, a także mechanizmów zmian poziomu cywilizacji i kultury duchowej, systemy edukacyjne w swojej warstwie realizacyjnej (a nie tyle ideowej), jawią się nam jako strategie jednostronne i nie odpowiadające tym generalnym mechanizmom. Mimo minionych haseł „szkoły aktywnej” u progu wieku, współczesna edukacja ma charakter adaptacyjny, przystosowawczy, reprodukcyjny, oparty na obserwacji, pamięci i myśleniu logicznym. Proces rozumienia treści poznawczych (myślenie logiczne) nie zmienia faktu reprodukcyjności, redukcyjności wiedzy, gdyż jest to bazowanie na wiedzy historycznie zastanej. Dotychczasowy system dydaktyczno-wychowawczy nie wykorzystuje podstawowych form nowoczesnie pojmowanego uczenia się, rozumianego jako proces przyswajania, przetwarzania i wytwarzania informacji nowych. Nauczanie nastawione jest na proces przekazywania-przyswajania, a w przypadkach szczególnych – przetwarzania informacji. Wytwarzanie idei i rzeczy ma miejsce zbyt często jako efekt nie zamierzony, i to na niższych szczeblach nauczania. Im poziom nauczania wyższy, tym elementy adaptacyjne występują silniej. Na skutek tego współczesna dydaktyka nie wniosła do uczelni wyższych metod kreacyjnych, co niewątpliwie wywiera podstawowy wpływ na poziom kształconych nauczycieli. Nowoczesna dydaktyka jest jedynie teorią, ale teorią odizolowaną od metodyk szczegółowych. Praktyczna metodyka przenoszona jest na zasadzie naśladownictwa z uczelni wyższych na niższe szczeble edukacyjne. Sądzić należy, że jakoś dydaktyk przedmiotowych i poziom metodycznego kształcenia nauczycieli, wykorzystujących zasadę adaptacji i przystosowania, są główną przyczyną braku postępu w edukacji szkolnej.

5 Zmiany w treściach nauczania, nawet najbardziej konstytutywnych, nie gwarantują pełnej efektywności systemu edukacyjnego. Jest to tylko jeden z elementów postępu. Możliwości ludzkiego umysłu w zakresie pojemności wiedzy są ograniczone. Urządzenia informatyczne jako magazyny informacji, są dostępne jedynie dla niewielkiej grupy społeczeństwa. Dlatego efektywność będzie zależna od twórczego rozwoju możliwości poznawczych ludzi, od kształtowania ciekawości poznawczej, umiejętności samodzielnego rekonstrukcji wiedzy, a także transformacji wiedzy w praktyce. Takie zabiegi wymagają opanowania

kładów (katedr) stanowią wyizolowaną wyspę. Nie są uznawani za wybitnych specjalistów we własnych instytutach, a także przez pracowników wydziałów pedagogicznych, z którymi na ogół nie utrzymują kontaktów. Wszelkie próby integracji metodyków na uczelniach wokół nowoczesnej dydaktyki (np. poprzez powołanie instytutu edukacyjnego przy wydziałach Pedagogiki), kończą się agresywną obroną „małych autonomii” i uwagami typu: „wy do naszego ogródka kamyków nie wrzucajcie”.

Strategie metodyczne przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i humanistycznych bazują na wiedzy psychologicznej z lat 60., nie wychodząc poza konwergencyjne myślenie (rozumienie treści adaptacyjnych, myślenie logiczne) i nadal wiedzę pamięciową. Nikłe proporcje godzinowe przedmiotów pedagogiczno-psychologicznych (w tym metodyki), w stosunku do globalnej liczby godzin na studenta, w 3-letnim lub 5-letnim cyklu kształcenia, i zupełnie marginesowo (z powodu braku środków finansowych i szkół ćwiczeń z bardzo dobrą kadrą nauczycielską) potraktowana praktyka pedagogiczna sprawiają, że nadal dominuje „wiera”, a nie wiedza, że nauczać może każdy, kto opanował w dostatecznym stopniu treści adaptacyjne wąskiej dziedziny wiedzy (np. matematyki, chemii).

Wspomniana niska liczba godzin pedagogiki, psychologii i metodyki, prowadzona na niższych latach studiów (głównie na roku I i II), a zatem wówczas, kiedy student nie myśli poważnie o niskopłatnym zawodzie nauczycielskim, stanowi materiał do zaliczenia i, zgodnie z mechanizmami trwałości wiedzy, do zapomnienia. Metody prowadzenia przedmiotów pedagogicznych i psychologicznych całe zło pogłębiają, gdyż nawet zajęcia z elementami psychodydaktyki kreatywności prowadzone są metodami podającymi i werbalnymi. Treści nauczania tych przedmiotów mają charakter encyklopedyczno-adaptacyjny, a zatem nie jest to pedagogika i psychologia podbudowująca nowoczesne umiejętności psychopedagogiczne nauczycieli.

Na marginesie trzeba dodać, iż w uczelniach polskich znikła psychodydaktyka i wszelka symbioza nauk pedagogicznych i psychologicznych, stąd nie może pojawić się psychodydaktyka kreatywna. Każdy związek psychologii z pedagogiką w ostatnim trzydziestolecie był ostro zwalczany przez główne autorytety, rzekomo dla czystości nauk. W ten sposób psychologia i pedagogika stały się naukami czystymi, ale równocześnie niezręcznymi w nowoczesnej praktyce, bez możliwości holistycznego i systemowego ujęcia układu „uczeń – nauczyciel” w procesie edukacji człowieka.

SERWIS ZWIĄZKOWY

Wybory w NSZZ „Solidarność”

24 marca sprawozdawczo-wyborcze Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” UMCS zgromadziło przedstawicieli blisko 1000-osobowej społeczności solidarnościowej naszej Uczelni. W przeważającej liczbie delegaci okazali się związkowymi weteranami, aktywnymi od roku 1980.

Wśród gości zebrania byli postępowi: prof. Teresa Liszcz, dr Janusz Sobieszkański (przewodniczący KSN), Mieczysław Szczygiel (przewodniczący Zarządu Regionu Środkowowschodniego), rektor prof. Kazimierz Goebel, przedstawiciele komisji zakładowych uczelni Lublina, przewodniczący KZ UMCS po roku 1989 dr Ryszard Setnik.

O sprawnym przebiegu obrad przesądziło znakomite prowadzenie prof. Wiesława A. Kamińskiego (który z kol. Lesławem Pągą przewodniczył też pamiętnym zebraniom „Solidarność” w latach 80-81).

Przewodniczącą KZ została prof. **Maria Woźniakiewicz-Dziadosz**. W wypowiedzi po elekcji zapowiedziała kontynuację linii działania Związku w Uniwersytecie, z położeniem akcentu na współpracę z władzami Uczelni, Zarządem Regionu i organizacjami związkowymi w regionie, KSN oraz ZNP przy UMCS. Podkreśliła zasługi dr. Józefa Kaczora dla Związku, zwłaszcza w okresie pełnienia przez niego funkcji przewodniczącego Komisji Zakładowej w dwu kadencjach: 1991-1998.

Ciepło na temat ofiarnej i efektywnej pracy kol. Kaczora mówił pierwszy przewodniczący „S” UMCS z roku 1980, delegat na Zakładowe Zebranie prof. Jerzy Bartmiński. Zwrócił uwagę, że dzięki jego mediacjom i osobistemu zaangażowaniu Związek w Uczelni uniknął wielu zagrożeń i pozostał jedną z najliczniejszych organizacji w regionie. Okres, w jakim „S” UMCS przewodził kol. Kaczor, był naj-

trudniejszy w historii Związku. Kształtujące się struktury państwa demokratycznego zabrały rzeszę doświadczonych działaczy, wielość postaw członków utrudniła wypracowywanie wspólnych stanowisk, trudności życia codziennego (konieczność dorabiania poza etatem) osłabiły skłonność do pracy społecznej; w takiej sytuacji głównie osobiste predyspozycje Przewodniczącego, jego upór w dążeniu do celu i doświadczenie w oficjalnej i podziemnej działalności zapewniły jedność i skuteczność pracy NSZZ „S” UMCS.

W dyskusji wskazano na konieczność uporczywego działania Związku na rzecz poprawy sytuacji finansowej wyższych uczelni i samych pracowników (choćby przewodniczący KSN mówił o zawieszeniu w bieżącym roku nacisków na rząd w tych kwestiach), o wykorzystywaniu uprawnień Związku wobec władz Uczelni, strukturze samego Związku w Uczelni (prof. K. Goebel sugerował jej uproszczenie, a nade wszystko o konieczności przyciągania do Związku nowych członków spośród młodych pracowników Uniwersytetu).

Nowo wybranej Komisji wypada życzyć skutecznej i owocnej kadencji.

Marek Jędrych

„SOLIDARNOŚĆ” – SŁUŻYĆ, POMAGAĆ, RADZIĆ

Przemówienie podczas Zebrania Delegatów „S” UMCS

NSZZ „Solidarność” liczy prawie 18 lat, w tym roku osiągnie pełnoletność. Przypomina nam to narodziny „Solidarność” w 1980 r. i jej etos oparty na otwartej jedności przeciwko jednoznacznie zdefiniowanemu złu. Stan wojenny zahamował zachodzące przemiany i tylko śpiewana gdzieś w podziemiu piosenka *Wyrwij murom zęby krat, zerwij kajdany, połam bat...* przypominała, że pokojowe przemiany należy dokończyć. Pytam siebie, czy te kraty, kajdany, baty zostały wyrwane, zerwane i połamane, przez ostatnie 9 lat od czasu ponownej relegalizacji NSZZ „Solidarność” w kwietniu 1989 i historycznych wyborów 4 czerwca 1989 r. Zwycięstwo Akcji Wyborczej „Solidarność” i powołanie rządu Jerzego Buzka skłania do odpowiedzi: „Tak”. Jednak nierozliczenie zbrodni PRL 1956, 1970, 1981 („Wujek”), 1984 (zabójstwo ks. J. Popiełuszki) i danie możliwości „przefarbowania” i uwłaszczenia się komunistom skłania do odpowiedzi: „Nie”. Sytuacja taka tworzy klimat relatywizmu etycznego i politycznego. Relatywizm ten szczególnie dotyczy środowisk intelektualnych, z których wywodzili się twórcy polskich mutacji socjalizmu w dziedzinie gospodarki, kultury, wychowania itd. Wpływa to na powstawanie uprzedzeń wśród robotników i pracowników najemnych i powoduje duże wahania polityczne.

„Solidarność” UMCS starała się łagodzić to swoje „wykopywanie rowów” pomiędzy poszczególnymi grupami społecznymi i branżami. Na forum regionalnym „Solidarność” pomagał w takiej konstrukcji programów, aby zaspokajały potrzeby i ambicje grup związkowych pracujących zarówno przy produkcji materialnej jak i w sferze budżetowej. Zaowocowało to powstaniem systemu układów zbiorowych w zakładach produkcyjnych, opartych na negocjacjach związków zawodowych z pracodawcami.

Niestety, nie udało się tego uczynić w „budżetowce”, gdyż wymaga to gruntownej reformy tej sfery, co powoduje ostatnio duże napięcia. W szkolnictwie wyższym powstał „rynek” masowej chęci studiowania prawa, ekonomii i innych kierunków biznesowo-lingwistycznych, co powoduje powstawanie płatnych studiów zaocznych i wyższych szkół prywatnych. Dla pracowników uczelni państwowych jest to możliwość intratnego zatrudnienia. Pensja w macierzystej uczelni staje się niejednokrotnie dodatkiem. Pracownicy uczelni technicznych oraz wydziałów „science” (matematyka, fizyka, chemia, biologia, geografia) uniwersytetów pozostają „anestezjologami” nauki, dzięki któ-

rym uczelnie zdobywają poziom naukowy w rozumieniu KBN, sami zaś muszą się zadowolić skromnymi płacami z MEN. Na dodatkowe zatrudnienie nie mają co liczyć ze względu na małe zapotrzebowanie na tego rodzaju specjalistów spowodowane małą liczbą zakładów produkcyjnych i ich zaplecza badawczo-rozwojowego (licencje, sprzęt i materiały importowane!). Młodzież, znając sytuację na rynku pracy, nie wybiera tych kierunków studiów, a więc na tworzenie uczelni prywatnych w tym zakresie nie ma co liczyć. Dodatkowego zarobku nie ma. W tej sytuacji negocjacje płacowe prowadzą się do dzielenia ogólnej biedy MEN. Pracowników kierunków intratnych mało to interesuje, a „anestezjologów nauki” i pozostałych pracowników uczelni (techniczni, administracja, obsługa) doprowadza do wrzenia.

W celu regulowania tych konfliktowych sytuacji „Solidarność” uczelni wyższych i instytutów naukowo-badawczych zrzesza się w Krajowej Sekcji Nauki (KSN). „Solidarność” UMCS i innych uczelni Lublina oraz instytutów naukowych Puław i Lublina regionalnie utworzyła Komisję Porozumiewawczą Lubelskiego Ośrodka Naukowego (KPLON). We wszystkich tych gremiach aktywnie uczestniczymy, wymieniamy doświadczenia i organizujemy wspólne przedsięwzięcia. Najlepiej udawały nam się wakacje dla dzieci, nawiązujące do podziemnych „Wakacji z Bogiem”, i zimowiska na terenie miasteczka uniwersyteckiego. W grudniu 1997 powierzono nam organizację ogólnopolskiego zjazdu KSN (Lublin-Dąbrowica).

Po dwu kadencjach 1991-1995-1998, kiedy przewodniczyłem „Solidarność” UMCS, zebrano się wiele spotrzeżeń i refleksji osobistych. Tak się złożyło, że uczestniczę w pracach Komisji Zakładowej NSZZ „S” UMCS nieprzerwanie od 1980 r. (jedyną osobą o podobnym stażu jest kol. Zdzisław Stępniewski z Instytut Fizyki). Wszystko, co robiłem, traktowałem i traktuję jako bezinteresowną służbę dla idei „Solidarność”, powstałej w pamiętnym Sierpniu '80. Los nie szczędził mi doświadczeń od aresztowania przez SB, po zaszczyt wybrania do Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”. Nigdy nie siedziałem beczynnie na salach obrad. Służyłem, w komisjach roboczych, zespołach programowych, grupach ekspertów, a przede wszystkim starałem się jednoczyć ludzi z różnych środowisk dla tworzenia dobra wspólnego. Dziękuję tym wszystkim koleżankom i kolegom, którzy rozumieli mnie, pomagali, doradzali, a bez których nie byłoby tej wspa-

niałej atmosfery „Solidarność” UMCS. Chciałbym podziękować też tym wszystkim przedstawicielom władz UMCS, z którymi przyszło mi się spierać, a czasem nawet potykać, za ich wyrozumiałość dla mojego widzenia spraw pracowniczych i związkowych, nie zawsze zgodnego z ich poglądami i planami. Los tak chciał, że z rektorem Kazimierzem Goeblem pracowaliśmy w pamiętnej pierwszej KZ NSZZ „Solidarność” 1980/1981. Myślę, że wspólnie zachowaliśmy do dziś te ideały, które wtedy nas złączyły i wyrażają się aktualnym członkostwem NSZZ „Solidarność”. Szkoda, że dane nam było pracować w takim okresie, gdy niezależne od nas finansowanie MEN nie pozwoliło zadowolić wszystkich pracowników UMCS.

W dzisiejszych trudnych czasach, kiedy ekonomiczny status, pogoń za tytułami i stanowiskami liczy się więcej niż zwykła ludzka życzliwość, NSZZ „Solidarność” przez swoich członków i działaczy powinien być miejscem, gdzie realizuje się solidarność zachowana i przechowana od pamiętnych dni 1980/1981.

Myślę, że ideały te uda się kontynuować mojej następczyni prof. Marii Woźniakiewicz-Dziadosz, której serdecznie tego życzę i ofiarowuję pomoc.

Józef Kaczor

KOMISJA ZAKŁADOWA
KADENCJA 1998-2002

1. Przewodnicząca KZ NSZZ „S” UMCS: prof. dr hab. **Maria Woźniakiewicz-Dziadosz**.
2. Członkowie Komisji Zakładowej: **Józef Kaczor, Jerzy Jabłoński, Ryszard Dumkiewicz, Bożena Jasińska, Maria Nowak, Aleksander Padewski, Wiesław Perdeus, Ewa Skrzetuska, Zdzisław Stępniewski, Marek Sowa, Ryszard Schoenborn, Krzysztof Czyżewski, Kazimierz Parfianowicz, Anna Żuk, Dariusz Trzeźniowski, Kazimiera Osik, Krzysztof Paprocki, Ryszard Taranko, Józef Wawrzyczek, Ewa Jakson**.
3. Członkowie Komisji Rewizyjnej: **Andrzej Miernowski, Renata Tomkowicz, Jan Fiedurek, Wiesław Grzegorzczak, Anna Grabowiecka**.
4. Delegaci na Walne Zebranie delegatów NSZZ „S” Regionu Środkowowschodniego: **Maria Woźniakiewicz-Dziadosz, Jerzy Jabłoński, Józef Kaczor, Wiesław Perdeus, Marek Sowa**.
5. Delegaci na Walne Zebranie delegatów Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”: **Wiesław Kamiński, Józef Kaczor, Bożena Jasińska**.
6. Społeczny Inspektor Pracy: **Jerzy Jabłoński**.

SERWIS ZWIĄZKOWY

REGULACJA PŁAC W UMCS

Zgodnie z rozporządzeniem MEN (pismo z dn. 27.03.1998 r.), tegoroczna podwyżka przeciętnego wynagrodzenia osobowego, zakładana od dn. 1 kwietnia 1998 r., liczona w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia wynikającego z limitu bazowego na 1998 r. wynosi 12,7%.

Środki finansowe przekazywane przez MEN wynoszą 96,1% planowanego limitu, co zapewnia wzrost funduszu płac o 12,19%.

Według założeń do regulacji płac przedłożonych związkowi zawodowemu przez władze UMCS, po uwzględnieniu tzw. skutków przechodzących z roku 1997 oraz wzrostu płac w 1997 roku finansowanego ze środków własnych, realny wzrost funduszu płac w UMCS wynosi 10,79%.

Po czterech spotkaniach negocjacyjnych z udziałem władz uczelni oraz związków zawodowych 17 kwietnia br. ostatecznie uzgodniono zasady regulacji płac.

Od 1 kwietnia wzrost płacy zasadniczej dla wszystkich pracowników wyniesie 9%, nie mniej jednak niż 40 zł miesięcznie. Po wprowadzeniu podwyżki dyrektor administracyjny przedstawi rozliczenie skutków finansowych oraz określi kwotę stanowiącą rezerwę JM Rektora przeznaczoną na awanse. Zasady przeprowadzenia awansów będą konsultowane ze związkami zawodowymi.

Zasady regulacji płac od 1 kwietnia 1998 r.

1. Regulacja płac od 1 kwietnia 1998 r. ma charakter obligatoryjny i polega na wprowadzeniu do wynagrodzenia zasadniczego:

– w grupie nauczycieli akademickich następujących kwot:

- profesor zwyczajny 175
- profesor nadzwyczajny tyt. 150
- profesor nadzwyczajny UMCS 115
- docent, adiunkt z hab. 105
- adiunkt z dr 85
- asystent 70
- asystent I roku (wynagrodzenie nie może być niższe od 800 zł) 105
- st. wykładowca z dr 85
- st. wykładowca mgr, wykładowca, instruktor, lektor 70

– bibliotekarz dyplomowany 95

Stawki wynagrodzeń dla nauczycieli akademickich zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy ustala JM Rektor.

– w grupie nienauczycieli – zwiększeniu płac zasadniczych o 9% (z zaokr. do 5 zł lub 1 gr)

2. Stawki wynagrodzeń winny być zgodne z wielkościami określonymi rozporządzeniem MEN z 27 marca 1998 r.

3. Fundusz premii jest naliczany na dotychczasowym poziomie, tj. 20%.

4. Wysokość dodatków funkcyjnych jest określona w załącznikach do niniejszego porozumienia.

5. Stawki za godziny ponadwymiarowe wynoszą:

- profesor zwycz., profesor nadz. tyt. 21,00
- profesor nadz. UMCS, docent, adiunkt z hab. 18,00

– adiunkt z dr, st. wykładowca 16,00

– asystent, wykładowca, instruktor, lektor 13,00

6. Dodatki za pracę w warunkach szkodliwych miesięcznie wynoszą:

I stopień szkodliwości 18,00

II stopień szkodliwości 35,00

III stopień szkodliwości 50,00

7. Stawki godzinowe wznoszą o 9% w zaokrągleniu do 1 gr.

8. Płace pracowników przebywających na urlopach bezpłatnych i wychowawczych podlegają obligatoryjnej regulacji.

9. Pracownicy osiągnący wiek emerytalny do 31.12.1999 r. otrzymują dodatkowo 50% wzrostu obligatoryjnego określonego dla danej grupy pracowniczej (w zaokr. do 5 zł lub 1 gr).

10. Wzrost miesięcznych płac zasadniczych wynikających z przeliczenia przez 9% wskaźnika wzrostu nie może być w grupie obsługi niższy niż 40 zł.

11. Po wprowadzeniu podwyżki dyrektor administracyjny przedstawi rozliczenie jej skutków finansowych oraz określi kwotę stanowiącą rezerwę JM Rektora przeznaczoną na awanse pracownicze.

12. Zasady przeprowadzenia awansów będą konsultowane ze związkami zawodowymi.

ZNP PRZY UMCS

Związek Nauczycielstwa Polskiego przy UMCS swoją działalność rozpoczął w 1983 r. Prezesem Zarządu ZNP jest prof. dr hab. Tadeusz Kwiatkowski, wiceprezesami: dr Ryszard Jedut i mgr Antoni Hoffman, sekretarzem dr Hanna Dumala.

Działalność finansowo-socjalną Związek opiera wyłącznie na wpływach ze składek członków – pracowników Uczelni.

W I kwartale 1998 r. ZNP wydatkował ze swojego budżetu kwotę zł 18 920,60 (ogółem). Na wydatki te złożyły się: zapomogi bezzwrotne dla pracowników, członków ZNP – 600 zł (4 zapomogi), zapomogi dla emerytów – 3210 zł (23 zapomogi), zasiłki statutowe – 3700 zł (19 zasiłków); poza tym zorganizowano imprezę (bilety do kina) – 1596 zł.

W lutym przygotowano tradycyjne spotkanie noworoczne dla emerytów i rencistów – członków ZNP z wręczeniem drobnych upominków (koszt ogółem wyniósł 7415 zł). Spotkania takie odbywają się już od kilkunastu lat.

Związek prowadzi kasę pożyczkową tzw. chwilówek.

Zasiłki statutowe, wypłacane przez ZNP, wynoszą: z tytułu urodzin dziecka – 250 zł, zgonu członka Związku – 300 zł, zgonu członka rodziny: współmałżonka, dziecka – 200 zł, rodziców lub teściów – 150 zł.

Poza tym wypłacane są członkom Związku dopłaty do kosztów przejazdu do sanatorium lub na wczasy w wysokości 40 zł (1 raz w roku), jak również dofinansowania do kosztów przepisywania prac habilitacyjnych, doktorskich i magisterskich – w wysokości 200 zł.

Komisja Porozumiewawcza

Lubelskiego Ośrodka Naukowego NSZZ „Solidarność”

16 kwietnia br. odbyło się spotkanie KPLON. Tematem spotkania był problem zarejestrowania KPLON w strukturach NSZZ „Solidarność” Regionu Środkowoschodniego zgodnie z uchwałą nr 4 Zakładowego Zebrania Delegatów NSZZ „Solidarność” UMCS.

Wymieniono także uwagi i doświadczenia z aktualnych

negocjacji na temat regulacji płac w uczelniach lubelskich. W zebraniu uczestniczył sekretarz Zarządu Regionu Waldemar Dudziak. W imieniu ZR zwrócił się z prośbą o pomoc przy pracach nad programem NSZZ „Solidarność” na Regionalny Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” Regionu Środkowoschodniego.

Obywatelskie Stowarzyszenie Uwłaszczeniowe

Czy posiadasz jeszcze powszechne świadectwo udziałowe NFI? To wspaniale, że postępujesz tak odpowiedzialnie!

Obywatelskie Stowarzyszenia Uwłaszczeniowe z całej Polski utworzyły fundusz wspólnego inwestowania. Powierzone nam świadectwa NFI gromadzone są na jednym, wspólnym rachunku inwestycyjnym w banku. Podpisując z nami umowę powierniczą:

- nie tracisz prawa własności świadectwa
- stajesz się współudziałowcem funduszu
- zapewniasz sobie i swoim dzieciom prawo do stałych dochodów w przyszłości

- nie ponosisz kosztów bankowych założenia i prowadzenia rachunku
- korzystasz z fachowego zarządzania twoim kapitałem
- zmniejszasz ryzyko obrotu papierami wartościowymi
- przeciwdziałasz przejmowaniu polskich przedsiębiorstw przez kapitał obcy i spekulacyjny.

Zapraszamy do lokalu Obywatelskiego Stowarzyszenia Uwłaszczeniowego w Lublinie w każdy wtorek i czwartek w godz. 13.00-17.00 ul. Gospodarcza 7, gdzie można zapoznać się z programem i zawrzeć umowę.

Krzysztof Biżek, beton patynowany

SKOK – POŁĄCZENIE Z MPWIK

Rolą SKOK jest wypełnienie luki na rynku finansowych usług osobistych. Przyszłość SKOK leży w pogodzeniu dwóch tendencji: koncentracji kapitału oraz oferowania dogodnych usług możliwie najwyższej jakości, dostosowanych do potrzeb członków. Rozwój SKOK bywa często uzależniony od tempa wzrostu, powolne zwiększanie się zasobów finansowych oznacza mniejsze możliwości udzielania pożyczek (niskie kwoty, mała ilość), a co za tym idzie, niskie przychody oraz niewielką masę zysku. Te z kolei oznaczają, że kasa musi liczyć się z każdym groszem. Kasy nasze, zrzeszające do 500 osób, z trudem pokrywają rosnące koszty operacyjne. Powstaje zatem trudna do przewyższenia sytuacja: odczuwamy na przykład potrzebę uczestnictwa w szkoleniach, seminariach, spotkaniach, gdy tymczasem skromne środki na to nie pozwalają. Połączenie obu SKOK w jeden organizm powinno zaowocować nie tylko powiększeniem zdolności kredytowej, ale również redukcją kosztów. Zmniejszenie liczebności ciał statutowych Kasy (zamiast dwóch rad i zarządów - po jednym z tych organów), to zarówno niższe koszty stałe, jak i koszty szkoleń. Na ich pokrycie pracować będzie szybciej rosnąca masa pieniędzy.

Wszystkie Kasy prędzej czy później napotykają barierę wzrostu, a wraz ze starzeniem się organizacji przyjdzie stagnacja. Jeśli nie dostarczą się nowych bodźców (nowe rynki, nowe usługi),

Kasa zacznie się chylić ku upadkowi. Potencjalne rynki będą już zajęte przez banki oraz inne silne SKOK, których usługi będą oferowane na konkurencyjnych warunkach. Może się okazać, że dotychczasowi członkowie zaczną odchodzić do innych oferentów, ponieważ ich SKOK nie będzie w stanie sprostać rosnącym wymaganiom w sferze popytu na usługi wyższej jakości, a nawet zachować dotychczasowego poziomu. Tym samym może zostać zmarnowany potencjał, który do tej pory zgromadziły Kasy.

Celem naszych działań powinno być stworzenie silnej instytucji finansowej, która będzie zdolna do adaptowania się do zmiennych warunków gospodarczych, spełniając swoją samopomocową rolę.

SKOK w MPWiK osiągnęła w swojej lokalnej społeczności barierę wzrostu (60% pracowników MPWiK, ponad 2 mln zł w aktywach), zaś SKOK w UMCS, zrzeszająca podobną liczbę członków, ale posiadająca aktywa rzędu 400 tys. złotych, z trudem pokrywa rosnące koszty operacyjne. Istnieje zatem pod względem finansowym przesłanka do łączenia małej kasy z dużą, co powinno zaowocować nie tylko powiększeniem zdolności kredytowej, ale również redukcją kosztów jednego nowego organizmu. Korzyści z takiego połączenia staną się oczywiste, gdy porównamy grupę pracowniczą w UMCS (3500 osób), potencjalną grupę członków SKOK w UMCS, i przypisz-

my jej ofertę usług SKOK w MPWiK, tj. pełną zdolność do przyjmowania depozytów na lokatach terminowych od 1 miesiąca do 3 lat, w tym lokaty rentierskie, lokaty systematycznego oszczędzania, ofertę usług ubezpieczeniowych, w tym lokaty ubezpieczeniowe do 10 lat oraz zdolności SKOK w MPWiK do zaspokajania usług pożyczkowych i kredytowych swoich członków. **Kredyty i pożyczki udzielane byłyby praktycznie bez limitu co do wysokości, na okresy zgodne z ustawą o SKOK, tj. do 3 lat na cele konsumpcyjne i 5 lat na cele mieszkaniowe. Połączenie może zaowocować korzystną zmianą w oprocentowaniu lokat (wyższe) i kredytów (niższe)** przy założeniu, iż baza członkowska wspólnej Kasy będzie ulegać wzrostowi.

Podsumowując: jesteśmy „skazani” na rozwój. Jest jeszcze wielu ludzi, którzy nie są świadomi tego, że mogą poprawić sobie poziom życia poprzez korzystanie z usług SKOK. Rolą SKOK jest wypełnić lukę na rynku finansowych usług osobistych. Równocześnie należy mieć świadomość, że tylko zapewnienie Kasy wypłacalności i bezpieczeństwa możemy tę funkcję spełnić. Dywersyfikacja struktury grup członkowskich powinna być jednym z elementów zarządzania SKOK. Potencjalna grupa członkowska wspólnej SKOK powinna służyć lokalnym społecznościom w taki sposób, aby nie zawieść pokładanych nadziei.

Prezes Zarządu SKOK UMCS
Antoni Dudek
Prezes Zarządu SKOK w MPWiK
Ryszard Prus

PROMOCJE

W salach Trybunału Koronnego na lubelskim Starym Mieście uroczysto wręczono nagrody Wschodniej Fundacji Kultury „Akcent” za rok 1997. Laureatami zostali: Leon Popek, autor książki: *Wołyń – ocalić od zapomnienia* oraz *Świątynie Wołynia* i **Stefan Kruk**, pracownik naukowy Instytutu Filologii Polskiej, autor opracowania *Teatr Miejski w Lublinie 1918-1939*. Nagrodzona książka Jego autorstwa ukazała się w 1997 r. w Wydawnictwie UMCS.

Od lewej: prof. Wojciech Witkowski, prof. Marek Kuryłowicz, dyr. Andrzej Peciak i Marcin Zamoyski

na możliwe jego zastosowania i w dzisiejszych realiach. Po spotkaniu podpisali książkę. Specjalne dedykacje otrzymali Jan i Marcin Zamoyscy.

Po części oficjalnej, dyrektor muzeum w Zamościu Andrzej Urbański podjął zaproszonych gości uroczystą kolacją.

Promowana książka otrzymała podczas IV Wrocławskich Targów Książki Naukowej w marcu tego roku nagrodę za najtrafniejszą szatę edytorską książki naukowej w kategorii książki humanistycznej.

Ząk prof. Jerzego Świącha (z lewej) nagrodę odbiera prof. Stefan Kruk

W obecności władz wojewódzkich, miejskich, licznie zaproszonych gości oraz rodziny Marcina Zamoyskiego odbywała się w Ratuszu Zamojskim 24 kwietnia promocja książki *Rozprawa Jana Zamoyskiego o Senacie Rzymskim* w przekładzie oraz z komentarzem historyczno-prawnym profesorów, prorektorów UMCS: **Marka Kuryłowicza** i **Wojciecha Witkowskiego**.

Podczas spotkania promocyjnego obaj autorzy opowiadali o pracy nad dziełem, wskazując

również do regionu lubelskiego, jak i Warszawy: Bank Handlowy w Warszawie S.A., Daewoo Motor Polska, Gala Eldorado, Montex, Cementownia „Chelm”, Makro Cash & Carry, Ful Leasing, Master Foods Polska, Unilever, Polska Telewizja Kablowa, Mikroserwis, Lubelska Szkoła Biznesu. Swoją ofertę prezentowały również biura doradztwa personalnego i pośrednictwa pracy: Perm Plus, Consultor, Elektus, Biuro Karier UMCS.

Około tysiąca pięciuset studentów i absolwentów przybyło na tegoroczne Dni Kariery. Mieli oni szansę poznać lokalny rynek pracy, wymagania pracodawców, a także zatrudnić się lub znaleźć praktykę w znanej firmie. Oferta była bardzo zróżnicowana. Pracodawcy poszukiwali absolwentów i studentów kierunków inżyniersko-technicznych, ekonomicznych, prawniczych i filologii. Osoby z wyższym wykształceniem nie były jedynymi, które mogły znaleźć zatrudnienie - proponowano także stanowiska dla sprzedawców, magazynierów czy kasjerów.

Dni Kariery nie były tylko szansą spotkania młodych ludzi z potencjalnymi pracodawcami. Stanowiły także okazję zdobycia przydatnej wiedzy i umiejętności. Szkolenia, dotyczące m.in. pisania CV i listu motywacyjnego, psychologicznych technik wpływu w biznesie, umiejętności menedżerskich czy sztuki przemawiania, prowadzone były przez instytucje specjalizujące się w organizacji kursów i szkoleń, jak: Fundacja OIC Poland, Biuro Doradztwa Personalnego Consultor, Dyna Mind, Fundacja Fuga Mundi, NLP Integracja, Ośrodek Rozwoju Osobowości dr Barbary Smoczyńskiej.

Wieczorem w Sali Kolumnowej Urzędu Wojewódzkiego odbyło się uroczyste podsumowanie Dni Kariery '98, na którym ogłoszone zostały wyniki ankiety przeprowadzonej wśród studentów kierunków ekonomicznych lubelskich uczelni - Pracodawca Roku '97. Na spotkaniu tym władze Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej reprezentowała prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek.

Jako firmę naszego regionu, w której najchętniej zatrudniliby się młodzi ludzie, wytypowano Daewoo Motor Polska. Następne w kolejności były: Bank Depozytowo-Kredytowy i Coca-Cola. Najbardziej poszukiwanemu pracodawcy wręczono pamiątkową statuetkę.

AIESEC

DNI KARIERY '98

16 kwietnia 1998 r. w budynku Wydziału Ekonomicznego UMCS już po raz czwarty odbyła się lubelska edycja Ogólnopolskich Targów Pracy - Dni Kariery '98. Ich organizatorem był jak co roku lubelski Komitet Lokalny Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Nauk Ekonomicznych i Handlowych AIESEC.

Na targach zaprezentowało się osiemnaście firm, za-

USŁUGOWY ZAKŁAD PRODUKCJI SENSU

Matematyczka lubelska młodego pokolenia, wywodząca się ze środowiska UMCS (choć zeń już „wyszła” wydała książeczkę *Rachunek całkowity w kierunku zastosowań ekonomicznych*. Pomijamy niezręczność językową „rachunek [...] w kierunku”. Dziełko owo bowiem zawiera – niestety – fragment, który budzić musi najwyższe zaniepokojenie. Autorka kończy swoją pracę wypowiedzią pt. „Szacowanie liczby uczestników marszu”, a ten dotyczy następującej kwestii: jak pogodzić różnych komentatorów gazetowych, spierających się o to, czy dana

Wzięliby po prostu odpowiednie wzory, policzyli gęstość pochodów i tłumów czy to idących w milczeniu, czy też przewracających samochody i demolujących sklepy, a wtedy ich relacje ze ścisłą dokładnością podałyby, jakiej skali i rozmiarów był dokonany protest „społeczny” (za przeproszeniem). Ta bezcenna wiedza wsparta jest 6 publikacjami w języku polskim. Widocznie za granicą jeszcze się nie zorientowali, do czego to służyć może rachunek – nie byle jaki – bo całkowity. Trzeba tamtejszych gazeciarzy czym prędzej oświecić i przyuczyć do spraw

ogóle nie wiedzą, jak postąpić w różnych sprawach. Oczywiście, podatnicy, którzy nie chcą, aby ich pieniądze marnowano na „gospodarkę księżycową”, powinni również pójść we własnym pochodzie. „Całkowi dziennikarze” powinni też ich dokładnie policzyc. Wiedzę światu udostępnić. Rządzących do właściwej decyzji zachęcić. Można by też zrobić tak, żeby przeciwne sobie demonstracje zderzały się ze sobą, a wtedy „całkowi” rachmistrze mogliby dokładni obliczyć liczbę rannych, poobijanych, rozjątrzonych. Ta ostatnia możliwość bilansowania precyzyjnego nasuwa nam pełną przygnębienia myśl, że są takie g a l e z i e matematyki, które dobrze nadają się, aby przerzucić przez nie sznur z odpowiednio przewiazanym węzłem.

Jeśli mielibyśmy nasz system demokracji opierać na apoteozie „kryterium ulicznego”, wieców, zaburzeń, ekscesów w dobrej lub złej sprawie, to tak wykorzystywana matematyka niewiele różni się od wkładu J. Stalina w rozwój językoznawstwa. Jest po prostu bzdurą i rodzajem „teoretycznego Frankenstein”. Kiedy rozum śpi – budzą się upiory.

Rodzi się refleksja, jak w naszym środowisku nauk pojmowanych obiektywnie i racjonalnie może rodzić się podatność na wpływanie wiedzy ścisłej w pozbawione jakiegokolwiek kompetencji myślenie społeczne. Widzę przyczynę w tym, że brakuje w wychowaniu naszych „uczonych ścisłych” nowoczesnego komponentu humanistycznego. Niestety, nasi ekonomiści i politolodzy odmówili swojej partycypacji w dydaktyce wydziałów ścisłych i przyrodniczych. Pozbawiają przez to wychowanków naszego uniwersytetu niezbędnej wiedzy ogólnej, jaka winna przysługiwać obdarzonym wykształceniem wyższym elitom narodu. I tak rodzi się myśl, aby „krzyk wiecowy” utożsamiać z „głosem prawdy”. W taki sposób toruje się ścieżki omijające cywilizowane drogi rozwiązywania kwestii publicznych. „Porachować komuś kości” – utarty to zwrot w języku potocznym, ale czy koniecznie musimy angażować do takich zjawisk „rachunek całkowity”? Osobiście dziękuję za „ścisłość”.

inż. Erazm Trawiński

Welcz A.: *Rachunek całkowity w kierunku zastosowań ekonomicznych*, Lublin 1987, s. 59.

MATEMATYKA JAKO „PIES PODWÓRZOWY” POLITYKI

demonstracja itp. eksces skupił „kilkuset” czy „kilkakilkanaście tysięcy” itp. uczestników. Jak wiadomo, zdarzenia takie są oceniane „na oko” i żurnaliści podają, co im się żywnie podoba, a następnie relacjonują fakty wedle własnego uznania i politycznego wyznania. Najczęściej każdy przesadza w swoją stronę, skąd tylko sceptycyzm co do władz poznawczych, narzędzi naukowych, zdolności poznawania absolutnej prawdy wyniknąć może, i wynika. Zgorszenie stąd płynąć może i nieufność do nauki, że pomóc tu komentatorom gazetowym nie jest się w stanie.

Ale, ale. Pesymizm doszedł do swego kresu. Teraz fale i fajerwerki optymizmu poznawczego i wiary w Naukę jak promienie świetliste bić poczną z dziełka Pani Anny Welcz. Dowiadujemy się oto, że wszystko wynikało stąd, że nie nauczono rzeczonych żurnalistów posługiwania się prostym rachunkiem całkowym, która to sztuka, gdyby ją tylko byli posiadli, zaraz by ich na ścieżki prawdy przywróciła.

nego liczenia. Zaraz wszystko w kwestiach demonstrowania stanie się jaśniejsze i dokładniejsze.

Teraz trzeba poszukać właściwego zastosowania do „całkowej buchalterii demonstracyjnej”, jak pozwolimy sobie nazwać nowo powstałą gałąź matematyki. Otóż kilkanaście tysięcy pracowników Ursusa a także setki tysięcy górników z nierentownych kopalni powinni wreszcie wkroczyć na drogę „demonstrowania naukowego”. Zachęcić odpowiednio pouczonych dziennikarzy, aby stosując wzory p. Anny Welcz, porachowali, ilu ludzi szło na czele pochodu, ilu w środku, ilu na końcu, a to potem umiejętnie przetworzyli i przekazali światu. Można by też dodatkowo liczyć: okrzyki, transparenty, rzucone śruby, uderzenia pałek policyjnych itd. Pełny naukowy opis takich manifestacji może dopiero wymóc na władzach właściwe decyzje: dalsze dotacje dla Ursusa, dalsze ogromne dopłaty dla kopalni czy węgla itd. Bo bez takich rzetelnych relacji z demonstracji rządzący błądzą we mgle niewiedzy – w

GRATULUJEMY SUKCESU AKADEMII ROLNICZEJ

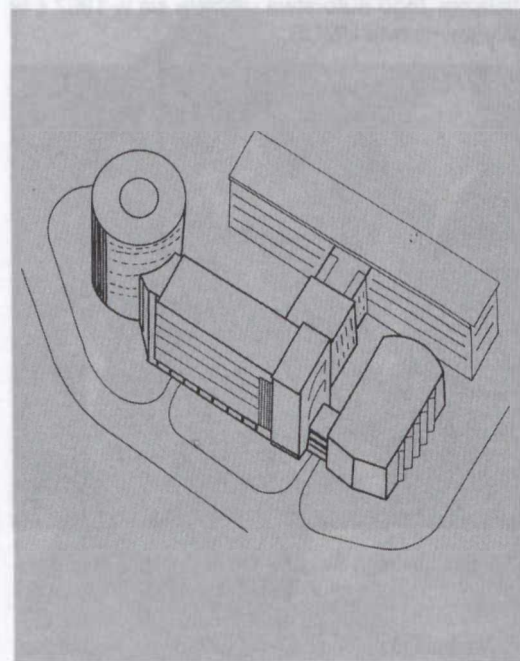
Pięknie nasze Miasteczko Akademickie. Tuż za starym Collegium Agronomicum wznoszony będzie przez najbliższe lata ogromny gmach AGRO II. Na jego budowę Akademia Rolnicza – jak donosi „Kwartalnik Aktualności Akademii Rolniczej w Lublinie” – 1997 nr 4 – otrzymała od min. J. Wiatra kwotę 19 480 tys. złotych. Zakończenie: rok 2000. Jest to niewątpliwym sukcesem władz AR, a jednocześnie ważny zwrot w perspektywicznej wizji rozwoju uczelni – rezygnuje ona ostatecznie z planów utworzenia samodzielnego ośrodka akademickiego na Felinie. Pamiętając o dawnej więzi AR i UMCS możemy rzec: „Witamy w domu”.

Prezentowana ilustracja ukazuje plan przyszłego gmachu. Jego budynek główny wyniesie 1715,40 m², całkowita powierzchnia użytkowa 6 642,4 m² (zainteresowało nas tu owe 0,4 m² – na cóż zostanie przeznaczone?), kubatura 29 860 m³. W podziemiach: parking. W pierwszym etapie wzniesiony będzie budynek z 2 salami audytorijnymi (po 200 miejsc) i aulą na 600 osób oraz pomniejszymi salami do zajęć. W etapie drugim widoczny na schemacie budynek-basza o średnicy 25 m. Całość jest projektem zespołu pod kierunkiem mgr inż. arch. Jadwigi Jemiołkowskiej (czyżby baszty były jej ulubioną formą przestrzenną?). Przewidziany jest nawet taras o powierzch-

ni 100 m² oraz wiele innych ważnych dla uczelni pomieszczeń: pracownie komputerowe, barki, sklepiki itd. Wygląda na to, że Akademia Rolnicza wejdzie w nowe tysiąclecie dobrze wywiadowana. Nie bez zazdrości: gratulujemy! Przy okazji warto wspomnieć, że i plany rozwojowe, jak słycać, są w AR dalekosiężne: kształcenie specjalistów nie tylko dla Polski, ale też dla świata – przyjmowanie studentów z krajów rozwijających się oraz kształcenie specjalistów dla tych regionów.

20 kwietnia 1998 r. odbyło się wmurowanie kamienia węgielnego: w obecności garstki pracowników uczelni, władz, zespołu tańca ludowego w miejscu, gdzie będzie mieścić się przyszły parking, abp Józef Życiński poświęcił zarysowane fundamenty budowli. Wszystkiego najlepszego kolegom rolnikom!

Z.M-Z.

Redaguje kolegium: Marek Jędrych, Wiesław A. Kamiński, Jadwiga Mizińska, Elżbieta Mulawa-Pachoł, Stefan Symotiuł (redaktor). Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1012, tel. 537-53-03. Skład i łamanie: Wydawnictwo FOLIUM^{sc}, Lublin, tel./fax 741-43-33. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-410 Lublin, ul. 1 Maja 51.

1. W pracowni rzeźby,
 2. Rysunek modelu,
 3. Zajęcia z rysunku,
 4-5. Zajęcia z dyrygowania. Studentki wychowania muzycznego i akompaniarka mgr Jolanta Skorek-Münch,
 6-7. Śmigus-Dyngus — wielkonoćny obrzęd w wykonaniu studentów wychowania muzycznego pod kierunkiem st. wykładowcy Kazimierza Kopińskiego.

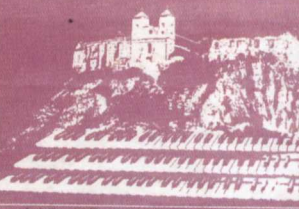
TYNIECKIE RECITALE ORGANOWE

DWUDZIESTY SEZON KONCERTOWY
PAŃSTWOWA FILHARMONIA W KRAKOWIE
Współpraca artystyczna: MARILYN RICHTEL

NIEDZIELA 4 SIERPNIA 1991
OPACZKO TYNIECKIE GODZINA 17:00

GABRIELA KLAUZA

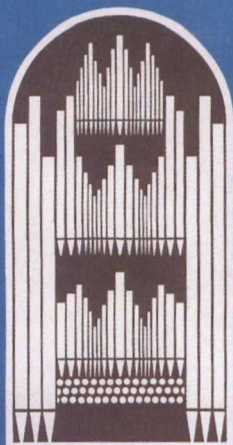
W programie:
BACH, VIENNE, NOWOWIEJSKI

ORGELKONZERTE IN DER BASILIKA

MITTWOCH, 4. JULI BIS MITTWOCH, 29. AUGUST, JEWEILS 20.30 UHR

- I 4. Juli Guy Bovet Gené
- II 11. Juli Gabriela Klauza Lublin (Polen)
- III 18. Juli Stefan Klinda Salzburg
- IV 25. Juli Per Rydén Lund (Schweden)
- V 1. August Piet Kee Haarlem
- VI 8. August Marianne Collet (Querflöte) Ekkehard Schneck (Orgel)
- VII 15. August Karl Ludwig Kreuz Hiden
- VIII 22. August Ludger Lohmann Stuttgart
- IX 28. August Franz Lehndorfer München

SOMMERZYKLUS 1990

VERANSTALTER: EV. KIRCHENGEMEINSCHAFT TRIER - GESAMTLEITUNG: EKKEHARD SCHNECK

Eintritt jeweils 6,- DM, einschließlich Karten 4,- DM, Abonnement 45,- DM, ermäßigt 28,- DM
Vorverkauf in den Musikbüchern Schuster, Finkenauer, und Finkenauer, Pilschstrasse, bei allen Tourist-Informationen und in der Kirchenmusik-Vertriebsstelle

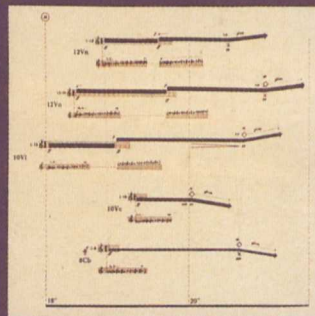
PAŃSTWOWA FILHARMONIA im. H. Wieniawskiego w Lublinie
Dyrektor Naczelny - TERESA KSIĘSKA-FALGER Dyrygent - PIOTR WIJATKOWSKI

ZWIĄZEK KOMPOZYTORÓW POLSKICH w Warszawie
ZWIĄZEK KOMPOZYTORÓW POLSKICH Oddział w Lublinie
RADIO LUBLIN S.A.

Piątek - 25 kwietnia 1997 r., godz. 18.00 - abonamenty - Sala koncertowa ul. M. Curie-Skłodowskiej 5

AKORD V

MUZYKA SYMFONICZNA KOMPOZYTORÓW LUBELSKICH

ORKIESTRA PFL
PIOTR WIJATKOWSKI

- DYRYGENT
BAGIŃSKA-RYDZAK
- MEZZOSOPRAN
ALENA STROŃSKA
- FORTEPIAN
ARCIN MAZUREK
- FORTEPIAN
MIERZ SYPNIEWSKI
- PERKUSJA

KA CZYŻEWSKIEGO, WŁODZIMIERZA
DUBAJA, MIECZYŚLAWA MAZURKA,
JA NIKODEMOWICZA

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ w LUBLINIE
INSTYTUT WYCHOWANIA ARTYSTYCZNEGO
WYCHOWANIE MUZYCZNE

KONCERT ARTYŚCI UMCS

Piątek, 23 maja 1997 r., godz. 19.00

Centrum Kultury „Chatka Żaka”, ul. Radziszewskiego 16

Bazylika Mariacka Piątek
w Gdańsku 20.15
Basilika St. Marien Freitag
Lipiec, Sierpień
Juli, August

XIV

12 lipca piątek godz. 20.15 Bazylika Mariacka w Gdańsku

RECITAL ORGANOWY GABRIELA KLAUZA

LUBLIN

GDAŃSKIE CENTRUM ORGANOWE
przy Wojewódzkim Ośrodku Kultury
URZĄD WOJEWÓDZKI W GDAŃSKU

MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI
WYDZIAŁ KULTURY, SPORTU I TURYSTYKI URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO w LUBLINIE
WYDZIAŁ KULTURY URZĘDU MIEJSKIEGO w LUBLINIE
INSTYTUT WYCHOWANIA ARTYSTYCZNEGO UMCS w LUBLINIE
BRACIA MNIEJSI KAPUCCYNI

zapraszają na

IV DNI MUZYKI ORGANOWEJ LUBLIN 1997

Kościół Parafialny
p.w. Niepokalanego Serca Maryi
i św. Franciszka

Aleja Krasnicka 76
Poczekajka
20 maja - 15 czerwca

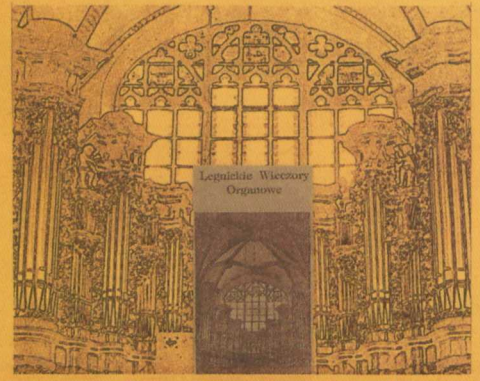
- 20 maja, wtorek - godz. 19.15
Inauguracja festiwalu
Koncert z okazji 25-lecia IWA UMCS
CHÓR AKADEMICKI UMCS
CHÓR AKADEMICKI POLITECHNIKI LUBELSKIEJ
URSZULA BOBBRYK - dyrygent
GRAZYNA FLICINSKA-PANFIL - wokal
GABRIELA KLAUZA - organy
ELŻBIETA CHARLIŃSKA - organy
ELŻBIETA RYZEŃSKA - śpiewaczka Chóru Politechniki Lubelskiej
- 15 czerwca, niedziela - godz. 18.00
Fakultetnie festiwalu
SEAWOMIR KAMIŃSKI - organy
CHÓR AKADEMICKI POLITECHNIKI LUBELSKIEJ
ORKIESTRA KAMERALNA PSM
Elżbieta Ryzewska - dyrygent
Elżbieta Ryzewska - śpiewaczka
Polkowanie im. Młodych Maryi ze śpiewaniem wykonana „Missa brevis” W. A. Mozarta

IMPREZY TOWARZYSZĄCE

Sala Amfiteatru

31 maja, sobota, godz. 19.00 - Grafika i Słowo, wieczór autorski Zbigniewa Józwicka
14 czerwca, sobota, godz. 19.00 - Poezja o. Andrzeja Kieży OFM Cap., wieczór autorski
Roma Drodzowna, Ryszard Zarewicz - recytacja

LEGNICKIE CENTRUM KULTURY

Legnickie Wieczory
Organowe

RECITAL ORGANOWY Gabrieli Klauzy

10.09.1996r. godz. 19¹⁵
KATEDRA pw. Św. Ap. Piotra i Pawła

Orgel Musik in St. Lambert

Internationale
Orgel-Festwochen
4. Abendkonzert

Sonntag
26. September 1993
20.00 Uhr

PROGRAMM

Jan Profieszki (1860-1900)	Preludium in d
Nikolaus Krabben (18. Jahrhundert)	Praeludium in f 2. Teil: "Haydn'ski", "Bawaryski"
J.S. Bach (1685-1750)	Choral: "Nehmet auf, ruft uns die Stimme", BWV 444
Paulus Nowakowski (1877-1948)	Toccata, Adagio und Fuge C-Dur BWV 564
Zoltán Gárdonyi (1860-1948)	Symfonia organowa, "Lourdes", Nr. 3, opus 40
	Toccata
	Passacaglia (La miracle)
	Epilog
	Grand Chœur

an der Orgel:
Frau Gabriela Klauza,
Lublin

CANTATE DOMINO VIA VOCE MATRIS IVI LATE CANTIGI NOVIS
Singer dom Herin mit lebendiger Stimme, present den alleger mit Heuch Liedern!
Chororganmusik der Orgel 1989

INTERNAT